

СВОБОДА

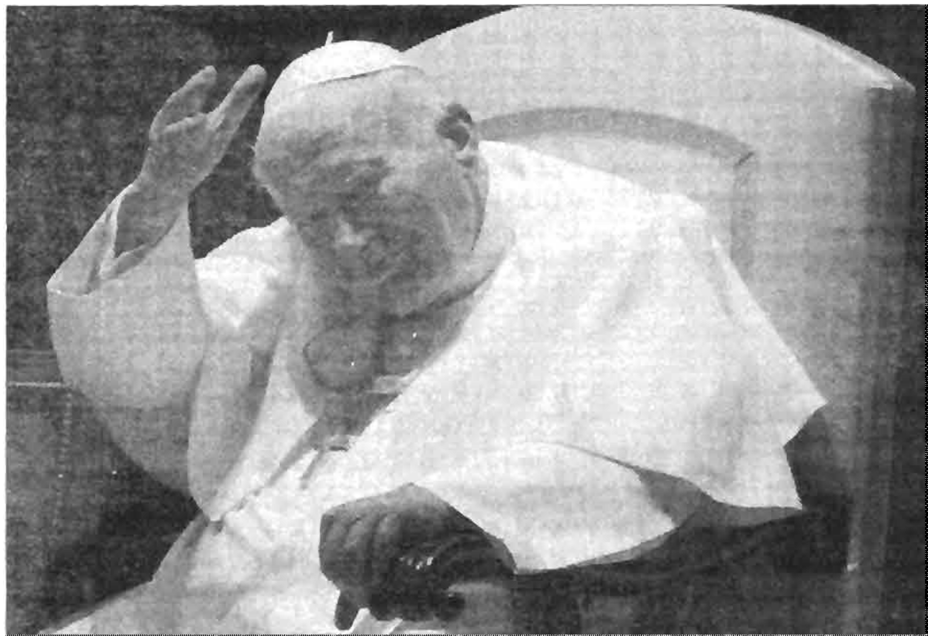
Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CX П'ЯТНИЦЯ, 24 ЖОВТНЯ 2003 РОКУ ЧИСЛО 43 VOL. CX FRIDAY, OCTOBER 24, 2003 No. 43

Іван Павло II відсвяткував 25-річчя свого понтифікату

Святіший Отець Іван Павло II вітає вірних під час ювілейних святкувань 16 жовтня 2003 року. *Фото: AP/WWP*

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Святіший Отець Іван Павло II 25-річчя свого понтифікату відсвяткував 16 жовтня величавою та урочистою вечірньою відкритою Службою Божою на площі св. Петра, куди з'їхалося понад 80 тисяч вірних з цілого світу. Серед них – представники 301 католицької парафії, що їх Іван Павло II відвідав, делеґації багатьох країн світу, королі та політики включно з президентами Польщі та Італії.

Ювілейна Служба Божа розпочалася біля 6:00 год. вечора, щоб відзначити, що того дня 25 років тому, о год. 6:18 з комина Сикстинської каплиці вперше піднявся білий дим – ознака, що кардинали обрали Папу. О год. 6:45 з бальконy Базиліки св. Петра кардинал Перікле Фелічі оголосив вибір нового Папи, яким став польський кардинал Кароль Войтила, а о год. 7:15 на цьому ж бальконі появився вперше Папа Іван Павло II. Це вперше впродовж 455 років в історії Католицької Церкви Папою обрано не італійця.

Розпочинаючи ювілейні святкування, раніше того ж дня Папа Іван Павло II підписав 192-сторінковим ним написаний документ до єпископів Католицької Церкви, у котрому подає свої настанови, пригадує про обов'язки та закликає їх до слухняності перед лицем церковного вчення. В документі засуджує релігійний фундаменталізм і застерігає багаті країни від панування над незаможними цього світу.

Найостанніший наступник Святого Петра 83-річний Папа Іван Павло II є четвертим у ряді тих, що найдовше виконували обов'язки Христового намісника. Під час свого служіння та виконання обов'язків глави найчисленнішої громади християнського віровизнання Католицької Церкви, він натрапляв на неспокійні та турботливі події внутрі Церкви та світі. Своїми ділами та словами впродовж 25 років Іван Павло II здобував похвали і протести, одначе завжди був стійким у своїх переконаннях, які неодноразово перетиналися з важливими подіями світу. Деякі історики уважають, що він відіграв важливу ролю в розвалі комунізму в Европі, спонукуючи своїх співвітчизників поляків та інших, які знаходились під затисненим кулаком Совєтського Союзу, відкинути цю ідеологію, котру він уважав деспотичною. Крім того, він постійно намагався загоїти розподіл між християнами і юдеями та невтомно і наполегливо працював для світового миру включно з Іраком.

Новообраний 25 років тому Папа Іван Павло II був поставною 57-річною особою, повний безмежної енеґії та плянів у відданості Церкві та Її вірним. Він є найбільш подорожуючим Папою – відвідавши 129 країн у своїх 102 закордонних подорожах – включно з Україною в червні 2001 року. Канонізував 476 святих, більше, як всі його попередники разом впродовж останніх 500 років. Іван Павло II впровадив Ватикан у засоби масової інформації і таким способом став доступним мільйонам вірних, які ентузіястично зустрічали його, де б він не бував, зокрема молодь. Згідно з підрахунками Ватикану, впродовж його 25 -річного урядування понад 16.7 млн.осіб відвідало тільки його щотижневі загальні авдієнції в середи.

Сьогодні – це згорблена та хворо-

(Закінчення на стор. 11)

США закликали Росію і Україну до добросусідства

Голова адміністрації Президента Росії О. Волошин: „Якщо треба, ми скинемо туди бомбу!"

Леонід Кучма перервав візиту до Південної Америки

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – США закликають Україну і Росію підійти відповідально і в дусі добросусідства до питання будівництва дамби в Керченській протоці. Про це заявив 18 жовтня посол США в Україні Джон Гербст. За його словами, США підтримують суверенітет і територіяльну цілісність України, крім того, мають дружні взаємини як з Росією, так і з Україною. США схвалюють намір України і Росії дотримуватись існуючих кордонів, наголосив він.

Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон у ході візити до Москви має намір обговорити з міністром закордонних справ Росії Ігорем Івановим питання будівництва російською стороною дамби в Керченській протоці. Дж. Робертсон 20 жовтня нагадав, що обговорював питання будівництва дамби з Президентом України Л. Кучмою, який не просив допомоги від НАТО, оскільки це питання розглядатиметься на міністерському рівні.

Будівництво дамби в Керченській протоці від Таманського півострова у бік міста Керчі для з'єднання з українським островом Тузла розпочалось 29 вересня. Вже наступного дня, 30 вересня, МЗС України надіслало офіційну ноту зовнішньополітичному відомству Росії з проханням роз'яснити цю ситуацію. У ноті українська сторона звернула увагу на тому, що будівництво здійснюється в прикордонній зоні і має бути узгоджене з обома країнами. Від коси Тузла до лінії кордону України і Росії – 150 м. На 22 жовтня, коли ми передали тижневик до друку, до закінчення будівництва залишалося 100 метрів. Росіяни вели роботи цілодобово і все інтенсивніше.

У зв'язку із подальшим загостренням ситуації навколо острова Тузла Президент України Л. Кучма перервав державну візиту до Бразилії, Домініканської Республіки,

(Закінчення на стор. 3)

Візита Джорджа Буша до країн Азії

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Президент Джордж Буш 17 жовтня розпочав свою подорож до шести країн Азії – Японії, Філіпін, Тайлянду, Сінґапуру, Індонезії, Австралії. В Японії, звідки почалося найбільше турне американського провідника країнами Східньої Азії від часу в'єтнамської війни. Дж.Буш зустрівся з японським прем'єр-міністром Джунічіро Койзумі, з яким обговорив можливість відрядження до Іраку японських військ. Цього тижня Японія заявила, що виділить на відбудову Іраку півтора мільярда долярів. Згідно з повідомленнями, японський прем'єр плянує надіслати до Іраку кілька сотень миротворців, що стане найбільшим японським контингентом за кордоном від часу завершення Другої світової війни. Все ж таки існує внутрішня опозиція до таких плянів, яка виступає проти відрядження до Іраку будь-якого військового контингенту, бо, мовляв, воєнні дії в тій країні викликані односторонньою поведінкою уряду США, що не була підтримана міжнародною спільнотою чи хартією ООН. Кореспонденти кажуть, що під час переговорів у шести країнах реґіону американський Президент закликав до покращення умов експорту американським компаніям.

У Банґкоку 21 жовтня на зустрічі провідників країн-учасниць Організації Азійсько-Тихоокеанської економічної співпраці ухвалено комюніке, в якому міститься заклик про посилення боротьби з тероризмом. Учасники зустрічі вказали також на необхідність перетворення Корейського півострова у без'ядерну зону. Пхеньян, який активізував свою ядерну програму, загрожує всьому реґіонові, – зазначається у документі.

20 жовтня США запропонували Північній Кореї ґарантії безпеки, намагаючись переконати її відмовитися від виготовлення ядерної зброї.

У коментарі північнокорейського державного інформаційного аґентства наголошується, що Пхеньян і надалі наполягає на двосторонній домовленості з Вашінґтоном. Очевидно, мається на увазі

(Закінчення на стор. 4)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Керівник НАТО відвідав Київ

КИЇВ. – Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон 21 жовтня провадив переговори з українським керівництвом. Він також зустрічався з політиками та громадськими активістами, які виступають за пришвидшення вступу України до НАТО. Президент Леонід Кучма зустрівся з керівником НАТО на летовищі Бориспіль напередодні відлету до Південної Америки. Дж. Робертсон заявив, що його переговори з президентом, прем'єр-міністром і чільними урядовцями були надзвичайно плідними і стосувалися багатьох аспектів співпраці Києва з НАТО. Зокрема Генеральний секретар альянсу пообіцяв сприяти Україні у реформуванні збройних сил, а також у процесі утилізації озброєнь, насамперед – протипіхотних мін. Він також наголосив на прагненні НАТО використовувати українські військово-транспортні літаки, закликавши парлямент у Києві ратифікувати відповідну угоду. Після переговорів з Президентом Кучмою та іншими посадовцями, Дж.Робертсон наголосив, що рівень демократичности наступних українських виборів буде одним з критеріїв у процесі евроатлантичної інтеграції України. Він додав, що Президент Кучма запевнив його у тому, що не плянує балотуватись на наступних президентських виборах і залишить посаду 2004 року. Сьогоднішня візита Дж. Робертсона в Україну буде його останньою в якості керівника Північноатлантичного альянсу, оскільки його каденція закінчується цього року.

В. Ющенко вважає, що влада не переможе на виборах

ЛУГАНСЬК. – Провідник опозиційного політичного бльоку „Наша Україна" Віктор Ющенко вважає, що чинна влада не має можливости перемогти на наступних виборах президента країни. Про це політик заявив 19 жовтня в Луганську, де він та депутати його фракції у Верховній Раді брали участь у Форумі демократичних сил Луганщини. Напередодні Форуму організаторам було відмовлено у приміщенні. Офіційна причина відмови – технічна: пожежники відключили електрику та опломбували будинок культури, де мав відбутися захід. Коментуючи ситуацію, В. Ющенко зазначив, що у чинної влади немає жодної можливости виграти 2004 року президентські вибори, і тому вона обрала тактику заборони публічних заходів, блькування громадських ініціятив та засобів масової інформації. Провідник „Нашої України" не виключає можливости третього терміну президенства Л. Кучми, у тому числі – за народної ініціятиви, яка може з'явитися чи то у Луганську, чи в іншому місці. Проте, за словами В. Ющенка, третій термін Л. Кучми – це зовсім не те, чого чекає народ України від своєї влади.

США допоможуть Україні в боротьбі з корупцією

КИЇВ. – США мають намір сприяти Україні в боротьбі з корупцією, заявив 17 жовтня на конференції „Як забезпечити прозорість у реґулюванні малого і середнього підприємництва" Посол США в Україні Джон Гербст. За його словами, проблема корупції є одним з головних питань, які потрібно вирішити Україні. „Корупція підточує демократичні інститути, уповільнює економічне зростання і ставить під загрозу свободи громадян. Ця ситуація має викликати стурбованість українського уряду і громадян країни, оскільки корупція може уповільнити здійснення плянів України щодо входження до західніх інститутів економіки і безпеки", – сказав Дж.Гербст. Він повідомив, що результати досліджень, проведених в рамках проєкту „Партнерство за прозоре суспільство", свідчать про „дуже високий" рівень корупції в Україні. У списку з 133 найбільш корумпованих країн світу Україна посідає 111 місце, – зазначив посол. На його думку, для успішної боротьби з корупцією необхідні „політична воля" і „мобілізація на цю боротьбу всіх секторів суспільства, де основою співпраці має стати відкритий діялог між владою і суспільством". Крім того, Дж. Гербст сказав, що США повністю підтримують намір України вступити в НАТО. США „безперечно, хотіли використати конференцію в Стамбулі для того, щоб просунутися до досягнення цієї мети. Але сьогодні складно сказати, наскільки це вдасться", – наголосив посол. Він назвав гіпотетичним питання про вірогідність того, що на Стамбульській зустрічі НАТО Україні буде запропоновано вступити в Альянс і підписати плян дій щодо членства країни в НАТО. Стамбульська зустріч НАТО відбудеться в травні 2004 року.

На книжковому ярмарку представлено 29 українських видавництв

ФРАНКФУРТ НА МАЙНІ, Німеччина. – На 55-му книжковому ярмарку у Франкфурті-на-Майні представлено 29 видавництв з практично усіх реґіонів України. На ярмарку представлено і нову книгу колишнього міністра закордонних справ України Анатолія Зленка „Дипломатія і політика", яка вже з перших днів форуму привернула до себе значне зацікавлення шанувальників друкованого слова. В цілому ж відвідувачі ярмарку мають змогу ознайомитися з поліграфічними виробами понад 7,500 видавництв зі 103 країн.

Ю. Богуцький поглиблює культурні зв'язки України з Францією

ПАРИЖ. –Міністер культури і мистецтв України Юрій Богуцький у рамках участи в робочих засіданнях Комісії з питань культури 32-ої Генеральної конференції ЮНЕСКО взяв участь у заходах Посольства України у Франції, спрямованих на поглиблення двосторонніх культурних зв'язків. Зокрема Ю. Богуцький відкрив у Сент-Аман-Монроні виставку золотих коштовностей скитської епохи з колекцій Національного музею історії України й Інституту археології НАН України. Під час зустрічі з посадником міста Сержем Венсоном були обговорені можливості розширення міжпарляментського співробітництва між Україною і Францією. С. Венсон, що є заступником Голови Сенату Франції з питань міжпарляментських зв'язків, запевнив у своїй готовності надавати підтримку українським ініціятивам у Верхній палаті парляменту Франції і запропонував допомогу в проведенні в Сенаті українських заходів у співробітництві із сенатською групою дружби „Україна-Франція". Під час перебування у Франції Ю. Богуцький мав також зустріч з директором балету Паризької опери Брижит Лефевр, обговорив з нею питання спільного святкування 100-річчя з дня народження киянина Сержа Лифаря, що понад 30 років керував балетною трупою Паризької опери.

А. Зленко став радником Л. Кучми

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма підписав указ про призначення екс-міністра закордонних справ Анатолія Зленка своїм радником зі спеціяльних міжнародних питань.Таку інформацію 16 жовтня надала прес-секретар Президента Олена Громницька. 2 вересня цього року Президент звільнив А. Зленка з посади міністра закордонних справ, призначивши на цю посаду Костянтина Грищенка, що працював до останнього часу послом у США. 65-річний А. Зленко двічі очолював українське зовнішньополітичне відомство. Він уже був міністром закордонних справ з 27 липня 1990 року до 25 серпня 1994 року – першим главою МЗС України після прийняття Декларації про незалежність країни.

Поширення неправди про УГКЦ

ЛЬВІВ. – Верховний Архиєпископ УГКЦ Любомир кардинал Гузар звернувся до громадськости України зі заявою. Як повідомила 16 жовтня прес-служба УГКЦ, Владиці Любомирові стало відомо, що найближчим часом на шкоду Українській Греко-Католицькій Церкві і її керівництву буде поширена неправдива інформація про те, що глава УГКЦ належить до масонської ложі. Пояснення щодо цього Верховний Архиєпископ УГКЦ подасть на прес-конференції, про яку повідомлять заздалегідь, адже у ці дні глава УГКЦ разом з єпископами перебував у Ватикані, на святкуванні 25-ліття понтифікату Івана Павла II.

Перемога футболістів київського „Динамо"

КИЇВ. – В змаганні за першість Ліги чемпіонів Европи київська команда „Динамо" перемогла на своєму полі лондонський „Арсенал" з рахунком 2-1. Рахунок відкрив нападник українського клюбу Максим Шацьких, а після перерви капітан „Динамо" Валентин Бялькевич подвоїв його. За 10 хвилин до закінчення основного часу головний бомбардир „Арсеналу" Тьєрі Анрі забив голь-відповідь. На останніх секундах гри м'яч після удару захисника „Арсеналу" Туре потрапив у поперечину. Після цієї гри „Динамо" набрало шість точок і наздогнало в групі італійський „Інтер", який у Москві поступився місцевому „Локомотиву" з рахунком 0-3. Наступні два змагання київське „Динамо" зіграє на виїзді в Лондоні та Москві, а в останній турі гратиме на своєму полі з „Інтером". „Арсенал", для того, щоб зберегти надії на подальші виступи в Лізі чемпіонів, повинен виграти в останніх трьох зустрічах.

Заініційовано фонд на підтримку журналістів

БЕРЛІН. – Голова Національного банку України Сергій Тигипко пропонує створити спеціяльний фонд на підтримку журналістів, які стали жертвами переслідувань, а також міжнародний фонд підтримки громадського телебачення в Україні. Про цю ініціятиву він заявив у Берліні 16 жовтня на конференції „Україна за рік до виборів", яку організували Міністерство закордонних справ Німеччини, Німецько-український форум, Німецьке товариство східньоевропейських досліджень, а також телерадіокомпанія „Німецька хвиля". До ряду питань, які викликали найбільшу зацікавленість, належали адміністративна реформа і перебіг майбутніх президентських виборів в Україні у 2004 році, а також нещодавнє приєднання України до Єдиного економічного простору разом з Росією, Білоруссю та Казахстаном.

Українці не платитимуть за польські візи ще принаймні 4 роки

КИЇВ. – Польща каже, що її візи для громадян України залишатимуться безкоштовними до часу, коли Варшава приблизно через 4 роки приєднається до Шенґенської угоди країн Західньої Европи. Генеральний консул Польщі у Києві Сильвестр Щостак 16 жовтня сказав, що після вступу його країни до Евросоюзу у травні наступного року для українців буде дещо змінено лише форму візової анкети. Він припустив, що можливо навіть і шенґенські візи для українських громадян будуть безкоштовні. Польський дипломат підбивав підсумки 7-ми тижнів чинности візового режиму між Україною та Польщею. Коментуючи проблему черг до візового відділення у Львові, він припустив, що труднощі викликані діяльністю шахраїв. „Ми знаємо, що ситуація, яка склалася під консульством у Львові, є досить серйозною. Там працює група людей, які заробляють на тому. Вони мають фальшиві списки та говорять тим , хто приходить , що вони , наприклад, є в списку аж тритисячними. І пропонують продати їм місце попереду.

Шахтарі знайдені живими

ДОНЕЦЬК. – Зранку 21 жовтня знайдено живими четверо гірників шахти „Торецька", які 20 жовтня потрапили під завал, повідомили у Міністерстві з питань надзвичайних ситуацій. Обвал породи на шахті „Торецька" державного підприємства „Дзержинськвугілля" у Донецькій області стався на горизонті 810 метрів. Пошуково-рятувальні роботи здійснювали підрозділи Державної воєнізованої гірничорятувальної служби Міністерства палива та енергетики.

За повідомленнями інформаційних агентств

Резолюція про український голодомор

ВАШІНҐТОН. – Палата Представників американського Конґресу 20 жовтня одноголосно ухвалила резолюцію щодо голодомору в Україні 1932-1933 років. Резолюція закликає вшанувати пам'ять мільйонів жертв штучного голодомору з нагоди 70-ої річниці трагедії.

Резолюція називає спланований і здійснений радянським режимом голодомор навмисним актом терору і масового вбивства, спрямованим проти українського народу, і закликає підтримати рішення уряду і Верховної Ради України офіційно визнати голодомор і його жертви. Йосип Сталін і його оточення 1932-1933 року вчинили проти українців акт геноциду, визнала Комісія уряду США 13 грудня 1985 року. Однак сама резолюція Палати Представників, ухвалена 20 жовтня, не містить заклику визнати голодомор геноцидом українського народу.

В середині травня Верховна Рада України визнала голодомор 1932-1933 років актом геноциду. Внаслідок голодомору, за різними оцінками, загинули від 3 до 7 млн. осіб. Раніше парляменти Канади й Арґентини засудили голодомор. Засудити факт голодомору і визнати його актом геноциду має намір також Сенат – верхня палата Конґресу США.

На початку наступного місяця Генеральна Асамблея ООН планує ухвалити заяву, яка має привернути увагу світової спільноти до факту голодомору в Україні 1932-33 років. Про це під час конференції з питань голодомору, яка відбулася в італійському місті Віченца, заявив 17 жовтня посол України в Італії Борис Гудима.

На конференції оглядачі сприйняли як несподіванку те, що українські дипломати, як виглядає, відмовилися від плянованого формату резолюції і погодилися на нижчий за дипломатичним статусом документ. Це пов'язують із спротивом, який чинили ухваленню резолюції такі надпотуги як Росія, США та Британія. Однак Б.Гудима заявив, що важливий не формат, а інформування світу про факт голодомору.

Бі-Бі-Сі

Календар подій на відзначення 70-річчя Великого голоду в Україні

НЮ-ЙОРК – Постійне представництво України в ООН, з участю численних спонзорів і співорганізаторів, проводить в листопаді низку заходів на відзначення 70-річчя Великого голоду в Україні (1932-33 рр.).

10 листопада – Міжнародна конференція „Штучно організований голод в Укарїні 1932-33 рр. – Голодомор" в Columbia Shool of International and Public Affairs, 429 West 118th St., (corner of Amsterdam Ave.,), Room 1501 IAB. Від 9:15 до 5:00.

10 листопада – виставка матеріялів про Великий голод в Україні в United Nations Visitors Lobby, Public Entrance, 46th St., and 1th Ave. Відкриття о 6:00 вечора.

12 листопада – показ документального фільму „Жнива розпачу" в United Nations Dag Hammarskjöld Libraru Auditorium, Public Entrance, 46th St., and 1th Ave. Початок о 5:00 вечора.

14 листопада – пропам'ятний концерт на честь 70-річчя Великого голоду в Україні – United Nations Poseidon (Northeast corner) of Visitors Lobby, Public Entrance, 46th St., and 1th Ave. Початок о 6:45 вечора.

15 листопада – Жалібна Панахида в пам'ять жертв Великого голоду в Україні. Saint Patrick's Cathedral, 51th St. and 5th Ave.
Початок о 2:00 по полудні.

Постійне представництво України в ООН

США закликали...

(Закінчення зі стор. 1)

Перу та Республіки Панами і повернувся в Україну. Л. Кучма 20 жовтня назвав недоброзичливими дії Росії, яка без консультацій розпочала будівництво дамби у напрямі до українського острова Тузла у Керченській протоці. За його словами, добрі сусіди так не поводяться.

20 жовтня під головуванням Президента України Л. Кучми відбулося засідання Ради національної безпеки і оборони України, на якому розглядалася ситуація, що склалася внаслідок будівництва Росією дамби в Керченській протоці.

На засіданні були ухвалені конкретні заходи щодо недопущення нанесення шкоди національним інтересам та посягання на територіяльну цілісність України. Л. Кучма підписав указ про виконання рішень Ради національної безпеки та оборони щодо острова Тузла. Цей указ повинен надійти до парляменту.

18 жовтня міністер закордонних справ України К. Грищенко не виключив, що Україна може звернутись до міжнародних організацій, якщо відбудеться порушення кордону при будівництві Росією дамби у Керченській протоці.

20 жовтня Міністерство закордонних справ України надіслало ноту у відповідь на вимогу МЗС Російської Федерації надати йому копії документів, на основі яких Україна будує свої припущення про належність до неї коси (острова) Тузла. У ноті міністерство попереджує, що українська сторона, у відповідності з міжнародним правом, вживе усіх необхідних заходів для недопущення будь-яких зазіхань на свої державні кордони і територіяльну цілісність.

Вочевидь, увага США і НАТО до конфлікту вплинула на Росію, тому що 21 жовтня Посол Росії в Україні В. Черномирдін заявив, що будівництво дамби зупиниться на російській території. Проте він ухилився від відповіді на запитання, чи визнає Росія, що острів Тузла є українською територією.

Того ж дня, 21 жовтня, голова адміністрації Президента Росії О. Волошин заявив: „Ніколи Росія не залишить Україні Керченську протоку. Досить того, що Крим сьогодні український, і ми ледве заспокоїли людей з цього приводу. Досить знущатися над нами. Якщо треба, ми зробимо все можливе і неможливе, щоб відстояти свою позицію. Якщо треба, ми скинемо туди бомбу!".

Київська газета „Столичні новості" зазначила 21 жовтня, що у новій військовій доктрині Росії сказано про можливість нанесення Росією превентивного удару по зонах нестабільности, і О. Волошин підтвердив, що зоною нестабільности може бути визнаний і український острів Тузла.

Прикордонники України, які опинилися на передньому краї конфлікту, сумлінно виконують наказ зміцнити позиції на острові. 17 жовтня вони показали перед телекамерами методи впливу на можливих порушників кордону. Російські будівельники припинили роботу і звернулися з проханням до російської влади надати їм гарантії безпеки. 21 жовтня патрульний катер морських частин Федеральної прикордонної служби Російської Федерації, о 10:40 вечора, у Керченській протоці несанкціоновано перетнув кордон України, після чого став там на якірну стоянку. Катер не відреаґував на вимоги українських прикордонників залишити територіяльні води України.

30 жовтня в Києві має відбутися зустріч міністрів закордонних справ обох країн, на якій сторони плянують прискорити вирішення проблеми статусу Азовського моря та Керченської протоки.

В Україні зростає громадське невдоволення діями Росії. У Львові близько 5 тисяч осіб взяли участь в акції протесту проти будівництва Росією дамби до острова Тузли.

Науковці Південного інституту рибного господарства і океанографії змоделювали зміни, що мають статися в Керченській протоці після початку будівництва дамби: в першу чергу будівництво завдасть шкоди російській Таманській затоці, яка перетвориться на свого роду пастку – риба, втративши звичний шлях міґрації, залишиться там на зиму і загине. Дамба посилить руйнування берегової зони.

Подібні наслідки відчує і кримський берег.

Л. Хм.

Українські прикордонники проводять навчання зі захисту кордону від умовного супротивника на острові Тузла 17 жовтня *Фото УНІАН*

АМЕРИКА І СВІТ

Сенат кинув виклик Дж. Бушеві

ВАШІНҐТОН. – Американський Сенат 17 жовтня проголосував за те, аби половина з двадцяти мільярдів долярів допомоги на відбудову Іраку була надана у формі кредиту. Голосування стало поразкою для Президента Дж. Буша, який наполягав на тому, що позики сповільнять відбудову Іраку і призведуть до величезного стрибка у його зовнішній заборгованості. Однак Палата Представників підтримала Президента і відхилила пропозицію кредитування допомоги. Тепер обидві палати Конгресу США мають провести переговори і дійти компромісу. Американська адміністрація розраховує також на те, що нова резолюція щодо Іраку, одностайно ухвалена Радою Безпеки, заохотить інші країни світу зробити фінансові внески у відбудову Іраку.

Аварія у Нью-Йорку – 10 загиблих

НЮ-ЙОРК. – Щонайменше десятеро людей загинули, а 42 зазнали поранень внаслідок аварії порому у Нью-Йорку 15 жовтня. Пором зіштовхнувся з причалом, коли почав зближатися до терміналу на Статен Айленд, в той час, як там піднявся сильний вітер. Згідно з поліційними джерелами, водій порому негайно втік з місця аварії додому – звідки його забрали до лікарні після спроби самогубства. Пором не сповільнювався, він ішов на повній швидкості і налетів на гострий кінець причалу, який зрізав усю нижню частину палуби. На борту трипалубного порому перебували понад півтори тисячі пасажирів. Човен ніби нанизався на частини пристані, які прошили його через вікна. Свідки кажуть, що судно, яке перевозить пасажирів з Мангетену, можливо, рухалося зашвидко, коли наближалося до пристані. Посадник Нью-Йорку Майкл Блумберг назвав те, що сталося, жахливою трагедією, – однак заявив, що не вбачає у тому, що сталося, нічого, крім жахливої катастрофи. Розпочалося розслідування обставин аварії, яка стала найбільшою в системі громадського транспорту Нью-Йорку за майже століття.

Рада безпеки ООН одностайно ухвалила резолюцію щодо Іраку

НЮ-ЙОРК. – Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй одностайно ухвалила 16 жовтня ініційовану американцями резолюцію щодо Іраку. Усі 15 членів цієї ради проголосували за документ, який перероблявся кілька разів. Росія, Німеччина та Франція, головні опоненти війни в Іраку, за кілька годин до голосування оголосили, що вони підтримають резолюцію, хоча із застереженнями. Генеральний секретар ООН Кофі Анан назвав спільною метою Ради безпеки відновити суверенну владу в Іраку якомога швидше. Президент США Джордж Буш, виступаючи 16 жовтня у Каліфорнії, висловив подяку Раді Безпеки ООН за ухвалення резолюції щодо Іраку.

ЕС і НАТО узгоджують спільний напрям

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. – Представники 19 країн-членів НАТО обговорювали у Брюселі питання військової політики Европейського союзу. Нарада скликана на прохання США, які бажають з'ясувати подробиці пропозицій европейських країн стосовно єдиного курсу ЕС у сфері оборони. Нещодавно провідники Великобританії, Німеччини та Франції досягли угоди про необхідність створення спеціяльних сил Евросоюзу, які могли б самостійно здійснювати воєнні акції – без залучення потенціялу НАТО. Вашінґтон вважає, що такі пляни можуть підірвати єдність Північноатлантичного союзу. Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон застерігає проти можливого дублювання оборонних функцій Евросоюзу та НАТО.

Ізраїль повинен зупинити зведення загорожі безпеки

НЮ-ЙОРК. – Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй переважною більшістю голосів 21 жовтня ухвалила резолюцію, яка вимагає від Ізраїлю зупинити будівництво стіни безпеки, що заходить на палестинські землі Західнього берега Йордану. Резолюція вимагає також розібрати вже поставлені фраґменти стіни та стверджує, що загорожа ізраїльтян суперечить міжнародному правові. Однак вона не враховує вимог арабських країн передати цю справу на розгляд Міжнародного суду в Гаазі. США і деякі країни ЕС заперечували проти такого кроку на тій підставі, що він заполітизував би Міжнародний суд. Резолюція закликає Генерального секретаря ООН Кофі Анана через місяць відзвітувати про те, чи Ізраїль виконав висунуті йому вимоги. Посол Ізраїлю в ООН Дан Ґілерман заявив, що резолюція не сприяє подоланню тероризму і робить погану послугу як ООН, так і справі миру. Тим часом російські представники в ООН кажуть, що вони поширили новий варіант резолюції, у якому міститься заклик як до Ізраїлю, так і до палестинців виконати їхні зобов'язання в межах мирного пляну, який відомий під назвою „Дорога до миру".

Роз'єднані близнюки почуваються добре

ДАЛАС, Тек. – Дворічні близнюки з Єгипту, голови яких американським хірургам вдалося розділити, почувають себе добре. Як повідомив 21 жовтня представник Дитячого медичного центру у Даласі (штат Тексас), один із хлопчиків 20 жовтня вперше в своєму житті самостійно сидів. Його брата, який одужує дещо повільніше, найближчим часом переведуть від спеціяльних приладів, які підтримують життєдіяльність, до звичайної палати. Операцію з розділення сіамських близнюків проводили 12 жовтня 18 хірургів і тривала вона 34 години.

Іран погодився на ключові вимоги МАҐАТЕ

ТЕГРАН, Іран. – Міністер закордонних справ Франції Домінік де Вільпен заявив 21 жовтня, що іранський уряд погодився з трьома ключовими вимогами Міжнародної Аґенції з атомної енерґії щодо своєї ядерної програми. Д. де Вільпен, який разом зі своїми колегами – міністрами закордонних справ Британії та Німеччини – провадить в Ірані переговори щодо ядерних програм тієї країни, – заявив, що Тегран погодився на більш жорсткі інспекції своїх атомних об'єктів, повну співпрацю з МАҐАТЕ та призупинення програми збагачення урану. Сторони досягли вирішення основної проблеми, яка кидала виклик світові. Раніше дипломати заявляли, що европейські міністри погодилися надати Іранові допомогу в розвитку програми цивільної ядерної енергетики в обмін на повну співпрацю з МАҐАТЕ.

Британський прем'єр потрапив до лікарні зі скаргами на серце

ЛОНДОН. – Британський прем'єр-міністер Тоні Блейр потрапив до лондонської лікарні зі скаргами на серце. Т. Блейр, якому 50 років, був обстежений у кардіологічному відділенні через скарги на погане самопочуття. Йому поставили діагнозу – сердечна аритмія, що може викликати нереґулярне серцебиття і задихання. Т. Блейр провів у лікарні приблизно 5 годин. Речник Давнінґ стріт повідомив, що Тоні Блейру стало краще і він повернувся додому. Однак, лікарі порадили прем'єр-міністрові протягом доби відпочити.

У Болівії сталася зміна влади після тривалих протестів

ЛЯ ПАЗ, Болівія. – Новим президентом Болівії став Карльос Меса по тому, як його попередник був змушений піти у відставку через тривалі виступи протесту, жертвами яких стали щонайменше 60 осіб. К. Меса, який дотепер обіймав посаду віце-президента, пообіцяв вирішити проблеми болівійських індіянців, які становлять більшість населення. Вони скаржились на ринкову політику попереднього президента Ґонзало Санчеса де Лосади – підприємця-мільярдера, який перебував при владі лише один рік. Його звинувачували у тому, що він не докладав жодних зусиль для зменшення провалля між бідними та заможними і дозволяв чужоземним компаніям брати під свою контролю поклади ґазу, який є головним експортним товаром Болівії. К. Меса пообіцяв провести референдум щодо цього питання і нові президентські вибори у належний для цього період.

Стрибок виявився коштовним

НАЯҐАРА ФАЛС, Онт. – Чоловік, який 21 жовтня стрибнув у Ніяґарський водоспад і вижив після падіння з 50-метрової висоти, повинен буде сплатити немалу грошову кару. За повідомленням канадської поліції, Кірк Джонс – перший хто пережив таке падіння майже без поранень і травм, – буде покараний на суму до 10 тисяч долярів за порушення громадського спокою. Поліція з'ясувала, що вчинок К. Джонса був продуманим, але він не може розцінюватися як спроба самогубства.

За матеріялами ЗМІ

Візита...

(Закінчення зі стор. 1)

вимогу Північної Кореї до США – підписати з нею договір про ненапад.

Північна Корея назвала „смішною" пропозицію Сполучених Штатів щодо багатосторонніх ґарантій безпеки КНДР в обмін на припинення нею ядерних програм.

Президент Джордж Буш заявив днями, що вважає неприйнятним підписання такого договору, але готовий надати КНДР ґарантії безпеки – разом з іншими учасниками переговорів про північнокорейську ядерну програму.

У переговорах, які відбулися у Пекіні в серпні, крім Північної Кореї та США, брали участь Південна Корея, Китай, Росія та Японія.

Президент США Джордж Буш провів 22 жовтня переговори з керівництвом Індонезії на острові Балі. Він висловив президентові Індонезії Мегаваті Сукарнопутрі підтримку у її намаганнях боротися з тероризмом. Балі, – місце вчинення одного з найбільших терористичних актів. Рік тому внаслідок вибуху, організованого ісламськими екстремістами, там загинули понад 200 осіб.

Під час візити до Індонезії – країни з найчисельнішим мусульманським населенням – президент США зустрівся з місцевими духовними провідниками. Обговорювалася зовнішня політика США, яку багато мусульманських радикалів вважають антиісламською. З Індонезії Президент Дж. Буш відбуде до Австралії, котра підтримала США висилаючи військо у перших днях війни з Іраком, де в столиці Канбері впродовж 21 години зустрівся з прем'єр-міністром Джоном Говардом, а звідтіль з кількагодинною зупинкою в Гонолюлю повернувся до Вашінґтону.

Поїздка Джорджа Буша країнами Азії відбувається в умовах надзвичайних заходів безпеки.

Х.В. –Ф.

1 листопада почнеться візова льотерія DV-2005

Як ми вже повідомляли („Свобода", ч. 35), нинішнього року льотерія DV-2005, зя якою буде надано 50 тисяч віз на постійне проживання в США представникам ряду країн, триватиме від 1 листопада до 30 грудня. Докладніше про умови льотерії і вимоги до заяв можна дізнатися на сторінці Інтернету www.dvlottery.state.gov. Нагадуємо, що цього разу прийматимуться заяви і фотографії виключно електронною поштою. Реєстраційні заяви на папері надсилати не слід. До переліку країн, які цього разу не беруть участи в льотерії, включено Росію, але українці з Росії, які (або їхні батьки) народилися в Україні, можуть подавати заяви зі зазначенням України в рядку анкети „Країна і місто вашого народження". Не варто подавати заявки тим, хто нелегально перебуває в США, тому що навіть в разі надання їм можливости дальшої участи в льотерії консульські служби відмовлять їм у наданні візи.

Є приємні винятки, і немало

Р.Л. Хомяк

КИЇВ. – Гадаю, що можна сміло поставити мораторій – скажімо, на місяців три – на описи негараздів в Україні. Адже вже немає, мабуть, читача нашої преси, який не знає про низькі і запізнені заробітні платні в Україні, про сотні тисяч, які нелегально працюють за межами України, про жахливу (але „безплатну") систему охорони здоров'я, про жінок, які потрапляють в тенети рабської проституції, про все вищі ціни на хліб, про хабарництво на кожному кроці, про українських моряків, яких арештують в прерізних портах на суднах з неукраїнськими прапорами, про...

Все це є і нікуди не дівається. Але передих в інформаційному потоці усіх негараздів знадобився б. Зрештою – кому бракувало б плачів, завжди може включити приймач на хвилі Радіо „Свобода" і послухати щотижневу рубрику „Листи на 'Свободу'". І все відразу повернеться. Нарікань там аж ніяк не бракує.

Але в Україні є і те, що ми називаємо „success stories", є успішні українці, і не тільки так звані олігархи.

Недавно журнал „Кореспондент", видавцем якого є американець Джед Санден (це той, що вже вісім з гаком років видає англомовний тижневик „Київ Пост"), описав 37 успішних українців, яким до 35 років. Інакше кажучи – „молодь, надія України". Та навіть не надія; вони вже нині затруднюють тисячі людей, дають послуги або вироби і сплачують податки. При цьому з 37 тільки шість досягли 35 років. Всім іншим до 35 ще два, п'ять і більше років. Це люди, які створили свої підприємства в незалежній Україні. Люди, які й не мріяли займатись тим, чим займаються, коли Україна, під етикетою „УРСР" будувала (і будувала, і будувала) соціялізм.

Хто вони? Дуже різні люди. Пригляньмося до деяких з них.

Олесь Санін, якому 31 рік: в той час, як старші кінематографісти вже 12 років нарікають, що держава вбила українське кіно, створив фільм „Мамай", який претендує на американського „Оскара". Тепер він готується знімати фільм про Довбуша – творчою групою, яка включає фільмарів України, Чехії і США.

Валерій Хорошковський – у свої 34 роки він має посаду міністра економіки України і відає справами европейської інтеґрації України. Це він, разом з двома іншими міністрами, виступив проти входження України в Єдиний економічний простір (ЄЕП) з Росією, Казахстаном і Білоруссю. Ще будучи студентом, В. Хорошковський почав своє перше підприємство: продаж меблів. І добре вибрав, бо ще десять років тому у Києві, наприклад, діяв Будинок меблів, величини ганґари для авіолайнерів, але меблі в ньому стояли тільки на показ. Купити їх практично не можна було. Треба було замовляти і чекати, і ще мати зв'язки. Нині в мережі крамниць, яку створив студент права В. Хорошковський, можна брати куплені меблі з собою, або почекати два-три дні, щоб їх вам доставили.

В.Хорошковський згодом пішов в банківство і в політику, програв вибори до Верховної Ради, виграв другі вибори, створив партію „Команда озиминого покоління", якій не вдалось перескочити чотиривідсотковий перелаз до Верховної Ради, пішов працювати в Адміністрації Президента, став міністром і тепер воює за місце України у Світовій торгівельній організації.

Молодший за нього – 29-річний буковинець Арсеній Яценюк. Той протягом останніх 11 років засвітився на заході, в центрі і на півдні України. Коли йому було 18 років, він відкрив юридичну фірму в Чернівцях, яка спеціялізувалася у приватизації агропромислового комплексу на Буковині. Згодом перейшов до великого (за українськими мірками) банку „Аваль", де відав кредитним відділом. Коли йому було 27 років, новий прем'єр Криму покликав А. Яценюка на свого міністра економіки. Там Арсеній запровадив діловодство українською мовою і мотивував це не патріотизмом, а тим, що людина, яка не здібна засвоїти нову мову, мусить мати інтелектуальні вади, а міністерству економіки потрібні здібні люди. Коли Сергій Тигипко очолив Національний банк України, він взяв Арсенія Яценюка на свого заступника і призначив його керівником монетарного й валютного департаменту. Він відповідає за стабільність гривні.

Про мізерні заробітні платні і брак обладнання українських лікарів написані цілі томи. Але як завжди – є вийнятки. Серед таких – Михайло Родоцький, якому тепер 34 роки. Він закінчив медичні студії, на початку 1990-их і вирішив відкрити приватну фірму швидкої допомоги. (Хто пригадує, як виглядали тодішні совєтські амбулянси, не потребує пояснень для такого вибору). Спроба М. Родоцького не вдалася. Він пішов заробляти на життя у видовищній індустрії, але 1993 року ще раз спробував взятися за амбулянсові послуги і створив фірму „Борис". Нині в неї є амбулянси з сучасним обладнанням, є клініка і є пацієнти – здебільшого працівники закордонних фірм і грошовиті українці. Рівень медичних послуг, які пропонує фірма М. Родоцького, запевнив їй контракти з міжнародними забезпеченевими компаніями.

Хто наймолодший ґросмайстер у світі з шахів? Руслан Пономарьов з Горлівки, біля Донецька. Йому 19 років і він також потрапив у список успішних молодих українців. За світовий чемпіонат він дістав пів мільйона долярів, а інші грошовиті матчі ще перед ним.

Шість із десяти найбільших у світі рекламодавців у світі є клієнтами міжнародної рекламної фірми, яку в Україні очолює Олег Попенко. Йому 32 роки. Десять років тому він закінчив журналістику в Києвському університеті і, як сам зізнається, не мав ані стартового капіталу, ані зв'язків. Але був згідний працювати на чужинецькі фірми, які почали з'являтися в Україні і потребували місцевих зв'язків. Через три роки він вже очолював представництво однієї з великих міжнародних рекламних фірм, яка нині є в групі з трьома іншими фірмами. Цей конґломерат контролює до 30 відсотків рекламного ринку в Україні. О. Попенко каже, що успіх його компанії полягає в умінні розуміти цілі ділових партнерів і знанні, як досягти їх. Тут не завадить нагадати, що 15 років тому в Україні, як і в Союзі, не було рекламного підприємництва. Було державне підприємство „Укрторгреклама", якого „креативність" обмежувалась до закликів, „Купуйте шампунь", і „Літайте літаками Аерофлоту". Після десяти років Олег Попенко, з дипломом журналіста, може вести серйозну розмову з акулами Медисон-авеню.

У списку журналу „Кореспондент" є ще Юлія Мостова, якій аж 35, і яка на посаді заступника головного редактора газети „Дзеркало тижня" вважається „королевою" української публіцистики. Є 28-річний фізик (і майже кандидат наук) Святослав Вакарчук, перша особа гурту естрадної музики „Океан Ельзи", який заповняє великі залі своїм україномовним репертуаром пісень. Є оперна співачка Ольга Микитенко (29 років), яку порівнюють до Марії Каллас. Є астронавт Ярослав Пустовий (32 роки), який був партнером Леоніда Каденюка в команді американського порому-шателу, а тепер має бути в команді канадської ракети „Arrow". Є й народні депутати Вячеслав Кириленко (35 років) і Василь Горбаль (32 роки) і наймолодший член Верховної Ради Віталій Хомутинник (25 років). Усі три вони сповідують різні ідеологічні напрямки, але усі три мають велике бажання бути успішними і докладають для цього багато часу і труду.

Це не усі успішні українці, які потрапили у список журналу „Кореспондент", і далеко не усі успішні і молоді громадяни молодої держави.

Деякі з них мали „стартовий капітал" і зв'язки. Наприклад, після появи списку в „Кореспонденті" одна читачка написала, що Віталій Хомутинник не мав в ньому бути, бо він „синок": його батько донбаський директор в Макіївці. Але молодий Віталій працював в батьковій фірмі, у 21 рік виграв вибори до Макіївської міської ради, а згодом і до Верховної. Зрештою, чи Президент Джон Кенеді не був сином впливового батька?

Розгніваний В. Путін і не дуже слухняні президенти

ПАРСИПАНІ, Н. Дж.– З опублікованої у засобах масової інформації стенограми пресової конференції, що відбулася у Ялті 19 вересня, відразу після зустрічі президентів чотирьох країн СНД, що підписали угоду про Єдиний економічний простір (ЄЕП), видно, що у розмовах між собою провідники попри деякі застереження були схильні в усьому слухатися В. Путіна і виконувати його бажання. Водночас їхня поведінка була досить панібратською, ніби зійшлися не провідники незалежних держав, а голови колгоспів одного району. На пресовій конференції О. Лукашенко без усякої дипломатії зробив зауваження Л. Кучмі. Йшлося про те, що Л. Кучма сказав, що краще мати горобця в руках, ніж синицю в небі. Горобцем він назвав обіцянки В. Путіна Україні після її вступу до ЄЕП, а синицею?.. Л. Кучма негайно пояснив, що він мав на увазі журавля, але обмовився... від хвилювання. Для присутніх не було відкриттям, що Л. Кучма вийшов до журналістів надто схильованим розмовою з В. Путіним за зачиненими дверима Лівадійського палацу. У нього тремтіли руки і він був змушений узяти канцелярську скріпку, щоб приховати це тремтіння. В. Путін на пресовій конференції спершу не говорив, а кричав. Він був обурений поведінкою України, яка прагнула підписати угоду зі своїми застереженнями. В. Путін сказав, що угода про ЄЕП не суперечить конституції Росії, а чи суперечить вона українській коституції, то вже не його проблема.

Потім Л. Кучма присікався до О. Лукашенка, коли той почав розповідати журналістам, як з'явилася угода про ЄЕП. Отож, говорив О. Лукашенко, сиділи ми вчотирьох (В. Путін, Л. Кучма, О. Лукашенко і Н. Назарбаєв) в будинку російського президента, розмовляли про СНД. Раптом В. Путін каже: „Слухайте, мужики! Давайте хоч що-небудь реальне зробимо! Ось давайте!"

При цих словах Л. Кучма на конференції зупинив О. Лукашенка:

– Що ти усі таємниці вибовкуєш?

О. Лукашенко спалахнув:

– Колу вже зібралися говорити відверто, то давайте так говорити! Я тоді сказав, що Білорусь готова підписати будь-який документ.

В. Путінові не сподобалося, що О. Лукашенко переповів розмову на його кухні і він вирішив пояснити, що насправді це Казахстан був ініціятором створення ЄЕП і за це „ми повинні бути йому вдячні". Журналісти зробили вигляд, що повірили йому. Але настирливий О. Лукашенко втрутився:

– Я сьогодні можу викликати докори, але Володимир Володимирович забув сказати головне і, якщо він не проти, то я нагадаю. Перший документ, перші рядки у заміській резиденції він написав особисто. У нашій присутності.

Стенограма не передає очікуваних докорів В. Путіна, бо вони, можливо були висловлені віч-на-віч. Але з цього документу видно, що президенти не певні своїх посад і з надією дивляться на В. Путіна. Л. Кучма сказав журналістам, що деякі політики, котрі тепер виступають проти ЄЕП, проситимуть у Москви підтримки на наступних виборах.

– Вже просять, – кинув В. Путін.

– Вже просимо.., – підтвердив Л. Кучма, і після цього В. Путін зверхньо поплескав його по плечу. І тому, що й справді просить, і тому, що необачно про це обмовився...

Усе ж в ході пресової конференції В. Путін не завжди був таким благодушним. Коли у нього запитали, чи ЄЕП не є відродженням СССР він знову обурився:

– Це повна нісенітниця! Це чоботи на м'яко! Люди навіть не розуміють, про що говорять! Так і хочеться запитати: „Сказав? Сказав! А чи зрозумів, що сказав?" Сторінка СССР була дуже складною в історії наших народів, вона була і героїчною, творчою, і трагічною. Але вона перегорнута. Усе! Потяг пішов! Тепер ми повинні думати про майбутнє наших народів, збирати весь позитив, що дістався нам від попередніх поколінь.

В. Путін не уточнив, який саме позитив він збиратиме для щасливого майбутнього „наших народів". Але варто пам'ятати, що державним славнем Росії усе ще залишається той, що був в СССР: „Союз непорушний народів свобідних зібрала навіки Великая Русь". СССР скінчився, Росія живе.

Левко Хмельковський

НТШ – 130 років

Наукове Товариство імені Тараса Шевченка відзначає своє 130-річчя. Це один з тих світлих ювілеїв, котрим може гордитися вся українська культура, вся Україна і все світове українство. Це пошанування дорогоцінних, загальновизнаних вислідів титанічної інтелектуальної праці сотень і тисяч творчих особистостей декількох поколінь, відзначення будуючого зв'язку між поколіннями, свято усвідомлення ваги і сили духовного спадку в житті народу, нації.

Історія України знає довгу низку громадсько-політичних, економічно-господарських, освітніх, культурних, мистецьких, молодіжних, спортових товариства і об'єднань, і кожне з них виразно засвідчило свою потрібність і продуктивність, кожне зі свого боку підпирало загальноукраїнську справу. Але тільки Товариство імені Тараса Шевченка повною мірою представляло саму цю справу, становило її серцевину, а в несприятливих суспільно-історичних умовах було головною запорукою незнищенности українського національного духу. Недаремно патроном цього об'єднання було обрано Тараса Шевченка – цим визначався соборницький зміст діяльности Товариства. Коли по живому потята Україна стогнала під декількома чужинецькими пануваннями, Товариство імені Тараса Шевченка здійснювало місію загальноукраїнського лицарського ордену, утримуючи Україну в інтелектуально-духовній площині єдиною, нероздільною. Соборництвом пройняті не лише ідейно-творчі засади НТШ, але й його біографія, починаючи від імен засновників, серед яких бачимо діячів зі сходу, півдня і заходу України – Олександра Кониського і Дмитра Пильчикова, Корнила Сушкевича і Юліяна Целевича, далі – Олександра Барвінського, Івана Франка, Михайла Грушевського – НТШ нагайно увібрало в себе найкращі тогочасні літературні і наукові сили.

Власне, логіка розвитку в цьому й полягала: від літератури – до науки. В часи, коли в Російській імперії українське слово опинилося під смертельною загрозою, засноване у Львові, в сприятливіших умовах австро-угорської конституційної монархії, НТШ дало простір в „Літературно-науковому вістникові" спочатку для української художньої літератури, а загодом – і для наукової, суспільно-політичної, філософської думки, розростаючись у галузевих секціях і у видавничих можливостях. Ці можливості значно збільшилися у 1907 році, коли споріднене Товариство виникло в Києві. До 1914 року, тобто до початку Першої світової війни, НТШ на своєму творчому конті вже мало сотні виданих художніх творів і наукових праць – і не тільки з гуманітарних ділянок, але й з ділянки природознавства, економіки, математики, медицини.

Тому не дивно, що в 1915 році, під час першої окупації Львова російськими військами, Наукове Товариство Імені Тараса Шевченка стало головним об'єктом переслідувань з боку російських великодержавних шовіністів. Галичина тому й стала метою збройної експансії, бо була могутнім чинником української національної самосвідомости, і саме НТШ становило чільний націєтворчий форпост. З рук московських „воссоединителів" прийшла не тільки заборона Товариства, але й брутальне нищення набутих безперервною працею вислідів – книгарень, музеїв і, звичайно, провідних членів.

Після війни і поразки Української Народної Республіки загальна ситуація надзвичайно ускладнилася, середовище НТШ зазнало організаційного спаду – якась частина наукових сил виїхала в еміграцію до Австрії і Чехії, якась стала працювати в межах Української Академії Наук у Києві. Львівський осередок Товариства чисельно зменшився, багато секцій відпало, а ті, що стійко продовжували працю, підпадали під несправедливі утиски з боку польської влади. Так тривало аж до „перших совєтів" , які в 1939 році принесли Західній Україні нове „возз'єднання" і нову заборону всіх українських товариств і об'єднань, починаючи знов таки з НТШ.

А все ж Шевченків геній, що був не лише назвою, але й ідейно-творчим рушієм Товариства, дав йому друге дихання і друге активне і плідне життя в умовах повоєнної еміграції. Вміщені в цьому числі „Свободи" розповіді про НТШ, періоди і результати його праці сповнюють гордістю наші серця і дозволяють стверджувати, що 130-річчя Товариства – це справді наше велике спільне свято.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про комп'ютерне кохання

Скільки досі подруж і кохань завдячують своє існування комп'ютерній техніці, важко вгадати, а вже ніяк неможливо зрахувати. Одне певне – комп'ютер тепер є дуже важливим чинником у любовних переживаннях, і зокрема в США став найважливішим посередником у знайомстві, а відтак і заснуванні подружніх зв'язків.

Про це писав вичерпно популярний тижневик „Ю. С. Н'юз і Ворлд Ріпорт" в числі з датою 29 вересня ц. р., посвячуючи цій актуальній темі аж вісім сторінок, із численними доказами, як комп'ютер тепер допомагає людям в справі зав'язання подруж. Показується, що в останньому році американці видали мільйони долярів на комп'ютерні знайомства в романтичних цілях – і з добрим успіхом.

Молоді люди в США вважають, що знайомство і „розмови" зі своїми однолітками іншої статі куди доцільніше і практичніше провадити комп'ютерським шляхом, як давнім традиційним, яким би він не був. Воно й не дивно: сьогоднішні молоді люди дуже часто студіюють, працюють і справді не мають часу на шукання однолітків другої статі. А на комп'юторському екрані усе іде скоріше та гладше. Це і доказують статистичні дані: в 2002 році було аж 302 мільйони знайомств через Інтернет, а рік раніше – лише 72 мільйони. Ці статистичні дані вказують також на це, що число перевищило кількість навіть бізнесових справ, які досі були найбільше використані саме комп'ютерським шляхом.

Із статтей на цю особистісну тему довідуємося, що зараз цілий ряд підприємств спеціялізується на комп'ютерних знайомствах і нав'язанні еротичних зацікавлень серед зовсім чужих осіб.

Як далеко вже це шукання партнерів і навіть любов дійшли у сьогоденні, знаємо не тільки із аналітичної статті в американському тижневику, але також із фільмів. Ось недавно можна було оглядати повторений вже не вперше фільм під промовистою назвою „Я дістав пошту", що в цілому побудований на підставі знайомства, а відтак і любови через комп'ютерне листування. Значить, т. зв. „кохання", завдяки комп'ютерові, є вже в США щоденною справою, яка в нікого не викликує здивування.

Чи тільки в США? Ось моя гостя з України саме шукала телефонічно за молодим американцем, якому мала щось переказати від своєї подруги у Львові. На моє запитання, як цих двоє молодих людей познайомилися, я дістала, як самозрозумілу, відповідь, що її подруга знайшла цього американця через комп'ютер і між ними вже розвинулася тісна дружба (як не щось сильніше), а її подруга студіює англійську мову, і тому така дружба є для неї дуже доречною. Слухаючи розмову моєї гості з „комп'ютерним другом", я дізналася, що молодий „знайомий" з США дуже просить намовити дівчину зі Львова приїхати до нього. В яких цілях? Не знаємо, але можна додуматися, що в „романтичних". Значить, вже навіть далека Україна увійшла в членство комп'ютерних засобів до кохання.

О-КА

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляйте на "Svoboda".

Головний редактор —Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Слово про „Свободу“

Від управи Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК) вітаю редакцію заслуженого тижневика „Свобода“ з 110-літтям та бажаю успіхів в редаґуванні почитного інформатора українського громадського життя в діяспорі.

„Свобода“ від років інформує українську читацьку громаду про спортову діяльність УСЦАК, поміщуючи на своїх сторінках дописи наших спортових кореспондентів, головно про тенісові і плавацькі змагання, спонзоровані УСЦАК, які відбувалися на відпочинковій оселі Союзівка.

Тижневик „Свобода“ – це твердиня українського друкованого слова не тільки діяспори, але й цілого світу, тому бажаємо газеті дальшого творчого росту, збільшення числа передплатників на многії літа!

Мирон Стебельський,
голова УСЦАК,
Нюарк, Н. Дж.

Прошу прийняти наші вітання знаменитій газеті і її працівникам за редакторську працю. Дякуємо за спеціяльну увагу до питань прав людини і життя України.

Тішимося, що „Свобода“ встояла 110 літ, бажаємо й надалі такої ж праці.

Божена Ольшанівська,
голова АГРУ і АНЧЕЙН,
Нюарк, Н. Дж.

Про гумореску Олеся Шпильки

Знаю, що сторінки „Свободи“ повинні бути доступними для всіх, хто хоче висловити свої думки та поділитися ними із рештою читачів. Одні діляться споминами із пережитого, інші викладають свої погляди на цю чи іншу справу, ще інші критикують громадських чи політичних діячів, описують події, що відбулися. Однак редакція повинна дбати, щоб усе, що появляється на сторінках часопису, мало якусь ціль, якесь значення і принесло б комусь якусь користь.

У „Свободі“ 26 вересня появився допис Олеся Шпильки про його маму – радянську патріотку, віддану партії і її вождеві. Кому воно потрібне і яка користь з цього?

Петро Заболотний,
Філядельфія

Від редакції: *У листі П. Заболотного йдеться про сатиричну гумореску св. п. Олександра Скопа „В рідному селі“, вперше опубліковану в 1958 році. Автор з неабияким сатиричним талантом висміює у ній саме ту „відданість партії“, своїх односельців, про яку пише П. Заболотний. Висловлювання заляканої більшовиками селянки різко контрастують з її злиденним життям. Так було тоді в Україні.*

Запізнілі вістки

До редакції продовжують надходити вістки про відзначення Дня незалежности України в різних українських громадах Америки, що відбулися в останні дні серпня. Про це написали **Ніна Василькевич** з Ворену, Миш., **С. Бурий** з Австинтавна, Огайо. З Києва **Сергій Брунь** написав про збори міської організації українських націоналістів, що відбулися 11 вересня на пошану жертв трагедії в Ню-Йорку 11 вересня 2001 року. Дякуємо читачам за намір розповісти про ці важливі події, але нагадуємо, що газета не може у жовтні повідомляти про імпрези минулого літа. Просимо надсилати такі вістки не пізніше двох тижнів після подій.

Микола Горішній може служити за приклад в цьому, тому що він завжди заздалегідь надсилає поезії, присвячені наступним річницям. Тепер ми дістали його вірш „Наш незабутній листопад“, в якому є, зокрема, такі рядки:

Сьогодні в рідній Україні
Свобідно прапор повіває
„Ще не вмерла Україна“ весь народ
У Листопадовий день співає.

Велику статттю-спомин „Добровільний виїзд до Німеччини-Австрії“ надіслав **Г. Дробний** з Мишиґену. Його забрали до Німеччини з Судової Вишні у квітні 1942 року. Після кількох втеч з примусової праці він потрапив до карного табору, де було 300 осіб, приречених на каторжну працю, побої і смерть. Але у 1945 році в'язнів визволило американське військо, і в 1949 році автор спогадів з допомогою ЗУАДК виїхав до США.

Ярослав Ликтей з Ютики, Н.Й., прислав повідомлення про нову книжку „Етнічна Ютика“, що вийшла в Ютика-коледжі Сиракюзького університету, але самої книжки не надіслав, а це є умовою опублікування допису.

Не замотувати правду в папірці

Одержав похвальну газету „Свобода“, ч.39, глянув і настрій зіпсувався. Для чого вміщено у газеті світлину запроданця, можливо і ворога України і її народу, Л. Кучми? Належало б подати тільки, що Президент України зустрічався з Генеральним секретарем ООН Кофі Ананом, М. Савківим, І. Ґавдяком і А. Лозинським. Останній має симпатію до теперішньої влади в Україні.

В пресі, в тому числі і „Свободі“, надмірно вихвалюється відбуття VIII з'їзду СКУ, який відбувся в серпні у Києві. А чому з'їзд не осудив „малороса“ Л. Кучму, його промосковський уряд, Верховну Раду, русифікацію, московський патріярхат в Україні за їх антидержавні, антиукраїнські дії, спрямовані на знищення незалежної Української держави?

Чому з'їзд не став в обороні народу – скривдженого, обкраденого, доведеного теперішньою владою, олігархами до нужди, біди і голоду? З якою метою було скликано з'їзд, коли СКУ політикою не займається?

На з'їзді лише обговорювалося питання про українську діяспору.

В Ялті 19 вересня зібралися каґебісти, комуністи, службовці старої комуно-московської колоніяльної імперії, покірні слуги Москви, в тому числі і Л. Кучма. На затію В. Путіна вони підписали угоду про Єдиний економічний простір. Чи знає „товариш Л. Кучма“, що криється під словом Єдиний?

Для нас, українців-патріотів, державників, це нагадує Переяславський договір, нове колоніяльне ярмо, надіте Кремлем Україні.

Підсумовуючи сказане, запитую: „Чи заслуговує Л. Кучма на показ його світлини на сторінках „Свободи“? Нехай скажуть читачі.

Михайло Семенець,
Гамлін, Н. Й.

Від редакції: *Ми поважаємо право кожного читача мати власну думку про ту чи іншу особу, але маємо обов'язок подавати офіційні світлини з важливих подій в Україні, зокрема тих на яких був присутній її нинішній Президент.*

Я викуплю клаптик землі

Мені дуже сподобалось ваше видання. Гарна газета!

Мені подобаються слова „свобода“, „Україна“, але „Союз“ змушує згадати страшні часи СССР. Як на мене краще звучало б „Українська народна свобода“, але це моя думка, яка усе ж має право на життя.

Ситуація в Україні зараз дуже небезпечна. Л. Кучма бачить, що йому нема вже що втрачати і продає остаточно Україну, навіть західні Карпати, віддає кому попало за безцінь. Я викуплю клаптик землі і не продам його нікому навіть за мільйони. Ми дуже довго і важко здобували Незалежність і я не хочу її втрачати.

І. Андрійчук,
с. Яремче,
Івано-Франківська обл.

Від редакції: *Можна зрозуміти, чому назва Український Народний Союз не подобається авторові листа, але варто пам'ятати, що вона виникла задовго до утворення СССР.*

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Засідання Екзекутиви Українського Народного Союзу

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – У п'ятницю, 26 вересня 2003 року, у приміщенні Головної Канцелярії відбулося засідання Екзекутиви Українського Народного Союзу, яке об 10-ій год. ранку відкрив предсідник УНСоюзу Стефан Качарай. У ньому взяли участь члени Екзекутивного Комітету: Стефан Качарай – предсідник, Марта Лиско – перший заступник предсідника, Евген Іванців – другий заступник предсідника, Ал Качковський – директор для Канади, Христина Е. Козак – головний секретар, Рома Лісович – касир, Ярослав Завійський – член Контрольної комісії.

На початку засідання предсідник **Стефан Качарай** привітав членів Екзекутивного Комітету і після прийняття порядку нарад та прочитання протоколу з попередніх нарад, які відбулися 27 червня 2003 року, почалися звітування членів Екзекутиви за останніх шість місяців, до 30 червня 2003 року.

Предсідник Стефан Качарай подав стан УНСоюзу, який позначився збільшенням резерви на 792,000 дол. Однак він також зупинився на втратах: втрати Союзівка становлять 259,000 дол., видання УНСоюзу „Свобода" і The Ukrainian Weekly – 74,000 дол. УНСоюз як братська установа платить вкладки членам, які осягнули 79 років життя – 59,000 дол. Загальна сума недобору за останніх 6 місяців з кінцем 30 червня 2003 р. становила 392,000 дол.

Порівнюючи шість місяців з кінцем 30 червня 2002 р. і шість місяців з кінцем 30 червня 2003 р., прихід з вкладок життєвого забезпечення збільшився на 77,000 дол., а прихід з пенсійних грамот – на 916,000 дол. Загальний прихід з пенсійних грамот з кінцем 30 червня 2003 р. становив 1,458,000 дол. Вкладки з Універсального життєвого забезпечення зменшилися на 17,000 дол., а кошти поновного забезпечення (reinsurance) збільшилися до 31,000 дол. Чистий дохід за 6 місяців з датою 30 червня 2003 р. становив 1,057,000 дол.

Союзівка з кінцем 31 липня 2003 р. виказує недобір 175,000 дол. Семимісячний прихід включає отримані датки у сумі 161,000 дол.

Корпорація Дому УНСоюзу за цей звітовий період виказує дохід у сумі 69,000 дол. У будинку Головної Канцелярії УНСоюзу покладено нові килими і частину 2-го поверху наново помальовано. До кінця року запляновано у будинку встановити охоронну систему і нові двері.

Марта Лиско, перший заступник предсідника, повідомила, що вона є на шляху приєднання у цьому році 10 нових членів. Її полем дії є околиця Вашінґтону, Д.К.

Евген Іванців, другий заступник предсідника, брав участь як представник УНСоюзу в українській громаді і поза нею. В намаганнях ототожнити українців-американців і поповнити ряди членства УНСоюзу Е. Іванців уважає, що УНСоюз повинен брати участь у дуже популярних фестивалях, які відбуваються щорічно в околиці Вірджінії і нараховують приблизно 90,000 осіб. УНСоюз може з'єднатися з іншими українськими організаціями в околиці Вашінґтону і бути учасником цих незвичайно успішних фестивалів, які тривають 3-4 дні.

Ал Качковський, директор для Канади, втримував контакт з канадськими секретарями. Округа Саскачевану взяла участь у багатонаціональному фестивалі у Саскатуні, який відвідали тисячі гостей. Павільйон, де були розміщені виставки, відвідали 23,000 осіб. З огляду на надзвичайну спеку, участь у фестивалі була менша, як минулого року. УНС перевів виграш на одне видання УНСоюзу. Виграш одержав Еміль Личак з Лойдмінстеру, Альберта, вибираючи однорічну передплату The Ukrainian Weekly. Ґратулюємо!

Брак нових членів у Канаді є серйозною проблемою і справжнім викликом. Згідно з постановою 35-ої Конвенції УНСоюзу, яка відбулася у 2002 році, УНСоюз має один рік, щоб перевести більшу „перебудову" у відношенні до діяльности у Канаді і вжити усіх спроб, щоб її оживити.

Христина Е. Козак, головний секретар, у своєму звіті подала, що 2-ге чвертьріччя 2003 року не було дуже продуктивним. УНСоюз видав 45 нових грамот життєвого забезпечення і 39 пенсійних грамот на загальну суму 1.4 мільйона долярів. На жаль, у Канаді в цьому чвертьріччі видано тільки 2 грамоти на загальну суму 253.05 дол. у річних вкладках.

Любов Стрелецька, секретар 10 Відділу УНС, здобула перше місце, осягнувши суму 8,801.00 дол. у річних вкладках. Вітаємо Любу з її осягами!

Мирон Пилипяк, секретар 496 Відділу УНС, приєднав найвище число членів, придбавши 11 грамот. Щира подяка Миронові!

Минулими роками Головна Канцелярія призначила відділам квоту поповнення нових членів. Цього року кожна Округа отримала доручення встановити свою власну квоту. Більшість Округ встановила квоту 909 грамот у порівнянні до 1,250 у минулих роках. Навіть при цій новій квоті у перших 6-ти місяцях цього року придбано тільки 130 грамот. Найкращими у виконанні квоти є три Округи: Округа Північного Ню-Джерзі, Піттсбурґу і Філядельфії.

З днем 1 червня 2003 р. розпочато кампанію додаткового домовлення для існуючих власників грамот. По сьогоднішній день ця програма підвищилася до 45,615 дол. в одноразових вкладках і до 79,000 дол. номінальної вартости. Цю програму продовжено до 31 грудня 2003 р.

Змінено відсотки на грамотах Універсального забезпечення і на Пенсійних грамотах.

У деяких відділах УНСоюзу зайшли зміни. У відділі 133 вибрано нового секретаря – Алекса Редька. З відходом на пенсію відділових секретарів декілька відділів злучено. УНСоюз складає щиру подяку Григорієві Клименкові, секретареві 182 Відділу, і Іванові Лабі, секретареві 177 Відділу, за їхню посвяту, довголітню невтомну працю, льояльність і відданість для членства, відділів і головно для Українського Народного Союзу. Дякуємо за все!

Рома Лісович, касир, поінформувала про стан Союзівки. Протягом декількох минулих місяців на Союзівці відбулися зміни персоналу, деякі відновлення та відбудовання і Союзівка ожила поновленим зацікавленням. Підтримка громади була надзвичайно позитивна і ми надіємося на дальшу підтримку громади протягом цілого року. Літо було пожвавлене, як також вересень і жовтень. Розпочато рекляму Союзівки у різних місцях, включно з місцевими виданнями, як „Hudson Valley Magazine". Союзівка також бере участь у засіданнях місцевої Торговельної Палати.

Вікенд Дня Праці привів багато молоді до оселі УНСоюзу. В осередку уваги була група, організована добровольцем Юрієм Пилипом для 30-літніх і старших осіб, які розпочали свій власний інформативний листок. Їхньою метою є приєднати однолітків і збудити усвідомлення та зацікавлення Союзівкою.

Екзекутивний Комітет УНСоюзу уповноважив Soyuzivka LLC (Limited Liabilities Corp.) внести заяву на позичку для найважливіших поліпшень і покриття дієвих видатків.

З кінцем жовтня 2003 р. кінчається (вигасає) контракт з Western Catholic Union, і в цей час буде вирішуватися, чи надалі продовжувати контракт.

Наступне засідання Екзекутивного Комітету заплянowано на четвер, 20 листопада 2003 р., а 21 і 22 листопада 2003 р. заплянowано Річні Наради Головного Уряду на оселі УНСоюзу – Союзівці.

Христина Козак,
Головний секретар УНСоюзу

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОЮЗУ ПОВІДОМЛЯЄ
ОСІННІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГ ВІДБУДУТЬСЯ –

Округа	Місце проведення зборів, Адреса	Дата	Година	Голова Округи
Олбані	Союзівка	10/25/03	2:00	Микола Філь
Коннектикат	Союзівка	10/25/03	2:00	Ігор Гайда
Рочестер	Союзівка	10/25/03	2:00	Христина Дзюба
Сиракюзи	Союзівка	10/25/03	2:00	
Баффало	Союзівка	10/25/03	2:00	Осип Гаврилюк
Вунсакет	Союзівка	10/25/03	2:00	Юрій Тренклер
Бостон	Союзівка	10/25/03	2:00	Ярослав Шпак
Дітройт	Український Культурний Центр 26601 Ryan Rd., Warren, MI	10/25/03	3:30	д-р Олександер Серафин
Клівленд	УКЦ Св. Покрови 6812 Broadview Rd., Parma, OH	10/26/03	2:00	Євген Бачинський
Округа Центрального Ню-Джерзі	Головна Канцелярія УНСоюзу 2200 Route 10, Parsippany, NJ	10/31/03	2:00	Михайло Захарко
Округа Північного Ню-Джерзі	Головна Канцелярія УНСоюзу 2200 Route 10, Parsippany, NJ	10/31/03	2:00	Євген Осціславський
Монтреаль	Українське Національне Об'єднання 405 Fairmont West, Montreal, Quebec	11/2/03	3:00	Текля Мороз

Запишіть до свого нотатника точну адресу Союзівки:

216 Foordmore Rd.
P.O. Box 529
Kerhonkson NY 12446
Тел.: (845)626-5641
Факс: (845) 626-4638
E-mail: soyuzivka@aol.com

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Відзначено 40-ліття СУМ у Великобританії

СТОКПОРТ. – 4 жовтня відбулося відзначення 40-ліття Осередку СУМ. Заля була виповнена вщерть – 120 гостей, без численних виконавців на сцені. Голова Осередку Ярослав Семеген, ведучий програмою, привітав присутніх. Хвилиною мовчанки вшанували померлих членів СУМ, а особливо св. п. Петра Мадича, який був головою СУМ і відійшов трагічно, ще в молодому віці, в нинішньому році. Концерт відкрив місцевий СУМівський танцювальний ансамбль „Сокіл" (під керівництвом М. Бабич та М. Кузіва). СУМівський квартет старших „Міраж" (Михайло Кузів, Іван Кудярський, Богдан Коротиш та Микола Полужин) розвеселив піснями, якими здобув першість на Здвизі СУМ в оселі „Тарасівка".

Я. Семеген зачитав письмові привіти, після чого попросив до усних привітів присутніх – священиків Я. Рія, М. Дяченка, П. Зеленюха та Є. Небесняка. Після привітів виступив з танцями ансамбль „Поділля" з Манчестеру (під керівництвом Лінди Шляхетко).

Олег Матешко

СУМівський квартет „Міраж"

Я. Семеген виступив з доповіддю, в якій накреслив історію Стокпортського СУМ-у.

Олег Матешко втішив присутніх грою на клясичній гітарі. Настав час надати слово голові Крайової управи СУМ Романові Панасові, який висловив своє признання Осередку та всім членам СУМ за їх осяги в обороні України та зусилля зберегти свою українську ідентичність. Від місцевого Союзу Українців Бразилії з привітом виступив В. Цимбаліст.

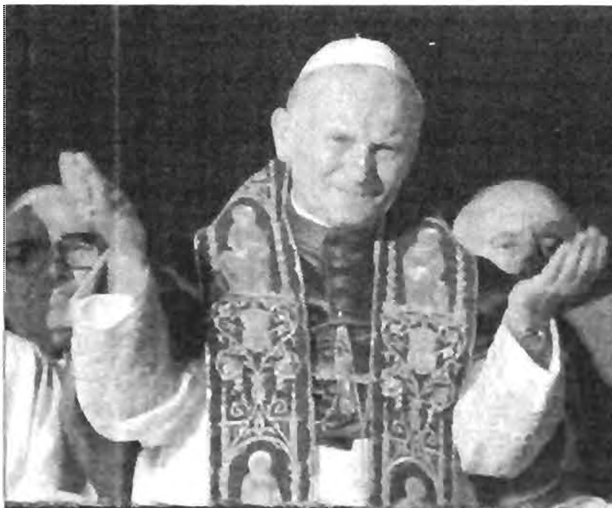
Дівочий місцевий хор „Ластівка" розрадив всіх піснями „Сухая верба", „Ой, місяцю, місяченьку" та „Ой, терлиця терновая". Історію СУМ в Стокпорті розповіли англійською мовою Уляна та Галина Семеген.

Після академії був буфет, який підготували Тарас та Лібера Дзундзі, та забава під звуки „Чорноморських козаків" зі Стокпорту.

Учасники мистецької програми на відзначенні 40-ліття СУМ

о. Євген Небесняк

Великий приклад служіння

Іван Павло II під час своєї першої Служби Божої у Ватикані 22 жовтня 1978 року.
Фото: AP/WWP

Кожному поколінню щастить відзначати ювілеї, пов'язані з життям і діяльністю видатних членів людства. Але коли ми оглянемося на низку, навіть довгу, таких ювілейних дат та імен у минулому, то в око впаде певна повторюваність, певна типовість тих відзначень: переважно вони стосуються особистостей, котрі здійснили особливо важливий вклад у конкретну науку – фізики, хемію, біологію, медицину, або ж у художню літературу. Тобто, в більшості випадків йдеться про якусь професійну ділянку, для розвитку якої певна людина, так би мовити, приходить на світ. І та ділянка справді розвивається, хоч при тім ніхто не з'ясовує, чи від ще одного геніяльного відкриття змінилося людство, чи стало легшим, щасливішим, гармонійнішим його життя...

У ці дні відзначаємо зовсім інший ювілей – чвертьсторічну діяльність особистости, яка невтомно, терпеливо, самозречено несе в наш світ те, чого йому найбільше бракує – доброту, людяність і співчуття до всього живого. Цей великий прочанин і полум'яний місіонер несе моральні чесноти всьому світові, а не тільки християнському, – в цьому розумінні Папа Іван Павло II є сином надконфесійного людства, хоч, звичайно, єдиним джерелом його сили і дивовижно активної діяльности була і є Христова Церква.

Ім'я Святішого Отця – першого неіталійця на папському престолі за пів тисячі років і першого в Римо-Католицькій Церкві слов'янина – вже за його життя увійшло в історію людства символом духовної єдности між людьми і народами, націями і расами. З його іменем нерозривно пов'язана загальна надія на моральне оздоровлення людства, на подолання жорстоких протистоянь в сучасному світі, надія на зміцнення миру, в тому числі – зміцнення миру в кожній людській душі, надія на відновлення і утвердження таких неперехідних духовних цінностей, як міцна родина і вірне подружжя, турбота про фізичне і моральне здоров'я дітей.

Ми, українські християни різних Церков і просто громадяни, глибоко вдячні Папі за його історичну, нами незабутню візиту до України, до Києва і Львова, в червні 2001 року, за виявлену ним любов і повагу до нашої землі і нашого народу, за велику мужність, що він здійснив цей вчинок, незважаючи на шалений – очевидно нехристиянський – спротив з боку Московської Церкви. Ми вдячні Святішому Отцеві за його віру в краще майбутнє нашого народу і його духовні можливості, в його високе історичне покликання. Ми від покоління до покоління будемо передавати ці його щирі, сердечні слова, адресовані Україні: „Я довго очікував цієї візити і ревно молився, щоб вона могла здійснитися. Я нарешті міг поцілувати улюблену українську землю. Дякую Господеві за цей дар, яким Він мене сьогодні обдарував... Приходжу до вас, дорогі мешканці України, як друг вашого шляхетного народу... Приходжу, спонуканий любов'ю, щоб усім дітям цієї землі, українцям кожної культурної та релігійної приналежности, висловити свою пошану та щиру приязнь... Україно, Богом благословенна земле, християнство становить невід'ємну частину твоєї громадянської, культурної і релігійної ідентичности, ти виконувала й далі виконуєш важливе завдання у великій сім'ї слов'янських народів і європейського Сходу...".

Папа прибув на святкування 1000-річчя Християнства в Україні, що відбулося в Римі 1988 року.
Фото: Артурс Марі

У своїх промовах Папа, як ніякий інший великий міжнародний діяч, з винятковою точністю окреслив всю історію України, всі тяжкі випробування, котрі випали на її долю, всі її сьогоднішні болі і надії – після його слів вже ніхто не може переінакшити українську правду, не зможе викинути з неї ні рядка, ні слова. З християнською толерантністю, яка заслуговує доземного поклону, Папа запросив на зустріч керівників Українських Церков, які нібито не з'єднані, окремі, і так уміло підкреслив це „нібито", що в нашому враженні головним відчуттям і усвідомленням залишилося їхня внутрішня єдність і їхня спільна місія – місія Церков Київської обрядової і богословської традиції, зокрема – УПЦ Київського патріярхату і Української Греко-Католицької Церкви.

Ми вдячні Папі за найглибше, найповніше зрозуміння ролі катакомбної УГКЦ, яка, всупереч страшним умовам безбожного совєтського режиму, зберегла вірність Вселенській Церкві і її престолові св. Петра, але в той же час залишилася непохитним оборонцем покривдженої української нації. Одним зі свідчень заслуг УГКЦ перед Церквою є номінування Верховного Архиєпископа Любомира кардиналом. Цих яскравих свідчень заступництва Папи Івана Павла II за наш народ і нашу Церкву дуже багато.

І якщо такі люди продовжують народжуватися, то це значить, що людство не залишене напризволяще, що Господь активно дбає про нас, посилаючи відповідних духовних провідників, котрі мають вийняткове право і святий обов'зок дивитися на нашу грішну землю згори вниз. Доречною є тут фраза зі щоденника видатного колюмбійця Ґабрієля Ґарсії Маркеса: „Я збагнув, що людина має право поглянути на іншого згори вниз, лише коли допомагає йому звестися на ноги". Папа Іван Павло II тільки це й робить протягом усього свого життя, що допомагає звестися на ноги знесиленому від земних нещасть і гріхів людству.

То ж Многая йому Літа і щирі наші молитви!

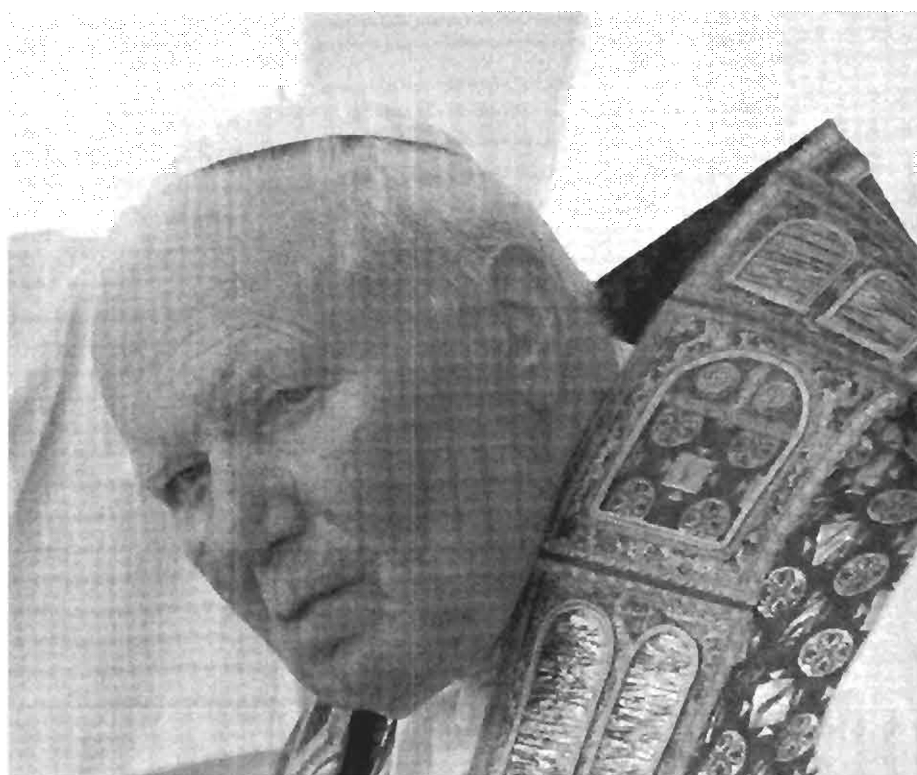
Петро Часто

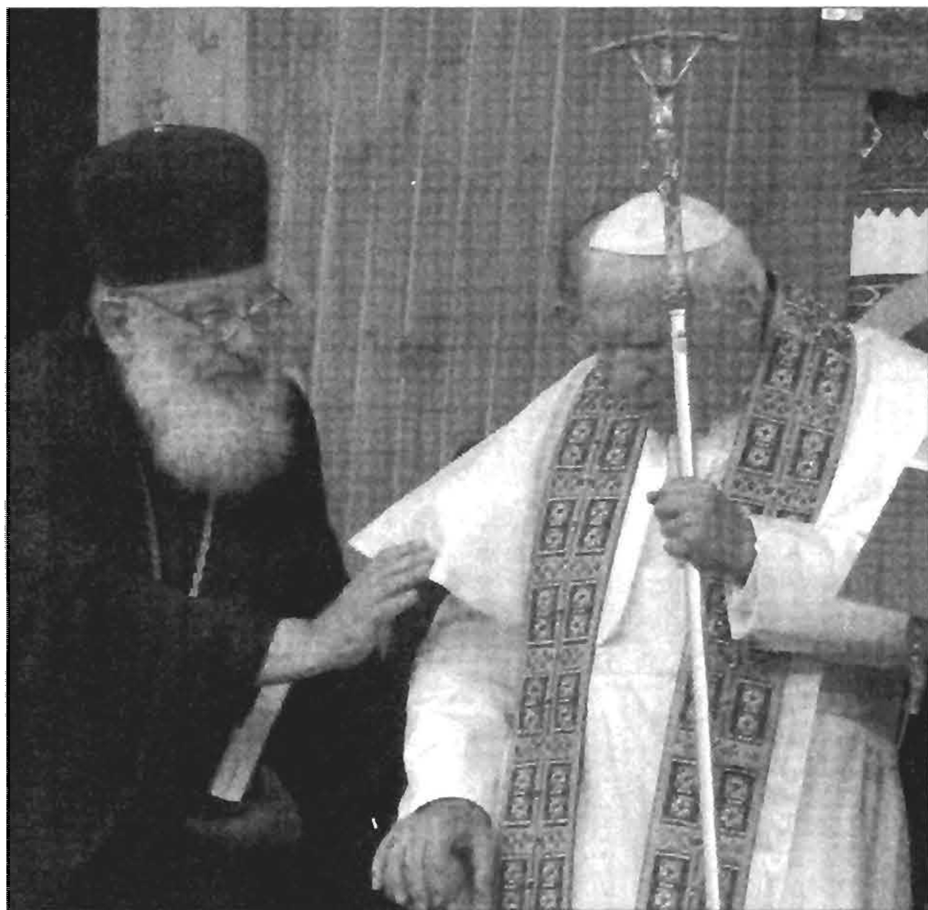
Момент Божественної Літургії за візантійським обрядом на летовищі „Чайка" біля Києва 25 червня 2001 року. *Фото: Архів „Свободи"*

Папа Іван Павло II вітає Верховного Архиєпископа УГКЦ Йосифа кардинала Сліпого. Рим. Фото: Архів „Свободи“

Святіший Отець під час відвідин України, червень 2001 року. Фото: Архів „Свободи“

Святіший Отець з Верховним Архиєпископом УГКЦ Любомиром кардиналон Гузаром перед Святою Літургією, 27 червня 2001 року на іподромі у Львові. Фото: Архів „Свободи“

З поезії Кароля Войтили

Бог, коли він у серці,
схожий з квітом,
що тепла від сонця прагне.
То ж прилинь із дня непізнаного,
світло,
на березі моїм порадуй.
І палай не заблизько
й не далеко від неба.
Прагни, серце,
щоб зір у тобі відбився,
в якому вся вічність чекає на тебе.
Схилися, серце, схилися,
сонце прибережне,
в глибинах очей з імлою довкруж,
над квітом недосяжним,
над однією з руж.

* * *

У погляді однім дитиннім,
що втілений у м'якій облатці,
зустрівся із Отцем Небесним.
Він дивився з незмірною ласкою.
Перед зором його глибинним,
у якому був цілий світ,
затремтіли очі неспинно,
неначе розкритий квіт.
Син сказав: збувається, одначе,
любові нашої хотіння,
що очі людські бачать,
не змінені світлінню.
О, блиску! О, Творче прозріння,
з якого незмірно щедріше
зринають новітні творіння,
світи нові встануть, де Ти таїшся.

(З книжки „Кароля Войтили: людина, поетир, поет“. Переклад на українську Станіслава Шевченка)

Папа Іван Павло II...

(Закінчення зі стор. 1)

бою Паркінсона зламана людина фізично, але непохитна у свому внутрішньому переконанні вірності Ісусові Христові особистість. Тому слова з його проповіді на цій Ювілейній службі Божій викарбовують в душі багатьох подив: „Я приношу плоди цього 25-річного служіння. Прости, Ісусе, мої злі вчинки та помнож добрі“.

Президент Джордж Буш прислав письмовий привіт, у котрому віддав честь Папі Іванові Павлові II за його „ всесвітні зусилля створити нову культуру життя, котра дорожить і охороняє життя невинних дітей, які чекають, щоб народитися“. І додав, що „Папа Іван Павло II показав світові не тільки красу правди, але також і силу правди у поборюванні зла та у переспрямованні напрямку історії“.

З нагоди цьго ювілею у Львівському музеї історії релігії відкрилася виставка. На виставці експонуються численні фотографії життя Кароля Войтили, згодом Святішого Отця, біографічні матеріали, численна література. Зокрема з представлених експонатів можна ще раз згадати візиту Папи Івана Павла II у червні 2001 року в Україну. У Львові Іван Павло II перебував три дні і проголосив блаженними 27 українців-грекокатоликів. Найтеплішою була зустріч Папи з українською молоддю.

У неділю, 19 жовтня, перед кількома сотнями тисяч прочан, які зібралися на площі Святого Петра, частиною його ювілейних святкувань було піднесення Папою до сану блаженної „Матір Тересу з Калькути“, монахиню, нею у 1950 році заложеного чину „Місіонарі доброчинности“, яка понад 60 років доглядала бідних в Індії. Піднесення до числа блаженних або беатифікація – останній крок на шляху до канонізації або проголошення святости.

Ювілейні святкування 25-річчя понтифікату Святішого Отця Івана Павла II завершилися у вівторок, 21 жовтня, коли він підніс до сану кардинала 31 прелата, що поповнять Колегію кардиналів – групи тих, які в майбутньому обиратимуть його наступника.

Х.В.–Ф.

Папа Іван Павло II і Президент України Леонід Кучма у Ватикані 28 листопада 2002 року. Фото: УНІАН

Виставка старовинних мап

Назар Міщук

САН-ГОСЕ, Каліфорнія. – Українська громада влаштувала виставку мап з XVI – XVIII століть, на яких зображено територію України. На ній було показано 31 мапу з приватних збірок членів громади. Одинадцять з них становлять колекцію Богдана Стеціва. Лікар за освітою, власник фірми з продажу медичного устаткування, Богдан Стеців віддавна купує на авкціонах та в антикварних крамницях мапи зі зображенням України. Решта мап виставки належить Назарові Міщукові. Він є представником молодого покоління громади, приїхав разом з батьками зі Львова у 1996 році, працює архітектором в американській фірмі. Назар Міщук розповідає:

– Мапи свідчать, що від XVI ст. найвідоміші европейські картографи зображували реґіон під назвою Україна (латиною – Ukrainae або французькою, німецькою та іншими европейськими мовами). Проте навіть історики не знають усіх картографічних джерел, крім клясичного „Опису України" знаного картографа початку XVII ст. де Боплана. Недавно видано в українському перекладі дослідження американського історика Ендрю Перне „Земля козаків" (Andrew Pernae „Land of Cossacks"). Користуюся також працями польського картографа Малиновського. З допомогою інтернету вдалося визначити авторство та період створення деяких мап зі збірки Б. Стеціва. Інтернет уможливлює постійні зв'язки з колекціонерами України, Польщі, Чехії. Планую створити асоціяцію колекціонерів старих мап із зображенням України та прилеглих реґіонів.

На стінах Українського центру св. Володимира – мапи, виготовлені у Німеччині, Голяндії, Франції. Кожну супроводжує листівка-анотація: короткі відомості про час, місце і обставини створення, про автора; опис матеріялу, техніки, картографічної традиції; стисла згадка про події з історії України, Росії та держав Европи, обрані так, щоб надати наочне, зрозуміле для нефахівця уявлення про певний історичний період, відображений на мапі. Більшість мап (латиною, німецькою або французькою мовами) містить назву „Україна", іноді – зі зазначенням: „Козацька держава (королівство, край)".

Україна як окремий реґіон вперше з'явилася на мапах середини XVI ст. В архіві міністерства закордонних справ Франції зберігається мапа, зроблена у 1572 р. за наказом шведського короля Карла IX. На ній територія по обидва береги Дніпра має напис „Ukraine". У Національній бібліотеці Франції є також карта басейну Чорного моря (автор невстановлений), з якою французький купець Мотіель подорожував 1580 р. до Туреччини; на ній реґіон вздовж Дніпра позначений „Uckrania". Звісно, цих мап на виставці не було, але те, що я побачила у Центрі св. Володимира, не поступалося цінністю перед мапами картографічної збірки у Львівській бібліотеці ім. Стефаника.

– Ми глибоко вдячні організаторам виставки за копітку працю, адже мапи цього періоду є ніби наочною „деклярацією державности" України, – зазначив, відкриваючи виставку, Зенон Зубрицький, один зі спонзорів дослідження історії та сучасности України в Стенфордському університеті.

Найдавніші з виставлених мап – „Sarmatia Evropaea", 1552 р., та „Von dem Konigreich Polandt", 1588, обидві видрукувані у Базелі. Їхній автор - знаний картограф Себастіян Мюнстер. З цього ж часу – „Evropaea Tabula VIII", видана 1561 року у Венеції картографом Джіроламо Руселі (1504 – 1566).

На цих мапах Україну не позначено як окрему територію, проте вони цікаві колекціонерові тим, що містять назви Поділля, багатьох українських міст і сіл, є досить докладними та точними. Вони віддзеркалюють політичні погляди картографів у обставинах того періоду: Мюнстер та Руселі відобразили територію тогочасної Польщі в цілому, у той час як деякі французькі картографи позначали відповідну частину Польської держави назвою „Україна".

Експонати з XVII ст. показують зображення судноплавного шляху вздовж Дніпра та басейну Дніпра (з позначенням о. Хортиця) – „Tractus Borysthenis" – на мапах відомої картографічної фірми батька й сина Блау, Вілема та Джоана (перша пол. XVII ст.). Наступні за хронологією дві мапи видані з оригіналів, виготовлених Бопланом: „Basse Podilie, ou Palatinat de Braclaw, tiree entierem de la Vkrainie", та „Havte Kamieniec... tiree entierem de la Vkrainie". Обидві мапи видав у Парижі 1665 р. Ніколя Сансон, картограф французького короля Людовіка XIII у 1630 – 1665 рр. Цікава мапа, яка зобразила Полтавську битву: „La Journee de Poltawa en Ukraine" („Похід на Полтаву в Україні"). Французький картограф, сучасник Петра I, підкреслив приналежність Полтави до України. Цю мапу видав Ніколя де Фер у Парижі 1714 р. Дві мапи з початку XVIII ст. мають заголовок „Ucraina seu Cosacorum", - і це у той час, коли після Полтавської битви українська козаччина зазнала жорстоких репресій з боку російського царя Петра I.

(Закінчення на стор. 15)

Сівач розумного, доброго, вічного

До річниці смерти професора Григорія Костюка

Софія Черняк

Ні, мені не здається: природа, або, як колись казали, Бог дарує довголіття добросердним, працьовитим, чесним людям, котрі несуть світові користь, знання, щастя. Не пригадую серед відомих історії катів довголітніх... Нерон, Цезар, Калігула, Іван Грозний, Наполеон Бонапарт. Жоден з них не дожив, по-нашому, пенсійного віку. Лише Чінгіс-хан дотягнув до 64 років. Якщо їх не вбивав власний народ, то вони самі себе поїдали злодіяннями, заздрощами... Читаю, перечитую перший мемуарний том Григорія Костюка „Зустрічі і прощання", що охоплює життя автора від народження в селі Боришківці поблизу Кам'янця-Подільського, в родині з письменним батьком, який ніколи не мав коня та плуга, аж до початку Другої світової війни. Майстерно, рукою талановитого письменника написано цей шлях допитливого хлопчика, котрому пощастило стати вчителем, редактором художньої літератури великого українського видавництва, університетським професором, а згодом – в'язнем сталінського табору смерти у Воркуті. Виснажлива праця у вугільній шахті та зустрічі, дружба з такими ж, як він, ув'язненою елітою радянського суспільства надає Г. Костюкові дійти висновку: „Більшої зневаги, обпльовування й компромітації ідеї соціялізму не міг придумати ні один ворог і критик його. Це придумала і здійснила Комуністична партія на чолі з Сталіним" („Зустрічі і прощання", стор. 543).

Вченому, що пережив жахні муки сталінської каторги, випало пережити і гітлерівську окупацію України. Та мудро вчинив Григорій Костюк, що подався на Захід від переможного наступу радянського війська, яке несло країні не лише визволення від фашизму, але і нову хвилю сталінських репресій, зокрема до тих, хто пізнав пекло ҐУЛАҐів.

Отак видатний український літературознавець Г. Костюк опинився в Америці. Звісно, чужина є чужина. Проте ніхто не гнобить, не жене з улюбленої роботи, не звинувачує у „націоналістичних проявах", а за спиною не стежать за кожним твоїм кроком якісь суб'єкти...

Невдовзі ім'я професора Г. Костюка стає відомим не лише у колах української діяспори. Він – член Міжнародного ПЕН-Клюбу, працює у Колюмбійському університеті, організовує та понад двадять років головує в Об'єднанні українських письменників в еміґрації „Слово", звичайно, і активний діяч УВАН. За ініціятивою і редакцією Григорія Костюка виходить п'ятитомник Миколи Хвильового та інших видатних українських письменників, замордованих у страшних 30-х роках на Україні.

Нараз до США долинула трагічна звістка: 6 березня 1951 року на півдні Франції, поблизу Канн, раптово пішов з життя Володимир Винниченко.

Смерть Винниченка означала для Костюка не тільки втрату геніяльного прозаїка, драматурга, поета, філософа, мистця-маляра, публіциста, політичного діяча України. Творчість Винниченка належить людству, і його спадщина, все, що визначний Майстер створив протягом свого 30-річного еміграційного життя, слід будь-що врятувати, зберегти! На тогочасну, ще сталінську Винниченкову батьківщину розраховувати не було чого. Навіть в „Українській Радянській енциклопедії" Академії Наук УРСР 1969 року Винниченко ще „один з верховодів української буржуазно-націоналістичної контрреволюції", тобто – ворог. І Г. Костюк самотужки виїздить до Франції у село Мужен, де залишилася самітня вдова Винниченка – Розалія Яківна.

...От він, – леґендарний „Закуток", немов шматок України, оточений тополями, тином з горщиками, змайстрований руками Володимира Кириловича з сільської пекарні, – останнє пристановище велетня художнього слова, твори котрого перекладені мало не на всі мови світу! Тут він провів останні 17 років свого бурхливого, дивовижного життя...

Г. Костюк вражений, схвильований! Він мусить все, до останнього папірця вивезти звідціля, щоб наступне покоління вчених, істориків, літературознавців змогло вивчати неоціненну спадщину генія України! ...

Г. Костюк звертається з відкритим листом до всіх українців-еміґрантів, розсіяних по світу, до всіх українців доброї волі, кому дороге надбання української культури! Він розповідає про те, що мав щастя побувати у Мужені, відвідати Винниченковий хутір „Закуток", розмовляти з удовою письменника, переглянув усю безцінну спадщину, літературну та мистецьку, яку Володимир Винниченко заповів після своєї смерти безкоштовно Українській Академії Наук, що міститься у Києві, обумовивши: коли Україна стане справді демократичною, вільною, незалежною державою!

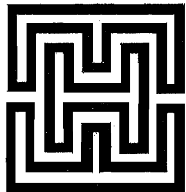
Розалія Яківна підтвердила слова свого чоловіка. Але коли ще Україна стане „вільною, незалежною державою" – невідомо, а Винниченкову скарбницю із „Закутка" слід вивезти невідкладно, хоч удова письменника тримається стійко, навіть взялася писати спогади про чоловіка, проте всяке може статися у провінціяльному, беззахисному селі. Це Костюкові було абсолютно ясно!

Вчений вдається до неймовірного: здійснює попередній облік величезного архіву небіжчика, запаковує і самотужки перевозить через океан до Ню-Йорку, а там розміщує в Колюмбійському університеті, УВАНі та по декотрих інших установах, де вони, на жаль, перебувають і досі...

Докладно про труднощі, яких зазнав учений, рятуючи спадщину письменника (твори якого, наприклад, Леся Українка, за мистецьку своєрідність бачення світу, ставила нарівно з тоді відомими світовій літературі деякими творами Максима Горького, Антона Чехова, Герхарта Гауптмана, як пише Григорій Костюк) ми довідуємось із другого тому „Зустрічей і прощань".

Отже, коли в руках досвідченого вченого опинився архів Винниченка, він спромігся підготувати до друку та видати два великі томи його

(Закінчення на стор. 20)

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

Засновано 1873

Д-р Лариса М. Л. Залеська Онишкевич
Голова НТШ-А

130-років на службі науки

Майже 20 років тому д-р Ярослав Падох, наш відданий і довголітній голова, писав, що створення НТШ 1873 року „не було випадкове, його зумовила історична конечність", бо це сталося 10 років після проголошення зловісного Валуєвського указу. Українці мусили боротися за свої мовні, культурні і наукові права. Товариство ім. Шевченка, зареєстроване 11 грудня 1873 р., було першою установою, що взяла собі Тараса Шевченка за патрона. Головою вибрано д-ра Корнила Сушкевича.

Товариство тоді видавало багато літературних творів, що було конечним, бо Емський указ 1876 р. заборонив українські видання. 1897 р. розпочато видавання Літературно-Наукового Вістника, який довгими десятиліттями був основним українським науковим і культурологічним виданням; редакторами були Михайло Грушевський, Іван Франко та ін.

Відчуваючи глибоку потребу часу, 1892 р. змінено Статут і підкреслено наукову частину завдань, що відбилося також у назві: Наукове Товариство ім. Шевченка (зареєстровано 13 березня 1892 р.). Таким чином НТШ стало першою неофіційною українською академією наук. НТШ тоді мало такі наукові секції: філологічна, історично-філософічна і математично-природничо-лікарська. Від того часу на „дійсних членів" окремо вибирають науковців за їхні наукові заслуги.

Від 1892 р. започатковано серію наукових видань „Записки НТШ"; до сьогодні видано вже понад 250 томів. Надзвичайно успішна наукова діяльність НТШ тривала до 1939 р., коли більшовицька окупаційна влада зліквідувала його. Кілька років пізніше німецькі окупанти почали вивозити цінні архіви з бібліотеки НТШ і багато з них опинилося у різних місцях Польщі. До сьогодні ще не можна віднайти усі документи і дістати дозвіл на копіювання тих документів, які є в архівах. Радянський режим знищив 29 дійсних членів НТШ, близько 20 вислав на заслання (включно з Митрополитом Йосипом Сліпим).

Після Другої світової війни, коли велике число українців опинилося на Заході, 1947 р. в Мюнхені відновлено НТШ, і там четвертий раз обрано на голову Івана Раковського. Кілька місяців пізніше, 29 жовтня 1947 року, засновано Крайову установу НТШ в Америці (НТШ-А). Першим вибраним головою в Америці став Микола Чубатий. У 1949 р. створено НТШ в Канаді, а в 1951 р. - у Франції. У наступні роки на Голову НТШ-А були обраними Роман Смаль-Стоцький, Матвій Стахів, Осип Андрушків, Ярослав Падох (тричі), Леонід Рудницький (тричі) і Лариса Залеська Онишкевич (у ц.р. обрана вдруге).

Видання НТШ

Від самих початків НТШ гуртувало майже всіх передових українських науковців (серед перших членів були такі постаті, як Олександер Колесса, Агатантел Кримський, Іларіон Огієнко, Василь Сімович, Василь Пулюй) і видавало численні важливі дослідницькі праці з історії та археології, мовознавства, етнографії, антропології, права, медицини. До 1939 р., вийшло 155 томів Записок НТШ та десятки томів окремих серій та видань. НТШ в Америці видало понад 120 наукових і декілька загальних видань, головно з україністики: близько 60 томів Записок НТШ, і приблизно 60 томів у різних серіях, або окремо, такі як Ukraine and Ukrainians in the World за редакцією Анни Павличко (1994), Towards an Intellectual History of Ukraine: An Anthology of Ukrainian Thought from 1710 to 1995, за редакцією Ральфа Ліндгайма і Юрія Луцького (1996), два томи збірника доповідей з конференцій „Світи Шевченка", I (1991) і II (2001) і Конкорданцію Поетичних Творів Тараса Шевченка (2001, ред. Олег Ільницький і Юрій Гавриш).

Інші акції

Крім чисто наукової праці, НТШ із самого початку звертало увагу на студентів, давало їм стипендії, підтримувало акцію за дозвіл на український університет у Львові, допомогло зорганізувати український Тайний Університет (1920-1925), де більшість професорів були члени НТШ. Крім виключно наукових акцій, НТШ також служило і служить українській громаді, пропонуючи різні культурні програми, відкриті доповіді, конференції.

Діяльність в галузі української мови

Від часів злословних царських указів проти української мови і культури, НТШ багато уваги присвятило справі української мови. Уже напочатку протестувало проти указів і через Російську Академію Наук вело дії у справі скасування обмежень (аж до 1905 р.) на друковане слово в Україні під російською імперією. Грушевський і делегації науковців на Археологічний з'їзд 1899 р. демонстративно відмовилися від участи, тому, що недозволено давати доповіді українською мовою. На наступний міжнародній з'їзд М.Грушевський таки це право виборов. Уже 1900 р. створено мовну комісію; потім НТШ співпрацювало у справі видання „Словаря Української Мови" Бориса Грінченка. Представники НТШ брали участь у Харківській правописній конференції 1927 р., НТШ як перша наукова установа затвердило цей соборний український правопис. Вже в Америці НТШ перевидало Словник Григорія Голоскевича; члени Управи зорганізували в Україні дві правописні конференції, видали збірник доповідей „Про український правопис і проблеми мови" (1997, гол. ред. Л. Онишкевич); ініціювали конференції у справі змін правопису. Голова НТШ-А 2003 р. виступила перед Верховною Радою у справі прав української мови. Від 1993 р. на щорічних американських славістичних конференціях НТШ зорганізувало понад 15 сесій, присвячених українській мові.

Наші незмінні завдання та діяльність

Ми можемо гордо твердити, що основна наша діяльність продовжується подібно, як і минулого століття:

а. гуртування науковців, заохочування і підтримування індивідуальних і спільних наукових проєктів (доповіді, конференції, видання, конкурси), зокрема в галузі українознавства;

б. видавання важливих наукових досліджень із українознавства;

в. активна роля у домаганні прав української мови і українського правопису;

г. стипендії студентам;

д. спонзорування "Енциклопедії Української Діяспори в Америці".

На всі повищі проєкти члени НТШ віддають свій час і працю на громадських засадах. Конференції, стипендії і видання НТШ існують завдяки жертвенності громади. Ми вдячні поодиноким жертводавцям за розуміння нашої праці і за підтримку.

Будинок НТШ-А в Нью-Йорку

Будинок НТШ у Львові
Фото: Олександра Мазуренка

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Науковому Товариству ім. Шевченка

Високодостойні члени Наукового Товариства ім. Шевченка!

Національна Академія Наук України вітає Вас зі славним ювілеєм – 130-річчям заснування Наукового Товариства ім. Шевченка! Це визначна дата в історії української науки та культури.

Наукове Товариство, що постало з ініціятиви і творчої енерґії інтелектуальної еліти України, стало каталізатором наукових ідей, інтеґруючим і організуючим началом для розрізнених груп дослідників, поштовхом до творчої праці багатьох поколінь українських вчених. Завдяки Науковому Товариству ім. Шевченка було зміцнено творчі контакти українських науковців з провідними європейськими дослідницькими центрами, що обопільно збагачувало різні галузі людських знань. Європеїзація наукового життя України сприяла тому, що українська наука ніколи не опинялася на узбіччі загальнолюдського пізнавального дослідницького процесу. Наукове Товариство ім. Шевченка стало предтечею Національної академії наук України. Для багатьох поколінь дослідників Наукове Товариство ім. Шевченка стало школою фахового зростання, горнилом морального і наукового гарту. Тому навіть за несприятливих умов, коли під утисками тоталітарної системи Наукове Товариство ім. Шевченка припинило свою діяльність в Україні, праця членів Товариства продовжувалась поза її межами в Америці та Европі, а нині Товариство плідно працює в незалежній Україні.

Важливими для розвитку України були дослідження в різних ділянках суспільних та природничих наук, проте особливе значення мала розробка українознавчої проблематики, що сприяло збереженню ідей національного відродження, державотворення, спонукало до утвердження й побудови незалежної Української держави. У сучасних умовах внесок Наукового Товариства ім. Шевченка в інтелектуальний, культурний і політичний поступ України, в розвиток вітчизняної соціяльно-гуманітарної науки є незаперечним. Свідченням цього є нові наукові дослідження членів НТШ в Україні і поза її межами. Майбутнє Наукового Товариства ім. Шевченка ми бачимо у подальшій співпраці не лише з Національною академією наук України, іншими науковими центрами в межах України, а й дальшій інтеґрації з дослідницькими центрами поза Україною.

Не втрачати здобутих позицій, а зміцнювати їх, примножуючи наукові здобутки в ім'я незалежної України, - це головне завдання, задля реалізації якого необхідно усім нам разом працювати!

З побажаннями нових творчих успіхів членам Наукового Товариства ім. Шевченка.

Борис Патон
Президент НАН України,
академік НАН України

17 жовтня 2003 р.

Д-р Орест Попович

В ім'я розвитку науки
(про наших фундаторів-жертводавців)

Діяльність НТШ взагалі, а зокрема його видавничі та стипендійні проєкти, покладаються виключно на жертвенність нашої громади. Відрадно, що серед неї є патріоти, які свою любов до української науки, культури й освіти проявляють в особливо цілеспрямований спосіб – своїми щедрими пожертвами на наше Товариство. Цим вони забезпечують стипендії для студентів, ґранти для науковців, оплачують наукові видання і конференції з україністики, помагають піднести українську науку на світовий рівень.

Юрій Кузів з дружиною

Діяпазон поодиноких таких пожертв простягається від кількадесятьох долярів до вище мільйона. Часто пожертви передаються у формі заповітів, в яких на НТШ-А записують частину майна. Деякі фонди є вільні щодо свого призначення, інші – обмежені до чітко визначених цілей, наприклад, для стипендій студентам літератури, для бібліотеки, тощо. Слід підкреслити, що на всіх виданнях НТШ-А ми завжди подаємо імена їхніх спонзорів.

Тут неможливо перелічити всіх наших жертводавців, тому обмежимося до кількох прикладів, які показують, хто вони, ті люди, які спомагають в праці НТШ-А. До понад мільйонних фондів належить Фонд ім.. Наталії Данильченко, який є вільним, і Фонд ім.. Івана та Єлизавети Хлопецьких, призначений на видавничу діяльність в українській, німецькій, англійській мовах. Мешканці

Анна та Володимир Раки

Каліфорнії, подружжя Хлопецьких настільки вірило в місію НТШ-А, що записало на нього ціле своє майно. Це є доказом, що ці люди жили для української справи, а на їхнє бажання, по смерті їхній прах поховано в їх рідній Україні, недалеко Луцька.

Великим нашим добродієм був також св. п. Юрій Кузів, який в 1996 р. подарував для НТШ-А 100,000 дол., а в своєму заповіті, додаткових приблизно 800,000 дол. Юрій Кузів походив з Рогатина. Іміґрувавши до США в 1949 р., спершу він працював як робітник, відтак торгував відремонтованими старими будинками, а згодом став власником ресторану. Тяжко запрацьовані гроші він щедро дарував на українські наукові, церковні й освітні установи. Сам не мав вищої освіти, а тому дуже хотів, щоб його заощадження дали університетську освіту українським студентам.

Очевидно, що фонди в околиці мільйона долярів є радше виїмковими, а більшість пожертв є в середніх сумах. Наприклад, колишній довголітній скарбник НТШ-А, д-р Володимир Рак, і його дружина Анна пожертвували на різні фонди НТШ понад 70,000 дол.

Деякі фонди засновують для вшанування пам'яті покійних членів родини. Прикладом цього є Фонд ім.. Петра Андрусева в сумі 25,000 дол., що його пожертвувала вдова Наталія Андрусів.

На НТШ-А часто записують певний відсоток свого спадку. І так відомий архітект і громадський діяч з Ню-Джерзі, інж. Любомир Калинич, у своєму заповіті призначив на стипендійний фонд 30% своїх ощадностей.

До участи в цій добродійній акції для НТШ-А закликаємо всіх, кому дорога українська наука, і підкреслюємо, що немає такої речі, як замалий даток. Тут напрошується перефразувати відоме прислів'я: „Громада по нитці, українській науці – сорочка".

Д-р Орест Попович

Наукові конференції і доповіді

Від часу свого заснування в 1873 р. у Львові, НТШ сповняло функції Української Академії Наук. Цю традицію старається продовжувати американське НТШ, яке в галузях україністики і славістики, між іншим, організує також сесії і дає доповіді на міжнародних та американських наукових конференціях, наприклад, в рамках Міжнародної Асоціяції Україністів, Міжнародної Ради для Центрально- і Східньоевропейських Студій, Міжнародніх термінологічних конференцій „СловоСвіт" у Львові, Американської Асоціяції Сприяння Слов'янським Студіям, Асоціяції Дослідження Національностей (ASN), та спільно з іншими науковими установами такими, як Колюмбійський університет і УВАН.

Для української громади в Ню-Йорку, НТШ-А організує публічні доповіді і конференції у власному будинку, щотижнево під час академічного року. У програмах виступають науковці з Північної Америки, України та інших країн.

Слід підкреслити, що в квітні 2003 р. НТШ-А присвятило річниці Голодомору 2 панелі на конвенції ASN та окрему наукову конференцію у власному будинку. На особливу увагу заслуговують ще й інші програми, які відбулися за останній рік в НТШ-А, а саме на теми політично-культурної ситуації в Україні, мовного стану в Україні, підприємницьких законів України, українських архівів в Польщі, розкопок в Батурині; наукові конференції, присвячені Ярославові Падоху, Василеві Витвицькому, Дмитрові Бортнянському, презентації нового тому англомовної Історії України-Руси М. Грушевського, як також індивідуальні та збірні літературні вечори українських авторів в Америці. Індивідуальні вечори були присвячені творчості Юрія Тарнавського, Марії Ревакович, Василя Махна та Ольги Кузьмович. Щороку відбуваються в НТШ-А Шевченкознавчі конференції на честь патрона Товариства.

Публічні доповіді організують також і осередки НТШ-А у Вашінґтоні, Дітройті, Пітсбурґу, Філядельфії та Чикаґо.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голові Управи Наукового Товариства ім.. Шевченка в Америці
Пані професору Ларисі Залеській Онишкевич

Щиро й сердечно вітаю світову раду і крайові управи, членів Наукового Товариства ім. Шевченка, усіх, хто виявляє щире і зацікавлене ставлення до української інтелектуальної традиції, із видатною подією – 130-літнім ювілеєм першої національної наукової установи, яка заклала підвалини наукового академізму в Україні.

Як предтеча Національної академії наук України НТШ в особі її будівничих О.Барвінського, М.Грушевського, В.Гнатюка, І. Франка, Ф.Вовка, Ф.Колесси, В. Щурата та інших сподвижників – створило в Україні творчу атмосферу, організувало науковий пошук на різних ділянках природничих, гуманітарних і суспільних наук, піднесло престиж української науки у світі. До сьогодні не втратили своєї наукової цінності сотні томів досліджень членів НТШ: в незалежній Україні вони отримали нове прочитання, постали в актив інтелектуального життя.

Обрання багатьох провідних учених Европи членами НТШ свідчить про високе знання і міжнародний авторитет цієї наукової установи. Цей авторитет не знизився, а лише посилився, коли у воєнне лихоліття діяльність НТШ була перенесена за межі України, коли виникли і зміцніли потужні осередки української науки в Західній Европі, Америці, Австралії.

Діяльність членів НТШ віддавна була націлена на вирішення різнопланових фундаментальних наукових проблем, серед яких на чільне місце завжди ставився комплекс проблем українознавства. Члени Наукового товариства стали провідниками державницьких, національних ідей, утверджували самобутність й національну свідомість українського народу, зміцнювали власну поставу України у світі. Українська ідея у дослідницькій діяльності НТШ належала і належить до пріоритетів, які реалізуються послідовно у конкретних діях.

В останні десятиліття здійснено вагомий внесок в ожиттєвлення ідеї державної незалежности України. Закордонні відділи НТШ, сучасні провідники цієї загальноукраїнської академії конкретними діями підтримали і підтримують сьогодні поступ України по шляху перетворень і демократизації суспільства, утвердження державного статусу української мови, збереження і повернення в Україну національних культурних цінностей, підтримують реалізацію більших і менших наукових проектів.

Єднання материкової України із закордонним українством, що є зримим в останні десятиліття, - це також один з реальних наслідків цілеспрямованої і послідовної діяльности Наукового Товариства ім. Шевченка.

Сьогодення, складні політичні реалії накладають відповідальність на кожного українця, особливо – на інтелектуальну еліту, за виборення й утвердження гідної позиції України у сучасному світі.

Усіх нас чекає велика і наполеглива праця в ім'я України, її майбутнього. На цьому шляху чину і творення ми бачимо сьогодення і майбутнє Наукового Товариства ім. Шевченка

14 жовтня 2003 р. *Володимир Литвин*

Д-р Роман Андрушків

Діяльність математично-фізичної секції

Сьогодні Математично-Фізично-Технічна Секція нараховує 56 членів, серед них 30 дійсних, 11 кореспондентів і 15 звичайних членів. Секція має свою власну Інтернет сторінку "Math-Phys-Tech Section" з адресою www.shevchenko.org, де подається інформація про діяльність Секції (конференції, тези доповідей і т. ін.).

Більшість членів Секції обіймає провідні посади в університетах та науково-дослідних центрах в Америці. Багато членів отримало високі нагороди за свою наукову діяльність, а деякі, здобуваючи ґранти, ведуть наукову роботу з науковцями в Україні.

У травні 2001 р. Секція заініціювала акцію з вимогами встановлювати україномовне програмне забезпечення фірми "Microsoft" в комп'ютерах, призначених для України. У зв'язку з цим вислано листи до Била Ґейтса, президента фірми "Microsoft", з проханням звернути увагу на брак льокалізації програмного забезпечення для України, хоча фірма вже здавна робить подібну льокалізацію для Польщі, Болгарії, Румунії та інших країн. Вислано також листи до Міністерства освіти та Уряду України із закликом домагатися цього від фірми у разі придбання комп'ютерів для шкіл та урядових структур в Україні. Як наслідок, фірма "Microsoft" уклала договір з Урядом України про льокалізацію деяких своїх програм. На жаль, ці програми виявилися неповноцінними з погляду україномовної термінології. Тому тепер ведеться боротьба за те, щоб ці програми були виправлені фірмою "Microsoft" з допомогою фахових мовознавців. У цій акції бере участь Секція спільно з НТШ у Львові.

Секція співпрацювала з Інститутом математики Національної Академії Наук України у справі вшанування 200-літнього ювілею великого українського математика Михайла Остроградського. У 2001 р. у Києві члени Секції (Василакі, Петришин, Андрушків) виголосили доповіді на міжнародньому математичному конґресі (УМК-01), присвяченому Михайлові Остроградському. З нагоди конґресу Секція допомогла Інститутові математики видати англійською мовою монографію про М. Остроградського та встановити в Полтаві пам'ятник цьому видатному математикові.

Заради поширення членства Секція приділяла значну увагу молодим українським науковцям. Сходини чи наукові конференції Секції відбувалися два рази на рік або і частійше. За останні три роки з доповідями виступали:

Олег Тритяк, Людмила Баранник, Орест Попович, Роман Самуляк, Роман Андрушків, Володимир Мадич, Роман Куц, Любомир Онишкевич, Лев Чировський.

Мґр. Світлана Андрушків, директор бібліотеки
Василь Махно, доцент, к.ф.н.

Бібліотека НТШ-А - осередок української культури

29 жовтня 1947 року, відновивши діяльність Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці, було засновано бібліотеку та архів Товариства, які становили важливі культурні надбання для української громади в діяспорі. Умови, у яких це відроджувалось не були надто сприятливі, бо, не маючи власного приміщення, бібліотечні та архівні фонди зберігалися у Володимира Дорошенка, колишнього директора бібліотеки НТШ у Львові, у канцелярії НТШ у Ню-Йорку та у приватному будинку тогочасного Голови НТШ Миколи Чубатого у Мауві, Ню-Джерзі.

Основою формування фондів відновленої бібліотеки НТШ-А стала збірка Володимира Дорошенка.

З часом бібліотека отримала своє приміщення, в якому розмістились книжкові фонди та періодика, а також значні архівні фонди, кількість яких з кожним роком зростала.

Бібліотека НТШ завжди намагалася іти у дусі часу: зробити доступ до інформації про свої фонди більш відкритими і модернізованими. Саме з цією метою у 1988 р. з ініціятиви Голови Комп'ютерної комісії НТШ Романа Андрушкова за технічної допомоги Тетяни Кейс, бібліотечний каталог переведено на комп'ютер. Згодом 1997 року каталог бібліотеки НТШ переведено на інтернет, цей проєкт виконували Ганя Кріль та Максим Пизюр. Каталог можна віднайти в електоронній мережі за адресою www.shevchenko.org. Праця над технічним удосконаленням каталогу на електронній мережі продовжується і невдовзі повинен з'явитися оновлений каталог книжок та періодики, а також список архівних матеріялів. Від 2000 року електронний комп'ютерний каталог усучаснено за допомогою програми, яку запровадив Володимир Василакі.

Станом на сьогоднішній 2003 рік бібліотека НТШ налічує понад 35000 томів та 130 одиниць скаталогованого архіву. Тематично ці фонди охоплюють усі українознавчі дисципліни та матеріяли різними мовами з життя українців діяспори. Бібліотека постійно поповнюється новими виданнями. Особливу увагу зосереджуємо на видання Наукового Товариства ім. Шевченка. За останніх 12 років незалежности України у Львові видано 20 томів Записок НТШ та інших наукових праць. Останнім часом бібліотека скаталогізувала збірку звукових касет (500 одиниць), які відтворюють записи матеріялів з конференцій та наукових доповідей, які відбуваються у НТШ та відеокасет (400 одиниць) – записи з різних подій з життя української еміґрації. Колекції постійно поповнюються.

У бібліотеці НТШ зберігаються рідкісні видання, зокрема, рукопис з 1685 року "Панегірик в честь Інокентія Ґізеля", „Основа: южно-русскій литературно-ученый вестникъ" (1861-1862).С.-Петебургъ. книга Дмитра Яворницького „Запорожье въ остаткахъ старины и преданияхъ народа" (Санктъ-Петербургъ,1888), коректорський примірник першої збірки Павла Тичини „Соняшні клярнети" (1918) із власноручними правками автора; в архіві знаходяться: фонд Айталя Вітошинського (1859-1947) – з дипломатичної місії Української Народної Республіки в Празі; фонд Богдана Лепкого; фонд колективізації: райони Кам'янський, Криничанський, Солом'янський та Васильківський Дніпропетровської округи (1928 – 1935); документи штучного голоду 1933 року; фонд Української Народної Республіки (1919-1953); фонд таборів ДіПі (1943-1949); архів Степана Ріпецького (Українські Січові Стрільці) фонди українських письменників, літературознавців та журналістів Івана Керницького, Івана Кедрина-Рудницького, Петра Карманського, Леоніда Мосендза, Богдана Романенчука, Олени Звичайної та інших. З метою збереження рідкісних книг та архівних фондів розпочато процес їх сканування і подальшого зберігання на компактних дисках CD. Першим таким проєктом був запис на CD архівних матеріялів табору Ді Пі „Орлик" – Берхтесґаден, Німеччина, 1945-1950.

Світляна Андрушків, в бібліотеці НТШ-А

Бібліотека НТШ-А у Ню-Йорку, як один із осередків збереження культурної спадщини українців у діяспорі, продовжує традиції своїх попередників у нових умовах 21 століття.

Д-р Орест Попович

Наші працівники

Коли подзвоните на число телефону (212) 254-5130 і почуєте відповідь "Ен-Те-Ша", то це голос одного з працівників нашої канцелярії або бібліотеки. А якщо відвідаєте будинок НТШ-А при 63 Четверта Авеню в Нью-Йорку, то хтось з них зустріне Вас при дверях, а тоді справа побачите модерну, комп'ютеризовану канцелярію.

Директором тієї канцелярії є Василь Лопух, доцент, кандидат економічних наук, член Академії Наук в Нью-Йорку, викладав економіку в Тернопільському Педагогічному Університеті, який також координує працю Пресової групи Товариства. Він же підтримує зв'язки з редакціями українських газет, посилає до них наші рукописи, дбає про колонку НТШ-А у „Свободі", веде електронну „вебсторінку" НТШ-А на Інтернеті. Саме з ініціятиви В. Лопуха появляється і цей спецвипуск. Хоча, як представник четвертої хвилі, В.Лопух відносно недовго живе в Америці, він вже відомий серед української громади своєю діяльністю, зокрема як голова Асоціяції Українців Америки, співредактор журналу „Наш Голос" та автор статтей і світлин в українській пресі. Автор наукових статтей з проблем зайнятости населення, які надруковано в Збірнику наукових праць НАН України та Міністерства праці України.

Часом на телефоні почуєте голос нашого наукового працівника Андрія Даниленка, доцента, кандидата філологічних наук, який викладав мовознавство у Харківському Педагогічному університеті, а тепер професор Пейс університету в Ню-Йорку. Автор наукових праць з проблем мовознавства. Він займається мовною коректою Енциклопедії Української Діяспори, редаґує бюлетені НТШ-А, виконує обов'язки координатора Програмної групи Товариства.

Ще один з наших наукових працівників, який відомий читачеві як співавтор однієї зі статтей в цьому спецвипуску, - це Василь Махно, доцент, кандидат філологічних наук, викладав літературознавство в Тернопільському Педагогічному університеті. В. Махно - це передусім визначний український поет, член Пен-клюбу в Америці. Його твори друкуються у літературних виданнях України, Польщі, Румунії, Сербії, США, Німеччини. Перекладає українською мовою сучасну польську, американську та сербську поезію. Останнім часом видав збірку поезій "Плавник риби" (Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2002) та „Wedrowcy" (Poznan, 2003) У видавництві „Критика" готується до друку нова збірка поезій „38 віршів про Ню-Йорк та інше". Він часто провадить науковими доповідями в будинку НТШ-А.

Багато років працює в НТШ наш архівіст мґр. Юрій Навроцький, якого гідно представляє його власна стаття в цій публікації. Його щоденна праця над архівними матеріялами має неоцініме значення для науковців, які часто використовують наші архівні фонди. Окрім того, Ю.Навроцький багато працює над реконструкцією старих та рідкісних видань.

Українська Вільна Академія Наук в США

щиро вітає Управу, членство НТШ з нагоди святкування 130-річчя Вашої установи.

УВАН бажає НТШ подальших світлих успіхів в усіх галузях діяльности та висловлює побажання дальшої плідної, академічної співпраці з НТШ

Олекса Біланюк,
Президент УВАН в США

ПОДЯКА

Щиро дякуємо Редакції „Свободи" за уможливлення появи цих сторінок НТШ. Зокрема вдячні головному редакторові Ірені Яросевич за сприяння і дружні поради.

Управа НТШ-А

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ ВИПУСК НТШ-А, ПІДГОТУВАВ ВАСИЛЬ ЛОПУХ

Д-р Орест Попович
Заст. Голови НТШ-А (Інформація)

Дещо про науковців - членів НТШ та сучасну Управу Товариства

Наукове Товариство ім. Шевченка завжди гуртувало в своїх рядах українських науковців різних галузей. Пригадаймо, що вже перші декади діяльности Товариства у Львові були пов'язані з іменами таких світочів української науки, як Михайло Грушевський та Іван Франко. У той час занотовуємо також вагомий внесок і інших відомих особистостей, як історик Олександер Барвінський, мовознавець і етнограф Олександер Колесса, літератор і юрист Олександер Кониський, юрист Олександер Огоновський, фізик Іван Пулюй і філолог Василь Сімович, серед багатьох інших.

Михайло Грушевський

Сьогодні науковці НТШ зорганізовані в міжкрайових секціях за своїми спеціяльностями, а їх членство і діяльність є міжнародніми. Між іншим, членами НТШ стали також і видатні вчені не-українці, наприклад фізики Альберт Айнштайн і Макс Плянк, філолог Андре Мазон, історик Джон Армстронґ, літературознавець і перекладач Кларенс Менінґ і спеціяліст з християнства Ярослав Пелікан.

Від часу заснування в 1947 р. крайового НТШ в Америці, Товариство притягнуло до свого членства сотні українських науковців, які працювали в Америці, серед них поважне число вчених, визначних у своїх ділянках. У цьому коротенькому огляді можливо згадати тільки деяких з них, найбільш відомих, які заснували і почали розвивати НТШ-А. Більшість з них вже відійшли від нас у вічність. Серед них колишні Голови НТШ-А: антрополог Іван Раковський, історик Микола Чубатий, україніст і славіст Роман Смаль-Стоцький, математик Осип Андрушків, юрист і дослідник давнього права в Україні - Ярослав Падох.

Серед покійних вже філологів, що збагатили українську науку своїми важливими працями з мовознавства і літературознавства, надибуємо такі імена, як історик української мови Пантелеймон Ковалів і чи не найбільший наш знавець слов'янської філології - Юрій Шевельов.

З пошаною згадуємо нашого мистецтвознавця Святослава Гординського, музикознавця Василя Витвицького, філософа і публіциста Миколу Шлемкевича.

Серед видатних стислих науковців які вже покійні, висуваються імена біолога Олександра Грановського та хеміка Юрія Кістяковського, який був також науковим дорадником президента Двайта Айзенгавера. Задля його внеску для відродження української наукової термінології в Україні, заслуговує на згадку довголітній Голова Українського термінологічного центру при НТШ-А, невтомний дослідник і творець української науково-технічної термінології, хемік Анатоль Вовк.

Сьогодні НТШ-А нараховує 433 члени, з яких дійсними є 137, членів-кореспондентів - 44, а почесних - 6. Понад 250 з них мають наукові докторати. Більшість осягнули професорські позиції в університетах, або визначилися, як дослідники в індустрії, де можуть похвалитися гарним жнивом публікацій, винаходів та патентів.

Іван Франко

Перелік усіх наших видатних науковців та їхніх досягнень був би неможливим в розмірах газетної статті. Замість цього представляємо читачам тільки тих науковців, які служать в сьогоднішній Управі НТШ-А. (Цей вибір зовсім не означає, що всі наші найвизначніші науковці знаходяться в Управі НТШ-А).

Д-р Лариса Залеська Онишкевич, Голова НТШ-А, Літературознавець, спеціяліст модерної української і порівняльної драми, редактор двох антологій драми та шести збірників про літературу і мову; співавтор 17 книжок, автор понад 100 наукових статтей. Викладала українську літературу у Ратґерському і Львівському університетах, перекладач української літератури на англійську мову.

Д-р Роман Андрушків, 1-ший заступник Голови і директор Математично-фізизно-технічної секції НТШ. Професор математики у Ню-Джерзійському Політехнічному Інституті; автор багатьох наукових праць і винаходів (патентів). Організатор наукових сесій на міжнародних конференціях. Отримав ряд ґрантів та почесних грамот від наукових і державних установ.

Д-р Святослав Трофименко, заступник Голови і науковий Секретар. Спеціяліст з органічної, неорганічної та координаційної хемії. Довголітній старший науковий дослідник у Центральному Дослідному Відділі фірми „Дю-Понт", а тепер науковець на Делаверському університеті. Автор понад 150 наукових публікацій і 36 патентів та монографії "Скорпіонати". Професор німецьких та австралійських університетів; доповідач на численних міжнародніх конференціях.

Д-р Юрій Слюсарчук, заступник Голови, скарбник, Голова Комісії фінансів. Хемік. Працював над матеріялами з незвичайними властивостями; силоксенами; хемією охорони довкілля. Має ряд патентів і публікацій.

Д-р Орест Попович, заступник Голови (інформація), Голова Українського Термінологічного Центру при НТШ-А. Професор хемії Бруклинського Коледжу Міського університету Ню-Йорку; спеціяліст з аналітичної хемії, зокрема в неводних розчинах. У цій ділянці - автор багатьох наукових праць, включно з двома книжками. Автор англомовної монографії про історію спортового Товариства "Чорноморська Січ", Ньюарк.

Д-р Василь Маркусь, заступник Голови. Славіст, юрист і професор політології Льойольського Університету в Чикаго. Автор багатьох наукових праць, включно з двома монографіями. Редактор українських енциклопедій; сьогодні – головний редактор проєкту Енциклопедії Української Діяспори, що його спонзором та видавцем є НТШ-А.

Мгр Ольга Кузьмович, протоколярний секретар. Видатна журналістка, фейлетоністка, редактор; кол. Голова Товариства Українських Журналістів. Автор тисяч статтей і фейлетонів та книжки-збірки своїх фейлетонів, які друкувалися в газеті „Свобода" під рубрикою „Про це і те" за підписом О-КА.

Д-р Сергій Левков, заступник протоколярного секретаря. Професор-дослідник у Департменті Електричної і Комп'ютерної Інженерії у Ню-Джерзійському Політехнічному Інституті. Автор 60 наукових праць, в тому числі і книжки. У минулому, професор Катедри Математичної Економіки Київського Політехнічного Інституту.

Д-р Роман Воронка, Голова Комісії стипендій. Професор Ню-Джерзійського Політехнічного інституту і професор Київського Політехнічного Інституту. Заслужений діяч науки і техніки України. Математик-спеціяліст в асимптотичних методах і математичних моделях у ґенетиці та фінансових інструментах.

Д-р Володимир Василакі, Голова Комісії комп'ютеризації. Професор комп'ютерних наук і математики на Університеті Лонґ Айленд, автор багатьох наукових праць з теорії імовірностей та альгоритмів для CAT сканів і RMI. Консультант для багатьох фірм в комп'ютерній технології. Президент компанії Internet Software Architects, Inc.

Д-р Дарія Дика, Голова Комісії членства. Антрополог і професор анатомії в медичних школах в Ню-Йорку та адміністратор медичного навчання; дослідник з питань біологічної антропології та структури і функції людського скелету і суставів.

Д-р Мирослава Томоруґ Знаєнко, Голова Комісії зв'язків з науковими установами. Професор слов'янських мов і література тур та Директор Слов'янських Студій в Ратґерському університеті. Президент Американської Асоціяції Україністів. Має наукові праці з ділянок слов'янської мітології, україністики і богемістики.

Д-р Роман Процик, Голова Комісії осередків. Екзекутивний директор Фонду Катедр Українознавства. Біохемік. Працював у Ню-йоркському Центрі досліджень крови. Згодом, старший науковий дослідник у фармацевтичній фірмі Брістом-Маєрз СКВІБ у Принстоні. Автор назки наукових статей та патенту.

Мґр. Марта Тарнавська, Голова Комісії видань. Колишній керівник Відділу Чужоземного і Міжнародного Права в Правничій Бібліотеці Пенсильванського університету. Автор численних літературних і бібліографічно-критичних праць українською та англійською мовами, в тому числі 11 книжок.

Проф. Марта Бабич Трофименко, правник, Голова Статутової Комісії НТШ-А та Директор Секції Суспільних Наук НТШ. Спеціяліст міжнародного, порівняльного і економічного права та історії права. Викладала на Делаверському університеті, читала лекції в Канаді, Словаччині та Україні; опублікувала багато статтей в правничих журналах і розділи в книжках про правний устрій.

Д-р Андрій Шуль, Голова дорадчо-правничої Комісії, юрист і музиколог. Корпоративний і судовий адвокат в ділянці підприємницького права та міжнародніх контрактних конфліктів. Викладач державних університетів Ню-Йорку і Пенсильванії.

Вільні члени Управи:

Д-р Олександер Мотиль, професор політичних наук у Ратгерському університеті та заступник директора Центру Global Change and Governance. Автор 6 наукових книг та багатьох статтей, редактор Енциклопедії Націоналізму.

Д-р Любомир Романків, металург, електрохемік, дослідник і піонер-винахідник в галузі записування інформації на комп'ютерних дисках. Очолює лябораторію в компанії IBM. Автор біля 300 наукових статтей та 55 патентів. Винаходи А. Романкова - необхідні складові „пам'яті" усіх комп'ютерів, породили нову індустрію, спричинили комп'ютерну революцію, яка змінила сьогоднішній світ. Наш винахідник удостоївся кількадесяти нагород, включно з престижною золотою медалею ім. Перкіна.

Д-р Ярослав Пеленський, професор історії в Університеті Айова. Президент Східньо-европейського Дослідного Інституту ім. Липинського у Філядельфії; директор Інституту Европейських Досліджень НАН України, у Києві, якої він є чужоземним членом.

Д-р Михайло Найдан, професор слов'янських мов та літератур, Голова Славістичного Департаменту і Директор Центру Російських та Східньо-Европейських Студій у Пенсильванському Державному університеті. Перекладач української літератури на англійську мову, зокрема творів Григорія Сковороди, Павла Тичини, Ліни Костенко, Юрія Андрюховича, Оксани Забужко.

Мґр. Роман Савицький, бібліотекар-бібліограф, музикознавець, музичний та фільмовий критик. Керівник музично-мистецького відділу Публічної бібліотеки міста Елізабет, Ню-Джерзі. Автор багатьох публікацій в галузях музикології і фільмології. Співробітник українських та американських енциклопедій в галузі музики. Викладач у Музичному інституті у Львові.

Мгр. Тит Геврик, Директор Секції Мистецтвознавства. Архітектор і будівельник, колишній головний архітектор Пенсильванського університету. Автор наукових статтей і каталогів для виставок Українського Музею в Ню-Йорку.

Д-р Тарас Гунчак, Директор історично-філософічної секції. Професор історії і політичних наук у Ратгерському, університеті і колишній Голова Департаменту Історії там же. Автор та редактор 22 книжок, останньо головний редактор 14-томової історії "Тисяча років української суспільної і політичної думки".

Д-р Павло Джуль, Директор медично-біологічної секції. Професор Медичної Школи Вейн Стейт університету. Президент Світової Федерації і Світової Фундації Українських Медичних Асоціяцій; Головний редактор журналу УМАНА; автор багатьох наукових і професійних праць, зокрема, співавтор нового "Англо-українського Словника Медичної Термінології".

Д-р Ася Гумецька, Директор філологічної секції. Професор української та російської мов і літератур в Мишиґенському університеті. Автор багатьох літературознавчих, мовознавчих і методологічних статтей та понад 30 посібників української мови.

Мґр. Світлана Андрушків, директор бібліотеки, професійний бібліотекар. Понад 10 років працювала у Слов'янському відділі Ню-Йоркської Публічної бібліотеки. 20 років працює директором бібліотеки НТШ-А, у якій знаходиться понад 35,000 томів україністики, а також колекція архівів. Член-кореспондент НТШ-А.

Мґр.Тетяна Кейс, директор відділу бібліотеки Барнард коледжу в Ню-Йорку і викладач бібліотекарства там же. У НТШ-А підготовляє архів Богдана Лепкого для друку.

Члени Управи та Контрольної комісії, обрані на Загальних Зборах у травні 2003 р.
Стоять: *Сергій Левків, Володимир Петришин, Роман Воронка, Дарія Дика, Володимир Стойко, Ася Гумецька, Роман Савицький, Андрій Шуль, Ярослав Заліпський, Марта Тарнавська, Ярослав Пеленський, Світлана Андрушків, Василь Лопух, Марта Трофименко, Володимир Баранецький, Любомир Романків*
Сидять: *Юрій Слюсарчук, Орест Попович, Роман Андрушків, Лариса Онишкевич, Ольга Кузьмович, Святослав Трофименко, Мирослава Знаєнко*

Юрій Навроцький
Архівіст НТШ-А

Безцінна частка історичної пам'яті: архівні матеріяли

З-поміж архівних фондів, що зберігаються в НТШ, вагомими та цікавими є такі:

Фонд Івана Кейвана - мистця, маляра, який студіював у школі Олекси Новаківського у Львові (1928 - 1929) в Академії мистецтв у Кракові та Варшаві, продовжив свою творчість на еміґрації. Від 50-их років Іван Кейван активний також як мистецтвознавець та історик мистецтва, він автор численних статтей на мистецькі теми в українській пресі Канади та США, монографій „Володимир Січинський", „Дмитро Антонович – творець українського національного стилю", однак найбільшою його мистецтвознавчою працею уважається „Тарас Шевченко – образотворчий мистець". Від 1962 року працював над історією українського мистецтва. У цьому фонді знаходимо дуже цікаві листи Василя Касіяна з Києва до І. Кейвана.

Митрополит Андрей Шептицький на вишколі УСС. Світлив 28.Х.1917 р. В. Рудницький. © Архів НТШ-А: Степан Ріпецький - УСС, №179

Іллі Падучака, що еміґрував до Параґваю перед 1914 роком та проживав у столиці країни Асунсіон. І. Падучак довгі роки головував в товаристві "Просвіта" та Українському Допомоговому Комітеті. У 1946 році почалася його переселенча діяльність: очевидно, що Падучак мав добрі зв'язки із параґвайським урядом, бо зумів домогтися дозволу на в'їзд до цієї країни для багатьох діпівців. Для майбутнього дослідника історії еміґрації 40-их років Ілля Падучак цікавий тим, що сам-один організував велику еміґрацію до Параґваю. Стан фонду: уся кореспонденція написана на повоєнному дешевому папері, який дуже часто розсипається, тому стан цієї кореспонденції вкрай критичний.

Відзначення 15-ої річниці Голодомору 1932-1933 в таборі Ді Пі Корнберґ, Німеччина 1948.© Архів НТШ-А: Юхим Харченко – Корнберґ №56

Івана Пулюя, винахідника багатьох фізичних та електротехнічних приладів, серед яких точний апарат для визначення механічного еквіваленту тепла (нагороджений на Всесвітній виставці в Парижі 1878 року), фосфоренційної лямпи (попередниці рентґенівської - 1882), електричного телетермометра та запобіжників 1890), способу карбонізування вуглевих волокон до жарових електричних лямп (патент) тощо. Автор 50 наукових праць українською, німецькою та англійською мовами. У співпраці з П. Кулішем та І.Нечуєм-Левицьким переклав з давньоєврейської мови „Псалтир" та з грецької „Євангеліє", які увійшли до української Біблії, яка побачили світ у видавництві Британського Біблійного Товариства (1903), винахідник проміння „Х".

Павла Шандрука – його збірка є цікавим матеріялом для вивчення історії української післявоєнної еміґрації у США, а особливо взаємин її громадсько-політичних угруповань. Тут знаходяться надзвичайно цікаві матеріяли Прометейського руху, коріння якого виводиться із Конґресу поневолених народів Росії (Петербург, 1906), а завершенням, чи пак, продовженням був Антибольшевицький Бльок Народів та Федерація Колишніх Вояків Середньої та Східньої Европи, осідок у Парижі. П.Шандрук з проф. Р.Смаль-Стоцьким були членами клюбу Прометейського руху у Варшаві. Згадуємо тут найбільшу частину фонду, це 25 течок з листами, які становлять невичерпне джерело для усвідомлення нашої історії.

Яна Токаржевського-Карашевича, більшість матеріялів якого - це історичні та геральдично-ґенеалогічні студії. Можна згадати дуже цікаві інформації, які Токаржевський виписав з джерел: про Лицарський Орден Ятв'ягів, св. Юрія чи Мальтійський Орден. Важливими є інформації про роди Мазепів та Орликів. Цінними являються матеріяли про С.Петлюру і Карпатську Україну. Знаходимо багато нотаток на політичні теми. Наприклад, про державний лад, дипломатичну службу, міркування про італійський фашизм, про ідею федерації народів Середньої Европи, ця ставлення народів Кавказу до Радянського Союзу.

Української Народної Республіки – поміж документами цікавими є листування між послами УНР в Берліні та Парижі, офіційне листування з Міністром закордонних справ УНР Андрієм Никовським. У тих документах аналізується маловідомі натяки большевицької дипломатії про слабкуватість і нездатність до самостійного існування Балтійських країн (Литви, Латвії, Естонії) та Польщі.

Айтала Вітошинського, радника української дипломатичної місії в Празі (1919 - 1921), правничого дорадника екзильного уряду ЗУНР у Відні (1921 - 1923). Документи являються знаменитим джерелом для дослідів і вивчення політичних подій, економічної ситуації в Україні та в Европі поміж 1918 - 1923 роками, довоєнного та воєнного періодів 1939 -1945, які віддзеркалюють культурні та економічні проблеми життя української громади в Чехо-Словаччині та Австрії.

Приблизно, від 1985 року архівними фондами користувалися 246 осіб, в тому числі з України - 165, Польщі - 39, Канади - 14, США - 20, Румунії - 2, Німеччини - 5, Італії - 2, Норвеґії, Австрії, Швеції, Австралії, Великобританії, Бразилії, Еспанії, Швайцарії, Ізраїлю і Франції – по одній особі.

Із загального числа архівних фондів, переданих до сховища НТШ-А, зберігаємо документи переважно в одному примірнику. Якщо документ важливий та вартісний з історичної точки зору, тоді зберігаємо дві, максимально три копії, якщо такі існують. За наявности дат укладаємо матеріял хронологічно та складаємо у тематичні течки. Кожна документаційна карта має своє черговє число. У випадках, коли папір дуже знищений, підкріплюємо його прозорим безкислотним ламінатом і виконуємо копії. Після такої обробки - матеріял здебільшого готовий для користування відвідувачами архівних фондів.

Святослав Гординський, Улас Самчук, Іван Багряний, Аркадій Любченко. Фото 1930 р. © Архів НТШ-А: Аркадій Любченко. Друкується вперше

НТШ приймає історичні документи та архівні матеріяли, які стосуються Першої та Другої світових воєн, таборів ДП, подій у діяспорі.

Мґр. Марта Тарнавська, Голова Видавничої Комісії
Д-р Роман Воронка, Голова Стипендійної Комісії

Видавничі та стипендійні ґранти

НТШ-Америки першочерговим своїм завданням вважає допомогу молодим українським науковцям у завершуванні їхньої освіти та в підготуванні та публікуванні наукових творів. Стипендіями для студентів та дотаціями для науковців для підготування наукових праць займається Стипендійна Комісія. Коли рукописи вже готові до друку, автори, які бажають видавати свої наукові праці під фірмою НТШ або за допомогою ґрантів НТШ, можуть звернутися до Видавничої Комісії.

Власні та спонзоровані видання НТШ-А

Видавнича Комісія діє згідно із постановами свого Правильника, який визначає пріоритети видавничого пляну й усталений процес, за принципами якого розглядаються всі прохання. Якого типу видання є предметом розгляду Видавничої Комісії? Передусім, це мусять бути твори наукового характеру на доброму науковому рівні – тому, на жаль, оригінальні літературні твори: поезії, романи, драми, популяризаторські журналістичні нариси, або альбомні мистецькі видання, які б вони талановиті й вартісні не були, не належать до видавничого пляну НТШ-А і повинні знаходити собі інших видавців та інших фундаторів. НТШ-А особливу вагу ставить на наукові твори з українознавства – пріоритет мають ділянки, такі як історія України і українських поселень у світі, українська мова й українське літературознавство, дослідження українського мистецтва і музики, суспільні науки України (політологія, соціологія, право) та допоміжні наукові праці з цих ділянок: бібліографії, словники, енциклопедичні довідники, покажчики. Але окрім цих ділянок українознавства, Видавнича Комісія підтримує також монографії з точних наук, якщо вони написані українською мовою, і чужомовні переклади української літератури. Щоб показати, яким широким і різноманітним може бути наш видавничий плян, хочемо згадати для прикладу кілька видань, які в роках 2000-2003 отримали видавничі ґранти від НТШ: Атлас української мови (спільне видання НТШ та НАН України), Антологія світової критичної думки, документи і матеріяли про Михайла Драгоманова, Універсали Гетьмана Мазепи, Збірник наукових праць про Переяславську раду, Філософські твори Дмитра Чижевського (спільне видання НАН України та УВАН), Київська школа музики (автор: Цалай Якименко), Листи до Михайла Коцюбинського, Історія театру т-ва „Українська бесіда" (автор Боньковська), енциклопедичні словники: 1. Гірничий, 2. Філософський, 3. Інженерних технологій, Покажчики змісту журналів, „Листи до приятелів", „Вісник", „Всесвіт" і Покажчик ново - віднайденого архіву НТШ у Варшаві; Біо-бібліографічні силуети українських лікарів – вчених (автор Ганіткевич), Антологія гуманістичних праць західньої психології, Географічні праці (збірники в пошану В.Кубійовича, С. Рудницького), статті про українське наукове назовництво (автори: Шендеровський і Мозирський), мовознавча наукова монографія про предикати і відмінки в українській мові (автор А.Даниленко), еспанський переклад „Кобзаря", монографія про малярство й графіку Шевченка (автор Яцюк). В минулій каденції 2000-2003 Управа НТШ-А на рекомендацію Видавничої Комісії признала 32 ґранти на загальну суму $182,479.

Заохочуємо авторів, які мають готові до друку наукові твори і натрапляють на фінансові видавничі труднощі, звернутися до НТШ-А з проханням про надання дотацій-ґранту на ці їх видання. Треба, одначе, точно притримуватися всіх вимог визначених Правильником Видавничої Комісії. Це не зайва бюрократична педантерія, а серйозна спроба внести у процес надання ґрантів об'єктивність, проглядність і послідовність. У світі довкола нас бачимо часто корумпованість і протекціонізм – у Видавничій Комісії рішення приймаються відкрито і безсторонньо, шляхом голосування членів Комісії, і вони оперті не на особистих знайомствах чи зв'язках, а на об'єктивній оцінці вартости пропонованої публікації. Заяви-прохання про ґранти для видавничих проєктів треба посилати на ім'я голови Видавничої Комісії, додаючи точний опис і бодай один розділ, а найкраще повний текст пропонованої праці, дві критичні рецензії фахівців на готовий до друку матеріял і принаймні один кошторис друкарні в американських долярах, підписаний двома відповідальними за друк особами.

Стипендійна комісія, за останні три роки схвалила 38 стипендій і ґрантів на суму $111,770, де 8 ґрантів були на $57,500. Критерії, якими керувалася Комісія, були у дусі, висловленому у статуті, де сказано: „Метою Товариства є плекати і розвивати науку, зокрема в ділянці українознавства".

Комісія керувалась тим, що Товариство, це - науково-дослідницька установа, яка, коли на це існують фонди, надає стипендії і ґранти тим дослідникам Товариства та аспірантам і докторантам університетів, котрі досліджують проблеми української минувшини й сьогодення.

Усвідомлюючи важливість наукової діяльности Товариства, чимало людей створили фонди при НТШ, із яких тепер надаються стипендії та ґранти. І так, для прикладу подаємо декілька: із фонду Володимира й Анни Раків надано 10,000 на стипендії УВУ; із фонду Антона Савицького та фонду Юрія Кузева надано $22,000 на археологічні розкопки Батурина; із фонду Олени Джуль ґрант на $1,250 на написання словника перської мови; із фонду О. Котика $5,000 на упорядкування віднайденого у Польщі архіву УСС; із фонду Наталії Данильченко стипендію $2,000 докторантові Іванові Зоричу в NJIT; із фонду Юрія Кузева стипендію $2,500 на англомовну бібліографію про Великий Голод аспірантці Шер Меддон; із фонду Антона Савицького $2,500 стипендію докторантці Оксані Сліпушко, для наукової праці про Київську Русь.

Товариство оголосило конкурси на праці про: наслідки Переяславської Ради, вклад Мазепи в культуру України, українське мовознавство. Відгуки були позитивні.

Більшість відхилених прохань були або не за профілем, перевищували фінансові спроможності Товариства, або від молоді з України, яка бажала розпочати вищі студії у США.

Д-р Лариса М. Л. Залеська Онишкевич

НТШ і українські енциклопедії

Українські енциклопедії, або радше енциклопедії про Україну та українців, почали появлятися 1914 р. і їхніми редакторами були звичайно члени НТШ; НТШ також часто було видавцем таких енциклопедій. Перша енциклопедія про українців вийшла російською мовою в Ст. Петербурзі, і її редакторами були два члени НТШ: Михайло Грушевський і Агатангел Кримський.

Першу енциклопедію українською мовою, Українську Загальну Енциклопедію (Коломия, 1935), зредаґував тодішній голова НТШ Іван Раковський.

На еміґрації 1949-52 рр. на Заході появилася Енциклопедія Українознавства, яку редагували Володимир Кубійович і Зенон Кузеля (тодішній голова НТШ). Два томи англомовного тексту цієї ж енциклопедії 1963 також були за редакцією Кубійовича, як і пізніші 6 томів; окрім нього, співредакторами були Василь Маркусь, Аркадій Жуковський, Юрій Луцький і Данило Струк - всі члени НТШ, а одним із видавців було НТШ у Франції. (У СРСР появилася Українська Радянська Енциклопедія, яка, очевидно, не могла мати редакторами членів НТШ.) Тим часом, Евген Онацький, член НТШ, сам уклав і зредаґував в Арґентині Малу Українську Енциклопедію 1957-67).

Окрім загальних українознавчих енциклопедій, Василь Маркусь (тодішній директор Історичної Секції НТШ) 1988 р. започаткував працю над енциклопедією про українську діяспору. Перший том (як том ч. 4) вийшов про Австралію (і Азію та Африку) і появився 1995 р. Тепер Василь і Дарія Маркусі закінчують працю над двома томами про діяспору в Америці.

Відзначення
130- ліття від дня заснування
Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові

(першої української наукової установи і першої установи імени Тараса Шевченка)

13-го грудня 2003. НТШ. Нью-Йорк

Конференція

1. Круглий стіл: „Майбутнє НТШ", 1 год по пол.
Учасники:
Президент Світової Ради НТШ – Леонід Рудницький
голова НТШ Канади – Дарія Даревич
голова НТШ України – Олег Романів
голова НТШ Америки – Лариса Онишкевич

2. Наукові Секції
сесії з доповідями
Секція Математично-Фізично-Технічна
Секція Мистецтвознавча і Музикознавча
Секція Суспільних наук й Історично-Філософічна
Секція Філологічних Наук

3. Виставка Видань НТШ, НТШ-України і НТШ-Америки

14-го грудня 2003. НТШ. Ню-Йорк

Наради Світової Ради НТШ

Грудень 2003 – квітень 2004

Відзначення 130-ліття НТШ по осередках НТШ: Вашінгтон, Дітройт, Пітсбург, Чикаго, Філядельфія

Проєкти, над якими НТШ-А працює

1. 70-та річниця Голодомору:

а. спонсоруємо другий том англомовної бібліографії (статтей в англійській мові) про Голодомор;
б. сесія про Голодомор на міжнародному науковому конгресі АААСС (листопад 2003 року в Торонто);
в. спільно з Колюмбійським університетом – конференцію про Голодомор 10 листопада в Колюмбійському університеті;
г. доповіді в НТШ та в університеті Райдера (Лоренсвил, Н. Дж.).

2. Річниця Переяславської Ради 18 січня 2004 р.,: дослідження її наслідків для України.

а. спонзоруємо велике видання збірника статтей, матеріялів і документів про цю подію (автори – переможці нашого конкурсу)
б. спонзоруємо велику міжнародню наукову конференцію у Києві в січні 2004 р.

3. Закінчення конкурсу на монографії про вклад гетьмана Івана Мазепи в розбудову культури України. Друк праць.

4. Підготовлення до друку "Енциклопедії Української Діяспори" – 2 томи про діяспору в Америці.

5. Спонзорування (з ФКУ) курсу історії України в Колюмбійському університеті в Ню-Йорку.

6. Спонзорування друку 10 наукових книжок з українїстики.

7. Спонзорування електронного журналу перекладів української літератури на англійську мову.

8. Поширення місця для бібліотеки та архіву НТШ (архів діячів діяспори та історичних документів.)

9. Українізація комп'ютерних програм (Майкрософт і Лайнакс) в Україні.

10. Відмічення 130-ліття від заснування Наукового Товариства ім. Шевченка:
конференція і виставка видань НТШ, 13-14 грудня 2003 в Ню-Йорку.

БУДЕМО ВДЯЧНІ ЗА ДАЛЬШУ ФІНАНСОВУ ПІДТРИМКУ ВІД НАШОЇ ПАТРІОТИЧНОЇ ГРОМАДИ, БЕЗ ЯКОЇ НАША НАУКОВА, ВИДАВНИЧА ТА СТИПЕНДІЙНА ПРАЦЯ БУЛА Б НЕМОЖЛИВОЮ.

Подяка нашим жертводавцям

за період від 1 вересня 2002 р. до 1 вересня 2003 р.
(задля заощадження місця випускаємо наукові звання і посади жертводавців)

$40,000: зі спадку бл. п. Володимира Прокопова
$10,042.88: зі спадку бл. п. Дмитра Бобеляка
По $5,000: зі спадку бл. п. Ярослава Сидорака, Браєн Томко (через Johnson & Johnson Family of Companies Fund)
$4,680: зі спадку бл. п. Івана Галавая
$2,500: Андреа Томко (через J.P Morgan Chase Foundation Matching Gift Program)
По: $2,000: Юрій Трухлий, Юрій Темницький (у пам'ять дружини Софії Темницької на розвиток НТШ в Україні та США)
$1,090: Наталя Коваль (з них $1,000 у пам'ять чоловіка Богдана Коваля)

По $1,000: Володимир і Анна Раки, Степан і Володимира Сливоцькі
$600: Лариса і Любомир Онишкевичі
По $500: Богдан Винар (на розвиток НТШ в Україні), Федеральна Кредитова Кооператива „Сума" (Йонкерс)

По $250: Борис Галаган, Мирослав і Любов Прокопи, Лев Чировський
$210: Мирослав і Любов Прокопи
По $200: Роман і Зірка Воронки, Борис і Уляна Глинські, Джон Карк, Сильвестер і Катерина Костики, Орест Попович, Лідія Прокоп (через J.P Morgan Chase Foundation Matching Gift Program), Степан Стецура
По $150: Олесь і Бетті Смолянські
По $100: Володимир Артимишин і Лідія Прокоп, Олекса і Лариса Біланюки, Володимир і Катерина Воловодюки, Теодор Гайдук, Мирон і Ольга Гнатейки, Я. Іванець, Надія Коваль, Ігор Козак, Михайло і Марія Коргуни, Іван Коропецький, Дмитро і Стефанія Косовичі, Зенон і Неоніла Крамарчуки, Софія Кудрик, Ярослав і Алла Лешки, Володимир і Лариса Лисняки, Ксеня Луцька, Анна Максимович, Василь Никифорук, Ярослав Оберишин, Ярослав Панчук, Анна Процик і Степан Олексів, Лідія і Роман Процики, Марія Рейнарович (у пам'ять Едварда Жарського), Ярослав Рожанковський, Юрій Руденський, Олександер Стрельбицький, Марта Тарнавська, Мирослава Цибрівська (у пам'ять чоловіка О. Цибрівського), Стефанія Чорна (у пам'ять чоловіка Миколи Чорного)

По $75: Дж. Вакс (Дутко), Антон Колтунюк, Орест Небеш
По $60: Євген Івашків, Аскольд Сельничук, Петро і Марія Одарченки
По $50: Роман Алиськевич, Марія Бакалець, Микола і Христина Баранецькі, Марія Борковська, Сергій Винарський, Микола Галів, Юрій Галущинський, Петро Грицак, Богдан і Ольга Гуглевичі, Олена Ґой, Грант Довсон, Адріян Долінський, Ярослав Дужий, Лідія Кассараба, Марія Крамаренко, Теодосій і Любомира Крупи, Мирослав Кулинич, Юрій і Ольга Левицькі, Дарія Ломницька, Леонід Мостович, Степан Олійник, Патріярхальне Товариство, Нестор Рихтицький, Олег Склепкович, Володимир і Марко Сорочаки, Роман Стефанюк, Дмитро Таращук (у пам'ять Едварда Жарського), Мирослава Тершаковець, Святослав і Марта Трофименки, Василь і Теодора Федорцеви, Нестор Ходновський, Іван Чернявський, о. Еміль Шараневич, Христина Шипилява, Володимир і Надія Шкільники, Мирослав і Надія Шміґелі

По $40: Остап і Ірена Зинюки, Олександра Кочман, Микола Ненадкевич, Степан Ничай
$35: Юрій Міхайчук
По $30: Ірена Гординська, Зиновій і Володимира Ґілі, Михайло Дзвінка, Ірена Іванчишин, Василь Марчук, Любомира Огаренко, Микола Ольховий, Петро і Анна Поліщуки, Марія Хемич
$26: Василь Колодчин
По $25: Марія Андрусяк, Ольга Антохій, Ярослав Білінський, Володимир Ворох, Ярослав і Богданна Ґелети, Іван і Наталя Головінські, Дарія Дика, Ярослав і Надія Заліпські, Борис Захарчук, Стефанія Єрмолович, Володимира Кавка, Іван Кащак, Ярослав Кіцюк, Бенджамін Корсунь, Юрій Кульчицький, Лев і Ірена Кушніри, Роман Левицький, Ігор Ліссий, Олександер Лужницький, Юрій Луцишин, Степан і Галина Максим'юки, Василь Марущак, Володимира Мацюрак, Орест Менчинський, Мирослава Мирошниченко, Анна Мичковська, Василь Мисак, Осип Німилович, Олександер і Анна Пришляки, Емілія Ройовська, Любомира Сілецька, Богданна і Володимир Слижі, Анастасія Сочинська, Микола Стасів, Галина Степаненко, Роман і Клавдія Стефанюки, Орест Чапельський, Богдан і Богданна Худі, В'ячеслав Цетенко, Ярослав і Катерина Червоняки, Микола Черевайко, Ярослав і Ольга Чипаки, Мирон і Дарія Яросевичі
По $20: Роман і Стефанія Барановські, Володимир і Людмила Безсонови, Емілія Дзюба-Малина, Олена Качала, Н. Теребус Кмета, Любомира Костечко, Ярослава Кушнер, Теодор і Анна Островські, Віра Трігос, Богдан Чопик, Михайло Яцух
По $15: Михайло Василишин, Олег Волянський, Тетяна Дідощак, Стефанія Семущак, Лізбет Черко, Олексій Шевченко
По $10: Олег Веселовський, Теодор Гайдук, Арета Галібей, Володимир і Юлія Дитиняки, Валентина Єрмоленко, Богдан Кузьма, Петро Хім'як, Іван Черешня

З нагоди 130-ліття НТШ розпочато збірку на новий фонд НТШ (збірка триватиме до червня 2004 р.)
$1,100: Українсько-Американський Клюб у Маямі
$500: Українсько-Американське Товариство Сеньйорів у Воррені
по $100: Михайло Ковальчук і Софія Дарян, Микола і Ірена Ракуші, Юрій Тершаковець

Фонд „Волинь"
$ 200: Микола і Діоноза Ненадкевичі
По $100: Вячеслав Вишневський, Валентина Кузьмич, Михайло Панченко, Степан Шеметило
$50: Василь Марчук

Фонд спорудження пропам'ятної таблиці В. Старосольському
$250: Марія Єфремова
$200: Дарія Винників
По $100: Михайло Корчинський, Іван Сєрант, Уляна Старосольська
По $50: Любов Дражевська, Дарія Ломницька
$25: Христина Баранецька

Проєкт „Енциклопедія Української Діяспори"
$1,000: Ігор Гайда
По $50: Неоніла Кравців, Богдан Ткачук (у пам'ять Ярослава Гавриша)
$25: Володимир Біляїв

ЧАСТИННЕ ВИКОРИСТАННЯ ФОНДІВ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА на стипендії, ґранти й книжкові видання

З фонду ім. Івана і Елизабети Хлопецьких – $82,900, з них на видання творів Тараса Шевченка еспанською мовою на проведення конкурсу наукових монографій, присвячених історичним наслідкам Переяславської Ради; на видання монографії Миколи Павлюка "Українські говори Румунії".

З фонду ім. Юрія Кузева – $54,900, з них на ґрант Шер Меддон для укладання англомовної бібліографії про Голодомор в Україні, на ґрант Володимирові Мезенцеву на проведення археологічних розкопок історичного Батурина в Україні, на видання універсалів українських гетьманів (ред. – Іван Бутич, вид-во НТШ у Львові).

З вільних фондів НТШ – $25,000 на виклади історії України в Колюмбійському Університеті.

З фонду ім. Наталії Данильченко – $54,200, з них на нагороди конкурсу за наукові монографії, присвячені гетьманові Іванові Мазепі; на видання філософських творів Дмитра Чижевського.

З фонду ім. Антона Савицького – $ 7,950, з них створення музейної експозиції „Стежками української культури в Ялті" (Світлана Кочерга)

Усім жертводавцям складаємо щиросердечну подяку. У разі похибок у поданій інформації просимо ласкаво повідомити канцелярію НТШ (Shevchenko Scientific Society, 63 Fourth Ave., New York, NY 10003).

Товариська зустріч на користь Українського музею

Членки пластового куреня „Спартанки" під час товариської зустрічі в домі Завадівських (зліва): Аня Томко, Христина Лев, Александра /Зезя/ Завадівська, Аніса Тершаковець, Таня Дулин, Мотря Федорів, Тамара Тершаковець, Ліда Прокоп.

РАНДОЛФ, Н. Дж., – 7-го вересня в гостинному домі Михайла і Александри /Зезі/ Завадівських відбулася товариська зустріч, прибуток з якої був призначений на Будівельний фонд Українського музею (УМ) в Ню-Йорку. Пластовий курінь „Спартанки", активним членом якого є А. Завадівська, разом з імпрезовим комітетом та Лідою Гайдучок з канцелярії УМ, зайнялися організацією гостини.

Голова управи УМ Ольга Гнатейко привітала присутніх і директора УМ Марію Шуст. Вона з особливою радістю висловилася про членок куреня „Спартанки", які з великим ентузіязмом і вмінням підготували зустріч. О. Гнатейко підкреслила, що завдяки жертвенності і праці громади в США та Канаді завершується будова Українського музею. Тепер слід подбати про устаткування нового будинку, відкриття Музею в 2004 році якісними виставками, видання супровідних каталогів. Між присутніми була Ілона Сочинська-Шприкевич, відома мисткиня з Маргейту, Н. Дж., яка представила акварелі з серії „Прекрасні реторти Південного Ню-Джерзі", частинний дохід з розпродажі яких призначено на цілі УМ. Татяна Тершаковець, голова імпрезового комітету, подякувала „Спартанкам" та всім, що причинилися до успіху зустрічі, особливо подружжю Завадівських за надзвичайну гостинність. Присутні оплесками висловили признання сестрам Зезі Завадівській та Ані Томко і їхнім чоловікам – Михайлові Завадівському і Браєну Томку за щедрі пожертви з нагоди імпрези на будівельний фонд УМ. Програма „Matching grant" фірми „J. P. Morgan" подвоїть ці датки.

Катря Червоняк

Виставка...

(Закінчення зі стор. 12)

Одна з таких мап видрукувана у 1716 р. в Нюренберзі Джоаном Баптистом Гоманом, друга побачила світ також у в Нюренберзі – у 1720 р., видрукував її П'єр ван дер Аа. А на мапі „Assoph, Azow, oder Azak, mit der Kleinen Tartarey dem Schwarzen Meer und denen Russische oder Moscowitische und Polonischen Grantzen", яка видрукувана у Авгсбурзі того ж року Габріелом Боденером, Україна взагалі не зазначена, натомість є Московія та Польща.

Поруч – мапа, виготовлена в Англії: „The Sa-Porowian Kosaks: An Exact Map of the Crim (Formerly Taurica Chersoneus)". Цю мапу, зроблену картографом Емануелем Боввеном, надруковано у 1739 р. у першому в світі журналі – „Gentleman's Magazine", який виходив з 1731 до 1907 р. На мапі, що зобразила театр військових дій тогочасної російсько-турецької війни, позначено регіон уздовж рік Дніпра та Донця. Пунктиром показано старий кордон між Російською і Турецькою імперіями. Уміщено численні ріки (у тому числі Дніпро, Дон, Донець та Самара), обнесені мурами міста і села. Зазначені назви: Російська Україна, ногайські татари, запорізькі козаки та донські козаки.

А мапа „Tataria minor cum adiacentibus Kioviensi et Belgorodensi guberniis", видана у Парижі 1747 р., засвідчила зникнення України навіть як автономної „території", натомість позначивши Київську та Белгородську губернії. Мапу взято з „Великого атласу Російської імперії – „Atlas Russicus", який є результатом багаторічної праці Жозефа Ніколя Делісла та багатьох інших авторів. Виданий у 1745 р., Атлас містить величезну мапу Російської імперії та 15 карт її регіонів. Тобіас Конрад Лоттер не був другом російських царів і його мапа має заголовок „Amplissima Ucrainiae Regio Palatinatus Kioviensem et Braclaviensem", незважаючи на рік видання – 1760 (в Авгсбурзі). Тобто вона містить назву „Україна", хоча з'явилася пізніше від Атласу, створеного Делíслом, і, отже, мала б значно більше підстав виключити це географічне поняття. Від другої половини XVIII ст. назва „Україна" зникає з мап з'являється знову лише через століття – з відновленням національно-визвольних змагань українського народу.

...А в залю Українського центру усе йдуть зацікавлені. Один з гостей намагається відшукати на мапі щось віддалено подібне до „Ашград". Це так йому звучить Ужгород, місто, з якого на початку XX століття приїхала до Америки його бабуся.

Сподіваємося побачити таку виставку в університетах Стенфорд та Берклі, а також на східньому узбережжі США. А ще, звісно, – в Україні.

Надія Банчик

„З журбою радість обнялась“

7 жовтня трагічно, в автомобільному випадку, загинула активна громадська і пластова діячка Орися Ковч. Це горе сталося напередодні відзначення 50-річчя „Рідної Школи“ в Клівленді, Огайо, членом Управи якої Орися була і в якій у 3-ій клясі навчається її син Лукаш. Нижче подаємо, з деякими скороченнями сумно-радісну промову Петра Фединського на відзначенні ювілею „Рідної Школи“.

Св. п. Орися Ковч

„З журбою радість обнялась“ – цим відомим рядком українського поета-лірика Олександра Олеся можна нині окреслити українську громаду в Клівленді, яка зажурена раптовою втратою – протягом одного тижня – двох чудових людей, пластунів-сеньйорів Ігоря Руденського і Орисі Ковч. І. Руденський колись зі зброєю в руках боровся за вільну Україну, а Орися – патріотка вже з того покоління, котре передає дальше ті тяжко виборені українцями цінності. Велика журба, що вже нема обох...

А радість – з приводу п'ятдесятого ювілею „Рідної Школи“, яка далі плекає ту любов до батьківщини, що її втілювали покійні.

Неможливо стримати сльози... За Ігоря Руденського – сльози смутку. Це був чоловік, якому Бог подарував довгий вік, щоб виховувати аж три покоління. За Орисю – сльози трагічної печалі, бо це була мама, котру Господь забрав до Себе, чомусь позбавивши можливість завершити виховання її власного синочка. Орися була членом управи „Рідної Школи“, а її син Лукаш є учнем 3-ої кляси.

У цій атмосфері печалі знову приходить на гадку вірш Олеся:

Дві хмароньки зустрілися
Удосвіта колись,
Зустрілися, спинилися,
За рученьки взялись.
Хотілось їм зостатися,
Удвох прожити вік,
А вітер злий зміявся вже
Десь збоку біля них.
І стали тихо плакати
Дві хмароньки ясні,
І сльози їхні падали,
Сріблясті і рясні.
А трави в свої рученьки
Ловили радо їх
І грались, ніби в кремняхи
Сльозами хмарок тих.

Бувають у житті різні сльози – і від скорботи, і від радости. Сумно плачемо за пана Ігоря Руденського і Орисю, а золотий ювілей „Рідної Школи“ викликає сльози радости.

Мій брат Андрій, який свого часу вчив у „Рідній Школі“ розповів мені типову історію зі шкільного життя, коли народжений у Пармі онук іміґрантів з Теребовлі дістав завдання провідміняти слово „іржа“. Ромчик не знав, що означає це слово, і розкладав його на звуки: „же – ре“. Учитель каже: „Ні, не жере“, Ромчик далі вгадує: „Жир?“ “Ні, не жир“. „Жер?“ – і так ще довго, аж поки в Ромчика починають трястися губи, котяться сльози і він каже: „I hate Ukie School!“ Це ті сльози, що з роками означатимить глибоку радість і гордість за себе.

Провідміняймо і ми: хто-що є „Рідна Школа?“ В першу чергу, це ті, котрі організували цю установу тут, у Клівленді, пів століття тому. Ті піонери продовжили працю великих просвітників українського народу – письменників, науковців, священиків, політиків і педагогів, які всупереч лихим історичним обставинам були вірні українській мові, обстоювали її, як повноцінний засіб науки і творчости на рівні з будь-якою іншою мовою світу. Про них ми вчилися в „Рідній Школі“. Це Іван Котляревський, який заклав основи сучасної української літератури, перелицювавши „Енеїду“ із грецької клясики; Маркіян Шашкевич та члени Руської трійці, які довели, що українці Галичини, Буковини і Закарпаття є гілками єдиного українського народу, зі спільною мовою і культурою. Тарас Шевченко, який промовисто закликав своїх братів-українців учитися, думати і читати як своє, так і чуже.

Це були ентузіясти товариства „Просвіта“, які сприяли поширенню української національної свідомости не тільки по всій Україні, але і в еміґрації.

Тут, в Америці, це також – Український науковий інститут Гарвардського університету, який на високому рівні висуває українознавство на світову арену.

Усі вище згадані люди і установи віддано служили ідеї, що українська людина має підстави і право вирішувати свою власну долю, тобто плекати рідну культуру і визначати курс своєї власної політики, економіки і безпеки. Шевченко підсумував цю істину кількома простими словами, які ми вивчали в „Рідній Школі“: „В своїй хаті своя сила і правда і воля“!

Свій скромний внесок у всенаціональні змагання за нашу власну українську хату внесли у Клівленді основоположники „Рідної Школи“. Це були люди, вигнані з дому кривавими подіями Другої світової війни та нищівною радянською окупацією України.

В першій управі школи були Іван Фур, Юра Яремкевич, Василь Камінський, Іван Ставничий, Ярема Попель і Юрій Загородний, а першими вчителями були Михайлина Ставнича, Анна Єжерська, Марія Олексин, Олена Дуб, Володимир Павлусевич, Михайло Ждан і Володимир Радзикевич. А після них прийшли і приходять багато інших відданих, енергійних та досвідчених вчителів і адміністраторів, в їх числі була і Орися Ковч. Щоб краще зрозуміти дітей, з яких складається „Рідна школа“, треба порівняти їх до тих, котрі в 1953 році заснували її, отож дозвольте декілька слів про них.

Всього вісім років раніше основоположники, як і мільйони інших українців, перебували між ковадлом гітлерівських військ, які нищили Україну з Заходу, та сталінським молотом, який бив її з Півночі. А ще до війни на схід від Збруча заморено голодом від шести до десяти мільйонів невинних українців та розстріляно або вивезено незліченну кількість творчої інтелігенції. А в Західній Україні, звідки походила більшість основоположників „Рідної Школи“ – тодішня польська влада переслідувала українське населення, не допускала його до впливових позицій в уряді, економіці та вищій освіті.

Отже, основоположники „Рідної Школи“ були серед тих, котрі нібито програли змагання за батьківщину, втративши при тому своїх рідних, своє майно і свої кар'єри. Але вони не втратили ні своєї гідности, ні своїх ідеалів. Ті ідеалісти – наші предки – перемогли, бо імперії, що хотіла знищити Україну, нині нема, а є „Рідна Школа“, яка плекала ідею незалежної України.

Тепер – хто був учнем тих вигнаних з України ідеалістів? На відміну від основоположників, які всього кілька років раніше бачили на вулицях України танки, учні цієї школи жили і живуть в умовах добробуту і свободи. У п'ятдесят третьому році, замість танків учні бачили на вулицях Америки перші авта марки „Корвет“. Дехто із тих, котрі сиділи і сидять в лавках „Рідної Школи“, все ще не знають, як відміняти слово „іржа“; для них футбольна команда „Клівленд Бравнс“ викликає більше захоплення, ніж київське „Динамо“; нині вони знають хто такі Брітні Спірс, але не обов'язково – Марійку Бурмаку. Це діти, перша мова яких – англійська. Мова віддзеркалює оточення і спосіб життя, у якому кожен предмет, кожна ідея і кожен рух мають назву.

Українська школа, звичайно, не в силі відтворити всі ті безупинні випадки дня і ночі, коли дитина поза школою вивчає явища, що її оточують. Тому треба запитати, що таке „Рідна Школа?“ Це – установа, що зосереджує увагу на основних даних, які можна передати дитині всього через кілька годин по суботах протягом дев'яти місяців шкільного року. Це мало часу, але досить, аби дати учням зрозуміти, що Україна має привабливу правду і красу.

А що ця школа дала? Дала вона і дає вишкіл не одному випускникові, який практично застосував набуті знання заради України. Адріян Кармазин нині є програмним директором українського відділу „Голосу Америки“; Олег Махлай керівик славетною капелею бандуристів; Ігор Цішкевич займається на батьківщині театральним мистецтвом; Ліда Боднар-Балагутрак періодично викладає там мистецтво; із братів Дейчаківських – Микола працював в Україні при Фонді Джорджа Сороса, Орест слідкує за українськими інтересами в Гельсінкській комісії американського Конґресу, Юра – як кардіолог допоміг не одному пацієнтові з України, в тому числі покійному Вячеславові Чорноволові, Марко Сілецький має адвокатську фірму в Києві; Мирон Василик вже одинадцять років живе в

(Закінчення на стор. 17)

„З журбою...

(Закінчення зі стор. 16)

столиці України і зараз працює там для Американської торговельної палати. Багато інших випускників отримують нині майно або варять їжу на оселях наших місцевих молодіжних організацій, інші зберігають архіви українських документів і звукозаписів, працюють у кредитівках, в українських спортивних клюбах, співають у хорах, словом – творять українську громаду.

І цим випускники „Рідної Школи“ доводять, що ми, українці, є, бо цього хотіли наші предки, в тому числі українці, які опинилися тут, у Клівленді. Вони успішно передали естафету української ідеї, яку дванадцять років тому нарешті втілено в життя із проголошенням незалежности України. Щоправда, цю незалежність треба ще зміцнювати, але останнім часом до допомоги почали приходити й неукраїнці, які цікавляться українською справою, або мають з неї економічну, політичну чи іншу користь.

Як зазначив гарвардський професор Роман Шпорлюк, нині доволі багато книжок про Україну написані неукраїнцями, багато пише на цю тему відомий знавець чорнобильської трагедії Дейвид Марплс, про голодомор видав книжку видатний історик Роберт Конквест, а професор Джеймс Мейс – напівіндіянин із Мускоґі, штат Оклагома, написав американський урядовий звіт про цю трагедію і нині викладає в Києво-Могилянській академії. Про Україну навіть є книжки, писані японцями і китайцями. Щоб переконатися, скільки цього добра є, зробіть колись пошук за ключовим словом „Ukraine“ на вебсторінці інтернетівської книгарні „Amazon.com“. Пошук дасть вам назви понад 4000 книжок. Крім цього, в Україні ведуть бізнес приблизно 200 американських компаній, включно із такими велетнями, як „Джан Дір“, „Монсанто“, „Епл-комп'ютер“.

Отож, не можна навіть порівнювати сучасне становище України з тим, що було тоді, коли у Клівленді започатковано „Рідну Школу“. Україна для її учнів вже не є абстрактний ідеал, а дійсність, до якої, за бажанням, можна бути причетним.

Тепер згадаймо про Ромчика. Він уже виріс, здав матуру, закінчив університет, одружився і має хату в „Бров'ю гайтс“. На гаражі в нього напис: „Parking for Ukrainians Only!“ Він жертвує гроші на різні добродійні українські цілі, пише листи до членів Конґресу на захист інтересів України, а його діти вивчають у „Рідній Школі“ ... відмінки. Доня грає на бандурі, син танцює в „Каштані“ і обоє належать до української молодіжної організації. Через кілька років обидва мають намір провести літо на курсах українознавства у Гарварді, а тоді відвідати рідних у Теребовлі.

Все це складає гарну, хвилюючу картину, здатну викликати в основоположників „Рідної Школи“ сльози радости, бо вони передали, а ми – їх діти, онуки і правнуки – сприйняли ту правду і красу, яку вони намагалися зберегти шляхом „Рідної Школи“.

Від імені усіх колишніх, теперішніх і майбутніх учнів „Рідної Школи“ дозвольте мені подякувати організаторам, членам управи, вчителям і батькам за цю чудову і благородну установу. Дай Боже їй ще п'ятдесят таких років, і щоб Україна якомога скоріше утвердила свою незалежність справедливим соціяльним добробутом та процвітанням української мови і культури – як цього прагнули всі просвітники нашого народу, включно із основоположниками „Рідної Школи“. Я схиляю перед ними свою голову.

Петро Фединський

Українські поети на сторінках чужої преси

В останньому часі наші молоді поети здобувають славу не лише серед своїх читачів, але також ними цікавляться чужі журналісти, а зокрема чужа преса, що містить про них статті і публікує їхні твори.

Отже, в широкопочитному не лише у Швайцарії, але в цілому світі щоденнику „Ноє Цюріхер Цайтунг“ у міжнародному виданні зі серпня цього року появилася велика стаття пера Ільми Ракуси про Юрія Андруховича і його творчість, а особливо про його есеї, перекладені на німецьку мову, під назвою „Остання територія“. Стаття дуже прихильна до автора, якого творчість журналістка уважає точним відображенням дійсности, з усіми її добрими та поганими сторонами. Авторка рецензії особливо подиляє настанову Андруховича до сьогоднішніх обставин в Україні, країні де „панують не ідеї а інстинкти“. Закінчує І. Ракуса свою довідку згадкою про книгу фотографа Райнера Рідлера, який в останніх чотирьох роках вісім разів проїхав Україну і створив книгу разом з текстом Мартіна Полляка, яка дає незвичайно цікаву картину України і, як пише І. Ракуса, „запрошує“ поїхати туди.

Про поета Василя Махна, що зараз проживає у Ню-Йорку, ми мали нагоду писати в останніх часах з приводу його авторських вечорів та міжнародних зустрічей. А ось польський журнал „Жечпосполіта“ у своєму літературному додатку „Плюс/Мінус“ помістив у серпневому виданні довгий есей нашого поета під назвою „Парк культури і відпочинку Ґертруди Штайн“, в якому він старається охопити поетичний Ню-Йорк та літературне підсоння того міста, де йому тепер доводиться жити. У заключних міркуваннях поет уважає, що Америка у сучасній цивілізації має притягаючу силу а „стара Европа“ плине в кориті, що його витиснула молода енергія Америки.

Не тільки, однак, знаходимо в польській пресі ім'я нашого поета Василя Махна. Саме недавно появилася у румунському перекладі в румунському журналі „Кармен Фіран“ відома вже поема В. Махна „Капелюх Нікіти Станеску“. Цю поему наш поет читав на літературному зібранні в Румунії, про яке ми свого часу інформували в нашому тижневикові.

Так наші сьогоднішні поети і прозаїки пробивають собі шлях у чужомовний світ, і це добре так для них, як і для нас усіх, бо ж Україна потребує увійти у широкий літературний загал.

О-КА

Наближаються свята...

нехай VISA картки Кредитівки "Самопоміч"допоможуть Вам збагатити свої святкування

Процентну ставку знижено*

☑ **VISA Credit картка***

виберіть одну з шести різних видів:

- VISA Classic & VISA Ckassic Secured
- VISA Gold
- VISA Platinum (3 види)
- 25 денний "grace period"

☑ **VISA Debit картка***

доступ до конта з майже кожної ATM
(може бути за додатковим коштом)
оплата закупів прямо з чекового конта

☑ **Провірте своє VISA конта по Інтернет***

програма "EZCardInfo"
провірте сальдо свого VISA конта - сплатіть місячну заборгованість

Selfreliance.Com

В околиці Чікаго

Home Office*	2332 W. Chicago Ave.	773-328-7500
Chicago NW*	5000 N. Cumberland Ave.	773-589-0077
Bloomingdale	300 E. Army Trail Rd.	630-307-0079
Palatine	761 S. Benton St.	847-359-5911
Palos Park	8410 W. 131st St.	708-923-1912
Munster, IN	8624 White Oak St.	219-838-5300

Ню Джерзі

Jersey City*	558 Summit Ave.	201-795-4061
Newark*	734 Sandford Ave.	973-373-7839
Parsippany*	2200 Rte 10W	973-451-0200

** Full Service Offices*

Your Savings Insured to $100,000
NCUA
National Credit Union Administration, a US Government Agency

*Існують певні обмеження. Потрібно внести аплікації і подання на ці послуги і бути кваліфікованим. Процентну ставку знижено на "VISA Gold" і "VISA Platinum Rate". Тільки для наших членів!

Самопоміч Selfreliance

Українсько-Американська Федеральна Кредитова Спілка — Ukrainian American Federal Credit Union

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Пісня не знає кордонів

НЮ-ЙОРК. – 5 жовтня українська громада вітала в залі школи св. Юра жіночий ансамбль „Суцвіття" з далекої Австралії. Прекрасним виконанням вже першої пісні „Промінь віри" на слова і музику Тараса Петриненка австралійські співачки зачарували глядачів. Піднесено, емоційно і натхненно звучав голос солістки і керівника ансамблю Оксани Рогатин-Василик. В такому дусі виконувались всі пісні. Вдало складений сценарій концерту, в якому багатовікова історія України виливалася в емоційних читаннях, які чергувалися з піснями. Милозвучним і ніжним голосом ведуча Галя Сімановська розповідала про основні віхи історії України, а хористи піснями переносили глядачів з однієї місцевости в іншу. На крилах пісні мандрували ми від берегів Чорного моря на острів Хортицю – колиску Запорізького козацтва, звідти в серце України – золотоверхий Київ, зупинились над чарівним Дінцем з теплими літніми ночами, полинули на Волинь, де зародились перші загони славної Української Повстанської Армії, завітали до славного міста князя Лева, опинились над смерековими горами Карпатами, побували на Закарпатті, пісні якого веселі і запальні. Розвеселили глядачів і найменші учасниці концерту танцем „Козачок".

Тужливі почуття викликала пісня „Лети, тужлива пісне, через море вдаль, лети в мій рідний край", бо всім відомо: „...Чужино, чужино не заміниш мені України".

Зі словами вдячности до артистів звернулися о. Маріо Дацишин, Надя Савчук, – голова управи СУА округи Ню-Йорк, Василь Гречинський, – диригент хору „Думка", які вручили артистам китиці квітів.

Вокальний ансамбль „Суцвіття" знаходиться під патронатом стейтової управи Союзу Українок, то ж не дивно, що саме союзянки Ню-Йорку влаштували гостям достойну зустріч. Активну участь брали членки 83-го відділу СУА Стефа Косович, Нуся Рак, Рома Шуган, Ліда Закревська та ін. На прийнятті, господинею якого була Надя Савчук, зі словом-подякою за гостинність до союзянок звернулася голова Союзу Українок Австралії Христина Сивенька-Бейло і вручила Наді Савчук подарунок.

Ліда Баб'юк

НЮАРК, Н. Дж. – 3 жовтня відбувся концерт української пісні жіночого хору „Суцвіття", який прибув до США з Австралії. 86-ий відділ СУА спонзорував концерт і опікувався хористами.

Милозвучне виконання (на три голоси) українських пісень засвідчило поважне зацікавлення хору музикою. Членки хору (18 осіб) – це жінки різного віку з трьох поколінь австралійок українського походження, які з повною посвятою віддаються хоровому мистецтву. Їхня диригентка, Оксана Рогатин-Василик, професійний музик з чудовим голосом – сопрано, яка в додатку до диригентури, також співає сольо. Перед концертом вітальну промову виголосила Галя Сімаковська, яка розповіла слухачам про життя і працю хору в Австралії, про те, як вони готувалися до подорожі у США, продавали вареники і налисники, щоб заробити гроші на подорож. Їх всіх єднає любов до пісні і України.

Хор виконав ряд сольоспівів, дуетів, пісень, які мали новаторські композиційні почини, в супроводі фортепяно і акордеону. Свіжість голосів, молодечий запал та культура виконання, яка виразно проявлялася в динаміці співу – це головні якості цього колективу.

Фарби голосів, м'якість переходів та ніжне тінювання настрою запевняли пісням чарівність кольориту. Сольоспів Оксани Василик „Як давно" викликав бурхливі оплески. Хор-ансамбль не тільки добре звучав, але також гарно виглядав. Хористки тричі змінювали одяг – чорні сукні у першій частині, однаково вишивані сорочки у другій і різноманітні народні строї у третій.

Концерт відбувся в церкві св. Івана Хрестителя при гостинній участі о. Богдана Лукія, який привітав гостей. На кінець Іванна Мартинець, – голова 86-го відділу СУА і Катерина Воловодюк, – голова Округи СУА Ню-Джерзі подякували учасникам програми і вручили їм китицю квітів.

Божена Ольшанівська

28 жовтня: концерт Люби та Іринея Жуків

МОНРЕАЛЬ. – Музичний факультет університету МекҐіл влаштовує концерт піяністів Люби та Іринея Жуків у вівторок, 28 жовтня, о 8-ій год. вечора в залі „Полак концерт гол". Головними точками програми будуть прем'єра твору українського композитора Євгена Станковича „Прадавні гірські танці Верховини" (2002), соната для двох фортепіян (1970) монреальського українського композитора Юрія Фіяли і „Мазепа" – симфонічна поема ч. 6 Ференца Ліста. Програма включає також „Гимн величному місту" естонського композитора Авро Перта і „Музичний дарунок" Йогана Себастіяна Баха.

Люба та Іриней Жуки виступали з концертами в Канаді, США, Европі і на Далекому Сході. Їх часті концертні турне в Україні включали виступи на Українському міжнародному музичному фестивалі в Києві „Київ Мюзік Фест". Нещодавно за значний особистий внесок у популяризацію української культури у світі та за вагомі творчі здобутки Любі та Іринею Жукам присвоєно почесне звання Заслужених артистів України.

Докладніші інформації можна одержати в концертовому бюрі музичного факультету університету МекҐіл, тел.: (514) 398-5145 та 398-4547 або в Інтернеті: www.music.mcgill.ca

Музичний факультет університету

Від 26 жовтня – зимовий час

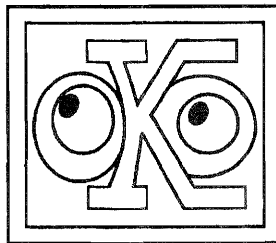
В ніч з 25 на 26 жовтня у США впроваджується зимовий облік часу, для чого треба перевести стрілки годинників на годину назад.

Мар'яна Мільчуцька – подвійна чемпіонка УСЦАК з тенісу

Ланковий тенісу УСЦАК Юрій Савчак відгукнувся листом на публікацію в „Свободі" (ч. 40) звіту про 48-ий тенісовий турнір УСЦАК, що відбувся на Союзівці за спонзорства УНСоюзу і „Winner Group", у перші дні вересня, і зауважив, що в статті не згадано одного з провідників турніру Юрія Попеля і не подано світлини Мар'яни Мільчуцької, яка стала подвійною чемпіонкою – серед жінок і старших дівчат. Господарем турніру був Карпатський лещетарський клюб. Також ім'я Ремчика Чолгана подано з помилкою як Ромчик. На виправлення цих упущень подаємо світлину, на якій Петруся Савчак (зліва) вручає Мар'яні Мільчуцькій стипендію від „Winner Group".

ОКО – це псевдо Олександра Кобаси

Фірмовий знак „Бібліотеки ОКО"

У 1996 році в Пряшеві, Словаччина, з'явилася перша книжка нової „Бібліотеки ОКО" – збірка лемківських пісень Никифора Лещищака „Стоїть липка в полі". Потім були інші видання, і на них стояв знак-символ бібліотеки. Проте мало хто знав, що ОКО – це лемко Олександер Кобаса, який подарував значні кошти на видання лемківських книжок. Цю таємницю відкрив і у своїй новій книжці „Лемко з серцем українця. До 80-ліття від дня народження Олександра Кобаси" академік, д-р Микола Мушинка.

Книжку видала у Пряшеві Фундація „Карпати". Не тільки на видання книжок давав гроші Олександер Кобаса, а й на відновлення фондів бібліотеки ім. В. Стефаника і пам'ятник Т. Шевченку у Львові, на Фундацію УВУ в Мюнхені, НТШ А і Український музей в Ню-Йорку. У книжці розповідається про складний життєвий шлях О. Кобаси, який почався у лемківському селі Мацині Великій, проліг через Чехію, Баварію до США, де лемко працював елетрозварником на сталеливарному заводі. Він завжди був у вирі громадського життя – українського і американського. „Свої заощадження, – пише автор книжки, – він вкладав в науку, культуру, на підтримку релігії, освіти, соціяльних закладів та, головним чином, на реставрацію старих та друкування нових українських книжок".

Короткий зміст книжки подано у ній також англійською та словацькою мовами.

Л. Хм.

Сівач...

(Закінчення зі стор. 13)

„Щоденників". І завдяки подвигу професора Г. Костюка, послідовники зможуть видати наступні два томи, які у записниках Володимира Кириловича лежать ще в архіві.

Низький уклін Григорієві Олександровичеві за відредаговані й видані ним романи Винниченка „Слово за тобою, Сталіне", „Поклади золота" та висококваліфіковані передмови до цих творів. І окремо слід би поговорити про ґрунтовну, надзвичайно цікаву працю Г. Костюка „Володимир Винниченко та його доба", з якої ми довідуємось про бентежне, героїчне життя Винниченка-юнака, письменника, громадського діяча, його намагання бачити Україну незалежною, квітучою державою аж до смерти у „Закутку". Проте, розмір статті позбавляє це зробити. І не можна не приєднатися до подяки Семена Погорілого, автора книги „Неопубліковані романи Володимира Винниченка", яка б не побачила світу без сприяння професора Г. Костюка.

Своє багаторічне головування в „Комісії для вивчення й публікацій спадщини Володимира Винниченка" видатний винниченкознавець Г. Костюк виконав блискуче! І встановлена урядом нагорода імені Володимира Винниченка за № 1, надана професорові Костюку за все зроблене ним для увічнення пам'яті видатного сина України Володимира Винниченка, – відзнака гідна, висока, справедлива.

Вічна пам'ять прекрасній людині, незабутньому Григорієві Костюкові!

НОВІ ВИДАННЯ

Сирота при живій матері

Староскостянтинів на Поділлі – історичне місто ще з XVI століття, засноване князем Костянтином Острозьким. Старий замок-палац князя, багато храмів, де були колись і Богословська академія, і друкарня, а тепер – руїни земляних валів. Місто військовиків при радянській владі, а ще – місто розпуки і сліз сирітських в дитячому будинку ім. Сталіна. Про одного з хлопчиків, що був сиротою при живій матері, і буде моя мова. Вірніше, про його книжку „Без матері", видану цього року в Черкасах. Автор – Левко Хмельковський, один з редакторів „Свободи". А назву до своєї статті я позичив із вступу до книжки відомого письменника Василя Захарченка.

Цю книжку не можна читати без щему в душі. Хоч жах совєтських таборів висвітлений українськими та іншими авторами, наприклад „Недостріляні" чи „Українська інтеліґенція на Соловках" Семена Підгайного, або „Пережите і передумане" Данила Шумука, та багатьма іншими, але там розгорнуте широке полотно таборової каторги, тут же епістолярний біль між дитиною і матір'ю. Крім того, в „зековській" мемуаристиці, час, переважно, подається перед Другою світовою війною, у книжці ж Л. Хмельковського фабула розгортається вже по війні – життя хлопчика в дитячому будинку ім. Сталіна та його дитячі наївні листи до мами в Сибір. З другого боку – життя матері в таборах, її рідкі, обережні листи до сина. Автор легко переносить читача з України до Сибіру, від листів і життя дитини до листів і життя матері, але нелегко в серці читача сприймаються факти знівеченого життя. Читач мимоволі ніби вростає в описувані події.

Ось хлопчик ховає твердий, як камінь, шматок макухи під горбочок з написом „обережно, міни", ось він з іншими вихованцями спецдитбудинку імені Сталіна малює монастирський дах, вже давно без хрестів, а з даху видно пів світу – і старий ліс, і Буг, і села, а ліс описаний так майстерно, з усіма схованками, що ніби ви ходите у ньому. Чи заготівля торфу для печей, жорстокість вихователів і вже наступний розділ переносить вас у Сибір до матері хлопчика. Жорстока подорож в ешелоні з умираючими жінками, знущання, повне безправ'я і приниження їх, непосильна праця на полі з гадюками. В розділі „Смерть молдаванки" Килина розповідає, що їй приснився сон, ніби вона знайшла гніздечко з чотирма голубенятами і всім поскручувала голівки. „Навіщо ж я це зробила"? А за короткий час конвоїр застрелив Килину на очах інших. Виявилося з листів в бараку, що у неї вдома четверо дітей. Взагалі, читаючи розповіді матері Левка, жахаєшся ницости й жорстокости всієї системи таборів, як у рабовласницькій Картагені, що була зруйнована. СРСР зруйнував сам себе.

Ці протилежні полюси листування і картини життя матері й маленького сина описані автором з наївною щирістю дитини з одного боку та лаконізмом, з прихованим болем, з другого боку, вражають з глибоким трагізмом. Книжка має 27 розділів, що за цікавістю поданого матеріялу є один краще другого.

Незважаючи на зламане дитинство Лев Хмельковський вчився в школі на „відмінно". Читав дуже багато книжок – українських, російських, і в перекладах західно-европейських, передивився багато кінофільмів, хлопець займався сам своїм естетично-інтелектуальним розвитком. Із зовнішньої обкладинки книжки на вас дивиться хлопець сумними очима. Цілковита протилежність радянському юнакові з поширеної у ті часи книжки „Як гартувалася сталь" М. Островського.

А мати і далі каралась в таборах, бо колись написала вірш „О, Україно, рідна Україно! Як же тебе не любити?", що кінчався „О, Україно! Рідна країно! Кращої тебе немає". От і „дали" Валентині Ченцовій 10 років, а маленького синочка спрямували в спеціяльний дитячий будинок ім. Сталіна.

Ішов 1953 рік, Левко вже був юнаком і вчився на бухгалтера-радгоспника. До електромеханічного технікуму не прийняли через автобіографію. А в країні відбувалися надзвичайні події. Згадує автор: „На першому уроці викладач тракторної справи Кауфман важко сів за стіл, поклав перед собою руку-протез у чорній рукавичці і сказав: „Горе, друзі! Великий вождь нашого народу вмер!" Усі завмерли". Хвиля заворушень прокотилась таборами. В Кінгірі в середині року вибухнуло повстання в'язнів і танки розчавлювали жінок, вдавлювали в стіни чоловіків, а літаки розстрілювали згори. Кров і сльози лились під час Сталіна і лились після Сталіна, а в січні 1954 року автор одержав листа від матері. „Дорогий сину! Я повертаюся додому. Сама розповім тобі про те, як потрапила в таке ганебне становище. Насправді, я ні в чому не завинила". Відмучилась Валентина Ченцова всі присуджені 10 років.

Зустріч з матір'ю Левко Хмельковський описав ніби й просто, але так емоційно, що у мене були заволожені очі. Ніби я там був на тому вокзальчику в Черкасах і бачив ту старенькy з гілкою акації, щоб син упізнав. А потім після зустрічі на хвильку відійшла. „Вдалині алеї на лаві тихо плакала немолода хвора жінка. Я терпляче чекав". Валентині Ченцовій було лише 42 роки.

На цьому можна було б і закінчити про цю книжку, про болючу декаду з життя редактора Лева Хмельковського, але хочу ще згадати його дві попередні книжки, про які вже писались огляди. „Це „Мобілізована на смерть" – війна 1941 року, та „1937" – про страшну машину терору, що паралізувала країну, написану на основі черкаських судових справ з архіву НКВД–КҐБ. Після документації кожної розстріляної жертви журналіст Л. Хмельковський подає нумер судової справи. Взявши ці три книжки разом, хочеться подякувати авторові за пам'ять про всіх замучених, катованих, знищених. Включаючи його ні в чому не винну Матір.

Ростислав Василенко

Книжку „Без матері" можна придбати за 10 долярів (з пересиланням) у автора, звернувшись на адресу: Lev Khmelkovsky, 300 Parsippany Rd., Apt 26Q, Parsippany NJ 07054.

СПОГАДИ

Якби мені крила...

Недавно читав оголошення в моїй дорогій „Свободі", що 5-7 вересня відбудеться в Долині Івано-Франківської области фолкльорний етнографічний фестиваль „Бойківська Ватра".

Читаю це повідомлення, а в мої думки линуть спомини дитячих літ летять понад горами, лісами та морем до далекого рідного краю. Чи є у старшої людини більше бажання, ніж відвідати рідну землю?

А мені не пощастило. В совєтські часи не міг цього здійснити з відомих причин, а пізніше – через довгу недугу моєї дружини. Тепер хотів би полетіти ластівкою, та не маю ні крил, ні сил, що колись носили мене по рідній Бойківщині. Тільки тужу та згадую про давні літа, давні бойківські звичаї, забави, пісні.

А може, на „Бойківській Ватрі" в Долині ці звичаї ожили?

Долина – це недалеко від місця мого народження. Мій тато там працював управителем школи, за старої Австрії.

Коли мені було 12 літ, мене привезли до Івано-Франківська, де моя старша сестра вчилася в учительському інституті Сестер-василіянок, та записали до української державної гімназії. Я потрапив у новий незнаний світ. Наука в гімназії була досить сувора, а ставлення професорів до нас – не завжди лагідне. Вони чомусь нас часто називали „бідними синами"

В школі, крім інших предметів, вісім років учили латину та у вищих клясах – давню грецьку мову. Учили також українську, польську та німецьку мови. Ми не раз дивувалися, нащо нам треба греки. А от латини ніхто не критикував. В старі часи освічені люди мусіли знати латинську мову. В усіх европейських мовах є багато латинських слів, зокрема в медицині. Професора від греки називали „Сіґма-Альфа Бета Ґама Йота – пан професор ідійота". Коли стали старшими, наша поведінка трохи змінилася. Ми вже носили мундири з лямпасами, відзнаки, на голові – кашкети. Вулицею ходили по правій стороні, і коли стрінули професора, негайно знімали кашкети. Все більше часу ми проводили життя поза школою, на пікетках, трошки пили, курили, жартували з дівчатами, ходили „на рандки", співали різні пісні, а також про нашого професора, який „сам не знає, де жінки шукати, бо вже гарбуза дістав майже з кожної хати".

А потім до нас з'явилися, як грім з ясного неба, большовики. Зі школи зникли грека й латина, зате стало більше математики, фізики та хемії. З чужих мов була тільки російська та німецька.

Кожна національна група в місті мала свою школу. Часом ставалися непорозуміння. Одного разу російський воєнрук запитав щось дівчину в польській школі. Вона не зрозуміла і почала деклямувати польські рядки з „Пана Тадеуша" Міцкевича. По кількох хвилинах він сказав „Хорошо, спасібо", думаючи що вона відповіла на його питання по-польськи.

Я мав дуже доброго товариша ще з польських часів. Ми з ним жили в гуртожитку в одній кімнаті. Я часто критикував большевиків та навіть признався йому, що належу до ОУН. Я не знав, що він був аґентом польської поліції, а опісля – НКВД.

Коли до нас прийшли німці та знайшли в секретних документах, що він працював для большевиків, його зробили аґентом ґестапо. Недовзі його розстріляли члени ОУН. Він був єдиним сином учителя, і його батько приїхав до Львова його поховати. Я не раз дивувався, що він мене не видав большовикам або німцям. Видно, наша взаємна приязнь важила для нього більше, як його функція аґента.

Я мав щастя пережити ті небезпечні часи. Мого молодшого брата, члена ОУН, ґестапо розстріляло. А мене забрали до німецького війська. По цілому році воєнної мандрівки я опинився в Мюнхені, закінчив медицину та опісля приїхав до Америки. Це вже був четвертий, найдовший період мого життя.

Мої родичі вже не бачили мене до самої їх смерти, а я не бачив ні їх, ні рідного краю...

Д-р Ярослав Павліський,
підпоручник СУВ, Фльорида.

Розклад радіопередач з України

Після зміни обліку часу на зимовий (26 жовтня) передачі Радіо „Україна" із Києва на Північну Америку (США та Канаду) можна слухати на частоті 5905 КГц. Час передач: українською мовою – 7:00 та 9:00 год. вечора; англійською – 8:00 та 11:00 год. вечора.

Роман Запутович,
Гилсдейл, Н. Дж.

ALBATROSS TRAVEL, Inc.

Ціни від 8 вересня до 31 жовтня 2003 р.

- Квитки на місцеві і міжнародні літаки;
- вакації в Мексику, на Караїбах і Гаваях;
- подорожі на люксусових кораблях;
- пересилку грошей через „WESTERN UNION"
- квитки на літаки з **НЬЮ-ЙОРКУ до:**

ЛЬВОВА **620 дол. + податок** (в обидві сторони)
425 дол. + податок (в одну сторону)
РИГИ **530 дол. + податок** (в обидві сторони)
ВІЛЬНЮСА **380 дол. + податок** (в одну сторону)

МІНСЬКА, СОФІЇ, ТАЛІНА, ВІЛЬНА, КИЄВА, СТ. ПЕТЕРБУРҐУ, МОСКВИ
580 дол. + податок (в обидві сторони)
405 дол. + податок (в одну сторону)

74 Nassau Ave., Brooklyn, NY 11222
Tel.: **(718) 383-7211 • (718) 383-0083**
Fax: **(718) 349-1767** • Free tel.: **1-800-603-7973**
http://www.albatravel.com e-mail:albatravel@aol.com

Українська Федеральна Кредитова Кооператива
"САМОПОМІЧ"
Філядельфія - Скрентон - Трентон

Обслуговує і підтримує
Українську громаду від 1952-го року

ВСТУПАЙТЕ ДО НАШОЇ КРЕДИТІВКИ!
Для Вас *ВИСОКІ* відсотки на Сертифікатах,
***НИЗЬКІ* відсотки на позики і**
Взірцева Фінансова Обслуга

Головне Бюро:
1729 Cottman Avenue, Philadelphia, PA 19111
Tel: 215-725-4430 Fax: 215-725-0831
Toll Free: 1-888-POLTAVA (1-888-765-8282)
www.ukrfcu.com

Філії:
910 Henrietta Ave., Huntingdon Valley, PA 19006 (215) 379-0400
2307 Brown Street, Philadelphia, PA 19130 (215) 232-3993
477 Jeremiah Avenue, Trenton, NJ 08610 (609) 656-0802
207 River Street, Scranton, PA 18447 (570) 487-1947

ВИБИРАЮЧИ ПОДАРУНОК РІДНИМ І ЗНАЙОМИМ – ВИБЕРІТЬ "СВОБОДУ"!
НАЙСТАРІШИЙ І НАЙБІЛЬШ ШАНОВАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В ДІЯСПОРІ
Передплата на рік лише 55 дол.

ЗМІНА АДРЕСИ

❑ „Свобода" ❑ „The Ukrainian Weekly"

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

• ПРАЦЯ •

Пошукуємо особу по догляду за старшою жінкою у Glen Spey. Гарантуємо оплату, безплатне проживання і приязне ставлення. Під час дня можливість працювати в іншому місці. Просимо залишити повідомлення. Тел.: **(718) 288-6436**

Пошукую надійну особу доглядати моїх батьків, що проживають в українському селі „Золота Осінь" в Кергонксоні, Н.Й. Помешкання і харч задармо. Побажані американські права водія. Праця від половини листопада. Платня 250 дол. на початок. Є нагода працювати у вільному часі.
Тел.: (978) 440-9232

• ДО ВИНАЙМУ •

Шукаю старшої жінки або мужчини, які хотіли б жити коло Союзівки. Велика соняшна кімната, річка і город. Дуже дешево.
Тел.: (845) 626-2304

Увага пенсіонерам 55+
Вакації в Арізоні, кондомініюм на голф корс, січень, лютий, березень – 2,200 дол. на місяць; всі інші місяці – 1,800 дол. на місяць. За дальшими інформаціями телефонувати на число: **330-667-9181**

YURI INTERNATIONAL
TRADE, TRAVEL, PARCEL SERVICE

Пакунки, авіяквитки, доляри, харчі, бандеролі, візи з Америки і Канади до: України, Росії, Білорусі, Молдови, Балтії, Польщі, Середньої Азії та Кавказу

- Запрошення до Америки, візи в Україну, продовження віз в Америці
- Відвозимо і зустрічаємо на летовищах Львова, Києва, Москви, Торонто і Нью-Йорку
- Допомагаємо полагодити еміграційні справи з „Green Card"
- Відправляємо пакунки з України до Америки і Канади

Відбираємо пакунки з кожного дому в Америці
Відеотрансфер PAL/SECAM – NTSC
Дзвінки в **Україну 14¢ за хвилину • Москва 4¢ за хвилину**

4166 Union RD., Cheektowaga, NY 14225
(716) 630-0130 • Fax: (716) 630-0133
E-mail: Yuriinter@hotmail.com
Web-Site: www.yuriinter.com

SO. BOUND BROOK MONUMENT CO. LLC

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

ДАРКО ВОЙТОВИЧ, власник
(908) 647-7221 • (732) 356-1209

СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ҐРАНІТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, СВ. ДУХА в ГЕМПТОНБУРҐУ ТА ІНШИХ.

Oblast Memorials
845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/CT/PA
З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ
~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ
НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРИТИ ВАШ ПРОЄКТ.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛУЇС НАЙҐРО - директор
Родина ДМИТРИК

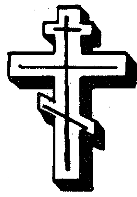
Peter Jarema

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytvyn,Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(973) 375-5555

Ділимося сумною вісткою, що в п'ятницю, 10 жовтня 2003 р. відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, СЕСТРА, БАБУСЯ і ПРАБАБУСЯ

бл. п.

ГАЛИНА ІВАНІВНА РЕМПТЕР

з дому ТЕЦЛАВ

нар. 18 лютого 1912 р. в Костополі на Волині.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 15 жовтня 2003 р. в українській православній церкві св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Прибиті великим горем:

донька – ІРИНА ЯРОШ з чоловіком ВАСИЛЕМ
син – АНАТОЛІЙ РЕМПТЕР з дружиною ДЖОРДЖЕНОЮ
син – ІГОР РЕМПТЕР з дружиною ЛИНН
сестра – ЄЛІЗАВЕТА ЛЕВЧЕНКО з родиною
8 внуків і 11 правнуків.

Вічна Їй пам'ять!

ПОДЯКА

Дня 29 січня 2003 р. відійшла у вічність на 84-му році життя наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ, (БАБІ), ПРАБАБЦЯ, ТЕТА і СВАХА

бл. п.

ОЛЬГА ГРАБ

З глибини серця ми вдячні всім рідним, приятелям і знайомим, які прибули на похоронні відправи, щоб віддати останню пошану Покійній, за численні телефонічні, писемні й особисті вислови співчуття і слова потіхи.

Дякуємо о. Йосифові Шупі за відвідини Покійної в шпиталі, за відправу Панахиди, за похоронні відправи в церкві св. Володимира в Елізабеті, Н.Дж. і на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Щира подяка Олені Мельничук за прощальні слова і спомини про Покійну на Панахиді.

Ми дуже вдячні нашим дорогим Михайлові і Олі Ковалям за їх добре серце і за велику фізичну та моральну поміч.

Дякуємо похоронному заведенню Литвин і Литвин за дбайливе переведення похорону.

Щиро дякуємо за пожертви на Служби Божі, за квіти та щедрі датки на добродійні цілі в пам'ять Покійної.

НА СЛУЖБИ БОЖІ зложили:
Адріян і Ляриса Долинські, Mr. & Mrs. Kirshmer, Ерко і Оля Палидович, Юрій і Віра Попель, Mary Sorge, Mr. & Mrs. Richard Sunshine, William Szewczuk.

ПРИСЛАЛИ КВІТИ:
Розалія, Барбара і Ярослав Бойчук, Carla & Herve Gouraige, Gundersen Family, Дарія, Юрій і Роман Долинський, Kelly-Noviello Associates, Upper School Faculty – Montclair Kimberly Academy, Марта, Роман і Аня Навроцькі, NJ Monthly Advertising Dept., Родина Слоневських, Орест і Рома Черник.

ДАТКИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ:

по	300 дол.	Роман і Аврелія Граб, Юрій і Мирослава Граб;
	250	Анна і Ксеня Рощаковські;
	200	д-р Роман і Марта Навроцькі;
по	100	д-р Юрій і Арета Барановські, д-р Ігор і Марта Воєвідки, д-р Ярослав Рожанковський, Роман і Мотря Слоневські, Ольга Смаль, Роман Трешньовський, 24 Відділ СУА в Елізабеті, Н.Дж.;
	75	Анета Коваль;
по	50	Роман і Дженіфер Граб, Юрій Граб, Брет і Адріяна Ґундерсен, Родина Іващишин, Андрій і Ерин Коваль, Михайло і Ольга Коваль, Борис і Марта Левицькі, Віктор і Александра Науменко, Катерина Слоневська, д-р Люба Стефанівська, Юрій і Марія Українські, Юрій Ференцевич, Петро і Ільона Шиприкевич;
	30	Борис і Марія Науменко;
по	25	Богдан і Лідія Гайдучок, Орест Загайкевич, Родина Іванців, Богдана Мельничук, Едвард і Олена Мельничук, William & Carol Murray, Ярослава Стасюк;
	20	Юлія Полянська;
	10	Ненсі Гриб.
	Разом	2,710 дол.

ПОЖЕРТВИ НА ІНШІ ЦІЛІ:
М. і О. Трешневські – 100 дол. на Будівельний Фонд української католицької церкви Непорочного Зачаття в Гамтрамк, Миш.
Ірена Левицька – 25 дол. на потреби суспільної опіки Союзу Українок Америки.

Разом 125 дол.

Сердечно дякуємо за Вашу щедрість!

сини – РОМАН ГРАБ з дружиною АВРЕЛІЄЮ
– ЮРІЙ ГРАБ з дружиною МИРОСЛАВОЮ

сл. п.

АНТОН ФЕДЕНИШИН

Покійний народився 29 січня 1918 р. в селі Чехи (тепер Лугове), р-н Броди, Україна, в родині священника, о. Мелетія і Марії – з Жеґаловичів.

По закінченню початкової школи Антон вступив на студії в Академію Заграничної Торгівлі у Львові. З приходом більшовиків у 1939 р. переходить на Захід, і вже в 1940 р. стає членом ОУН, де з наказу проводу голоситься до веркшутців і був приділений на вишкіл до Сталевої Волі.

У 1941 р., під час творення куреня „Нахтіґаль-Соловейко" Д.У.Н. в містечку Нойгаммер – Німеччина, вступає в його ряди, де був призначений до 3-ої сотні, як заступник чотового 2-ої чоти під командою Мирослава Кальби. Покійний Антон розумів вагу того часу мати в своїх руках добру зброю, а з тим і модерний вишкіл. Його курінь всеціло використав це знання у поході на Схід, а особливо при визволенні Львова під час німецько-більшовицької війни 30 червня 1941 р.

На вимогу німців відкликати проголошення відновлення Української державности розпочалися арешти гестапом провідної верхівки ОУН. Обидва курені Нахтіґаль і Ролянд заявили гострий протест і відмовилися від майбутніх військових операцій. Німці зараз же розззброїли обидва курені і стягнули назад до Німеччини. Згодом залишки обох куренів під контрактом були злучені в один і вислані на Білорусь для поборювання більшовицьких партизан.

В однім із боїв біля міста Вітебська покійний Антон був важко поранений в ногу і перележав у військовому шпиталі 13 місяців. Вилікувавшись та звільнившись з куреня повертається до Львова, де включився до праці в ОУН-УПА, як старшина спеціяльних доручень.

В 1944 р. виїжджає в Німеччину, де закінчує економічні студії в Мюнхенському університеті. В 1951 р. переїжджає до Америки і замешкує в Нюарку, Н. Дж. Тут він включається до праці в українських громадських та ветеранських організаціях. Покійний Антон всюди визначався солідністю, точністю і жертвенністю.

Сл. п. Антон Феденишин залишив у глибокому смутку дружину Стефанію, дітей: доньок Марію і Оксану, сина Романа, внука Давида та ближчу і дальшу родину, приятелів в Америці, Канаді та в Україні.

ПАНАХИДУ відправлено 16 вересня 2003 р. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, яку відслужив парох о. Богдан Лукій, в присутності побратимів - вояків по зброї з прапорами, та родин і численної громади. Від вояків УПА попрощав Покійного голова головної управи Лев Футала, а від 1-ої УД УНА голова станиці Братства в Нюарку побратим Дам'ян Ліщинський. На кінець дочка Покійного Оксана з очуленням згадала батька та подякувала всім присутнім за численну участь.

В середу, 17 вересня відбулася похоронна Служба Божа в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, яку відслужили парох о. Б. Лукій та о. А. Манько.

Поховано сл. п. Антона на католицькому українському цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й. Панахиду відправив парох о. Б. Лукій та місцевий священик о. Ярослав Костик. Над могилою попрощав Покійного голова Тов. Вояків УПА, відділ Ірвінгтон друг Іван Кушнір.

На кінець віддано почесть прапорами та відспівано „Чуєш брате мій..." Тризна відбулася в залі біля цвинтаря, яку приготовила дружина о. Ярослава Костика. З прощальними промовами виступили пані Марія Кальба та пані Марія Дацко, яка відчитала вірш нею написаний на цей день.

Поглянь, Антоне, любий друже!
Як жінка, діти за Тобою тужать.
І як Оксана все згадала,
Про доброту Твою сказала.

Бо Ти – Людина доброї душі
Для близьких був і для родини з краю.
Тобі б ще жити на землі,
Але дорога стелиться до ... Раю.

Пішла з Тобою усмішка Твоя
Розвага, правда і поради.
В один момент схопивсь за серце Ти,
Але – не було уже ради...

І Ти пішов назавжди з хати,
Не зміг же навіть попрощатись...
Не вернешся Ти вже додому,
А йдеш у дальную дорогу.

І ту, де кожен з нас полине
У запланований від Бога час.
Але ніхто ніколи не забуде,
Тебе і воїнів – всіх Вас.

Бо Ви – історія для світу.
Бо Ви, як Соколи -орли!
Мужніли, мріяли, боролись –
За Україну, як могли.

І там, у Краю де зростали, –
І тут, далеко від землі.
Яку кровою прославляли,
Любов і вірність зберегли.

Я Вам вклоняюсь низько в ноги,
Герої – воїни УНА й УПА!
За ті нелегкії дороги,
Щоб доля Ваша ще цвіла!

Для всіх живих пошана й хвала!
Ми пам'ятатимем про Вас!
А Вам, Антоне, вічна слава!
І вічна пам'ять від всіх нас!

Марія Дацко
(В день скорботи)

Вкінці слово забрав вояк по зброї і добрий приятель Василь Пелехатий.

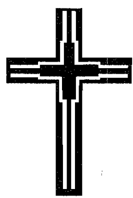
Дружина Покійного Стефанія подякувала щиро отцям та всім хто відвідував Покійного в шпиталі і за поміч в похороні та всім хто провів його в цю далеку останню путь.

Сл. п. Антон назавжди залишиться в наших серцях і пам'яті як добрий і щирий християнин і вірний патріот України.

Вічна Йому пам'ять!

Дружині та Родині Покійного складаємо наші щирі співчуття.

СТЕПАН КМЕТЬ

Упокоївся в Бозі довголітній борець за волю України

СВ. П.

д-р МИКОЛА КЛИМИШИН

4 жовтня 2003 року

Залишив у смутку:
доньку – УЛЯНУ в Мт. Плезент, МІ
та ближчу і дальшу родину в США і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

З глибоким жалем повідомляємо, що в понеділок, 13 жовтня 2003 р. після затяжної недуги відійшла на Вічну Ватру наша дорога ПОДРУГА

пл. сен.

ХАРИТИНА САЛЯНСІК
(АТЯ КРУПКА)

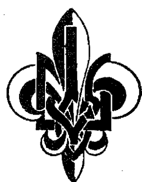
проживши 60 років.

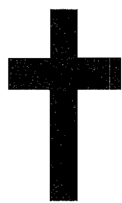
Покійна залишила у великому смутку:
дочку – СОФІЙКУ з чоловіком і дітьми
стареньку маму – пл. сен. СОФІЮ КРУПКУ
та ближчу і дальшу родину.

Похорон відбувся в п'ятницю, 17 жовтня 2003 р. із катедрального храму св. о. Миколая на парафіяльний цвинтар у Чикаго.

Вічна пам'ять Покійній!
Родині Покійної щирі співчуття!

38-ий КУРІНЬ УПС „ЛІСОВІ МАВКИ"

Ділимося сумною вісткою, що 6 жовтня 2003 р. з волі Всевишнього відійшов у вічність на 91-му році життя наш найдорожчий ТАТО, ДІДО І ПРАДІДО

бл. п.

ІГОР РУДЕНСЬКИЙ

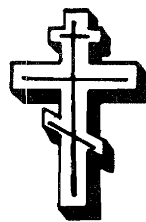
довголітній член і виховник Пласту,
станичний Пластової станиці в Клівленді,
і колишній старшина 1-ї Української Дивізії УНА.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 10-го жовтня 2003 р. в катедрі св. Йосафата в Пармі, Огайо. Покійний похований на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

В глибокому смутку залишилися:

дочки – ДАДА КОРЛЯТОВИЧ
– ЛЕСЯ з чоловіком АНДРІЄМ БІГУНОМ
внуки – МАРКО КОРЛЯТОВИЧ з дружиною ҐЕНЕЮ
– ОРИСЯ з чоловіком БОГДАНОМ КЛЮФАСОМ
– МИКОЛА КОРЛЯТОВИЧ
– ЛІДА з чоловіком ДАҐЛЕСОМ ФОРБСОМ
– АНДРІЙ БІГУН з дружиною ДІЯНОЮ
– УЛЯНА з чоловіком ДЖАСТИНОМ ВАН ВЛІТОМ
правнуки – ДАНИЛКО і МИКОЛКА КЛЮФАС
– НАТАЛІЯ КОРЛЯТОВИЧ
– АНЯ БІГУН
– ЯРЕМА ФОРБС
ближча і дальша родина в Амриці, Канаді й Україні.

Вічна Йому пам'ять!

З волі Всевишнього 26 серпня 2003 року у Вашінґтоні відійшла від нас наша найдорожча МАМА і „МУСІ БАБА"

СВ. П.

СОФІЯ КЛЕПАЧІВСЬКА ФЕЩЕНКО-ЧОПІВСЬКА

донька Директора Державного Банку України за часів УНР Константина і Марії, уроджена Аркас – Клепачівська.

Заснула вічним сном на руках у своєї улюбленої донечки Лідусі і в домі її чоловіка Рандола Бенсона у Вашінґтоні, в колі своїх найдорожчих синів, Юрія мол., проф. д-ра Петра і д-ра Андрія.

Народилась 8 червня 1923 р. в Ченстохові. Закінчила гімназію в Холмі. Пластунка-учасниця пластових таборів в Підлютому, на Соколі, і в Старяві. Ходила до медичної школи в Празі (Чехія), і закінчила медичні студії у Ґрацу (Австрія).

Залишила безмежно люблячих доньку Ліду з чоловіком д-ром Ранді Бенсон з доньками Лідою-Лялею і Софійкою; синів Юрка мол. з дітьми Юрієм третім і Квіткою-Олександрою; Петра з дружиною Анною і дітьми Катею, Марусею, Лесею і Петриком; Андрія із синами Миколкою та Олександром. Ближчу і дальшу родину в Україні.

„Хоч тимчасово оставляю Вас, моїх найдорожчих внучат, але я завжди буду душею вітати Вас. А як приїдете на Провідну Неділю, то будемо всі знову разом качати яєчка".

Приватні похоронні відправи відбулися на родинному кладовищі на Українському Православному цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Ню-Джерзі.

Пожертви в пам'ять Покійної можна присилати на
Petliura Library Fund/Sophia Chopivsky Memorial,
4005-52nd Street, NW, Washington, DC 20016.

Господь прийшов й сказав, „Ходи вже,
Настав Твій час Софія,
Чекають там на Тебе рідні –
Твій батько, муж Твій і мама Марія".

Хоть дуже тяжко покидати
Внучат своїх з синами
Душа боліла за дочкою
„Побудь ще Мамо з нами".

І тут годинник зупинився,
То була пів дев'ята –
Три рази тяжко Ти зітхнула...
Й лишила сум у хаті.

Прости нам Мамо, що не змогли ми
Ще раз Тебе урятувати
Але втім світі-нема болю,
Господь там буде про Тебе дбати.

Коли з Тобою ми прощались
Над нами зграя журавлів кружляла,
Це вістка була з України.
Й Ти з ними в небо піднялась!!!

Ліда Кобзей

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040